

Hyvinvointikertomuksen ja – suunnitelman vuosiraportti 2023

- Viitoittaa matkaa kohti hyvän elämän pääkaupunkia

☰ VALIKKO

- [Tietoa hyvinvointityöstä](#)
- [Hyvän arjen rutiinit](#)
- [Hyvän elämän kanssakulkijat](#)
- [Hyvän elämän innostajat](#)
- [Hyvän elämän toimeentulo](#)
- [Hyvän elämän asuinympäristö](#)
- [Hyvinvointisuunnitelma](#)

TIETOA HYVINVOINTITYÖSTÄ

- Hyvinvointityö Kuopiossa
- Hyvä mieli
- Elämänlaatu ja terveys

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä vuosiraportit

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma nostaa esiin tietoa kuopiolaisten hyvinvoinnista ja viitoittaa tietä hyvinvoinnin edistämiseksi. Se on hyvinvointijohtamisen työväline strategiatyöhön, toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja seurantaan. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman esiin nostamat tavoitteet huomioidaan taloussuunnitelmassa ja toimialojen käyttösuunnitelmissa. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraporteissa.

Kuopion laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2025 koostuu kolmesta osasta:

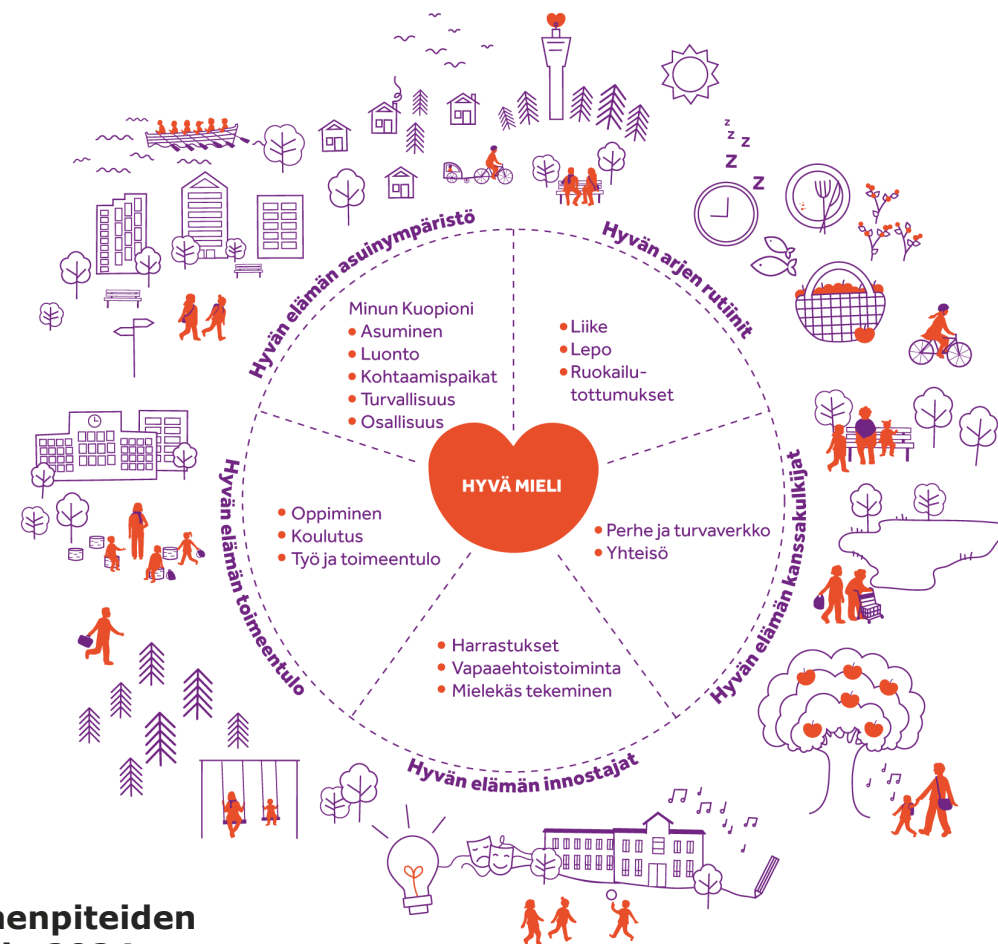
1. Nykytilan kuvauksessa kuopiolaisten hyvinvointia tarkastellaan Hyvinvoiva Kuopio 2030 ohjelmassa esitettyjen hyvän elämän elementtien kautta (kuva).

Hyvän elämän elementtien vahvistamisen kautta pidemmän aikavälin tavoitteena on tukea kuopiolaisten terveyttä ja elämänlaatua. Tämän osion lopussa on esitetty tarkemmin kuopiolaisten elämänlaatua ja terveyttä kuvaavia tietoja.

2. Hyvinvointisuunnitelma sisältää tavoitteiden ja toimenpiteiden kuvauksen, joiden avulla tuetaan hyvinvointia. Suunnitelmassa esitetään myös vastuutahot ja mittarit, joilla edistymistä seurataan.

3. Valtuuston hyväksyntä

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Vuosiraportit laaditaan vuosina 2022, 2023 ja 2024.

Ohjaavat strategiat, lait ja asiakirjat

Kuopion [strategiassa](#) visiona on olla "Hyvän elämän pääkaupunki". Hyvää elämää ilmentävät terveys, alueen elinvoima ja arjen rikkaus. Hyvinvoiva Kuopio ohjelma on laadittu tukemaan vision toteutumista. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä vuosiraportit toimivat osana Hyvinvoiva Kuopio -ohjelman toteuttamista ja toteutumisen seuranta.

Hyvinvointikertomusta -suunnitelmaa ohjaa [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä](#), jonka 6 § mukaan kunnan tulee laatia hyvinvointikertomus laajana valtuustokausittain ja arvioida sen toteutumista vuosittain osana kuntasuunnittelua. Kuopion laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma pitää sisällään myös muita lakisääteisiä suunnitelmia.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadintaa ohjaavat [Lastensuojelulaki](#) ja [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#). Näiden ohjaamina kertomuksessa käsitellään laajemmin myös muun muassa lastensuojelun ja oppilas- ja opiskelijahuollon toteutumista ja resursseja.

[Vanhuspalvelulain](#) mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyvän väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoritumiskyvyn tukemiseksi.

Kuopion laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sisältää myös ehkäisevän päihdetyön suunnitelman. Ehkäisevää päihdetyötä ohjaa [Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä](#).

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma pitävät sisällään myös arjen turvallisuutta käsitteleviä osia, jotka ovat merkittäviä tekijöitä osana hyvinvointia. Tämän osata laatimisessa on huomioitu Sisäministeriön ohjeistus ["Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset"](#).

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportin laatiminen

Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma laaditaan kerran valtuustokautena laajana ja sitä arvioidaan sekä päivitetään vuosittain vuosiraportteina osana muuta kuntasuunnittelua.

Kuopion laajaan hyvinvointikertomukseen (2021-2025) on kerätty tietoa useista lähteistä määrittäen näiden pohjalta kuopiolaisten hyvinvoinnin tilaa ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Hyvinvointia kuvaavan tiedon pohjalta on määritetty tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi (hyvinvointisuunnitelma 2021-2025). Hyvinvointisuunnitelma ohjaa talous- ja toimintasuunnitelmaa.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraporteissa arvioidaan hyvinvointisuunnitelmassa linjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista.

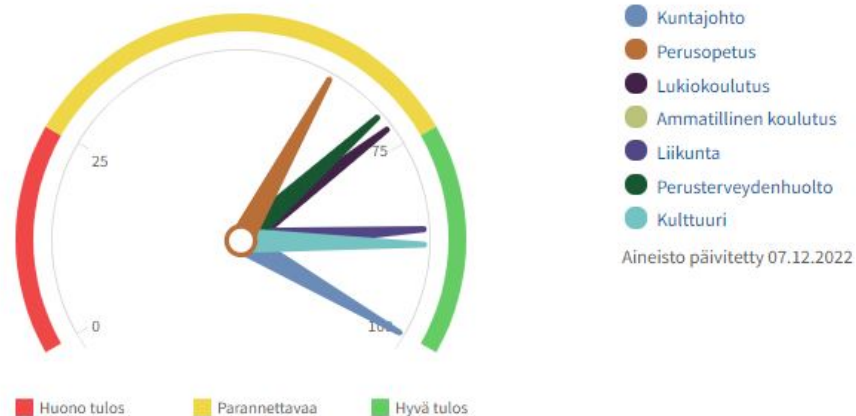
Kuopion laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2021-2025 sekä vuosien 2022 ja 2023 vuosiraportit ovat laatineet Kuopion hyvinvointiryhmä ja toimeenpaneva hyvinvointiryhmä. Laadintaan on osallistunut myös useita teemakohtaisia työryhmiä. Alueen järjestöjä ja asukkaita eri ikäryhmissä on osallistettu muun muassa toteuttamalla kyselyitä.

Hyvinvointia kuvaava tieto huomioidaan osan päätöksentekoa. Useilla kunnassa tehtävillä päätöksillä on vaikutuksia alueen asukkaiden hyvinvointiin. Kuopiossa on käytössä päätösten vaikutusten ennakoarviointi, jossa päätösten vaikutuksia hyvinvointiin arvioidaan.

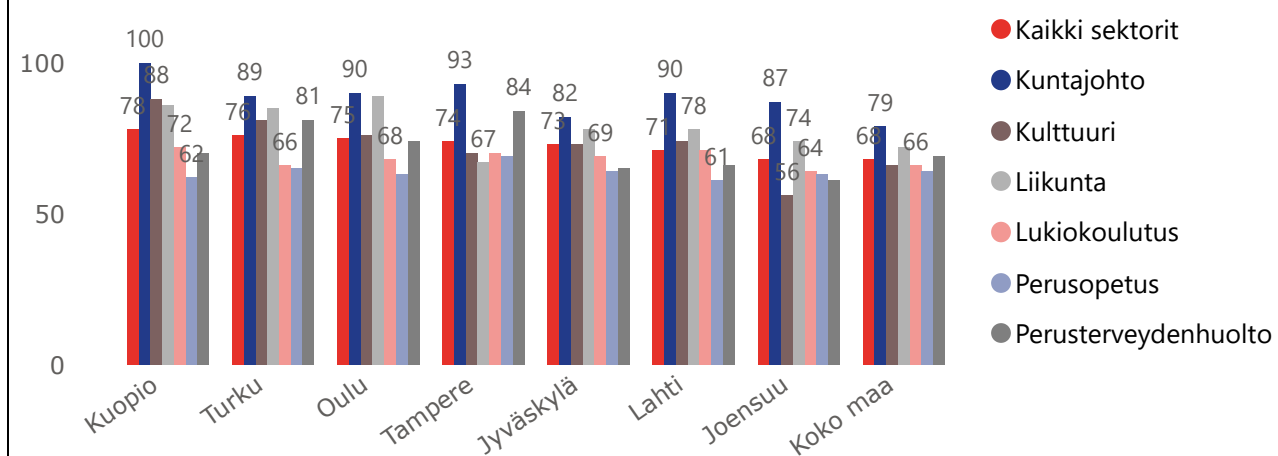

Terveyden edistämisen aktiivisuus

Kaikki sektorit : Kuopio 2022

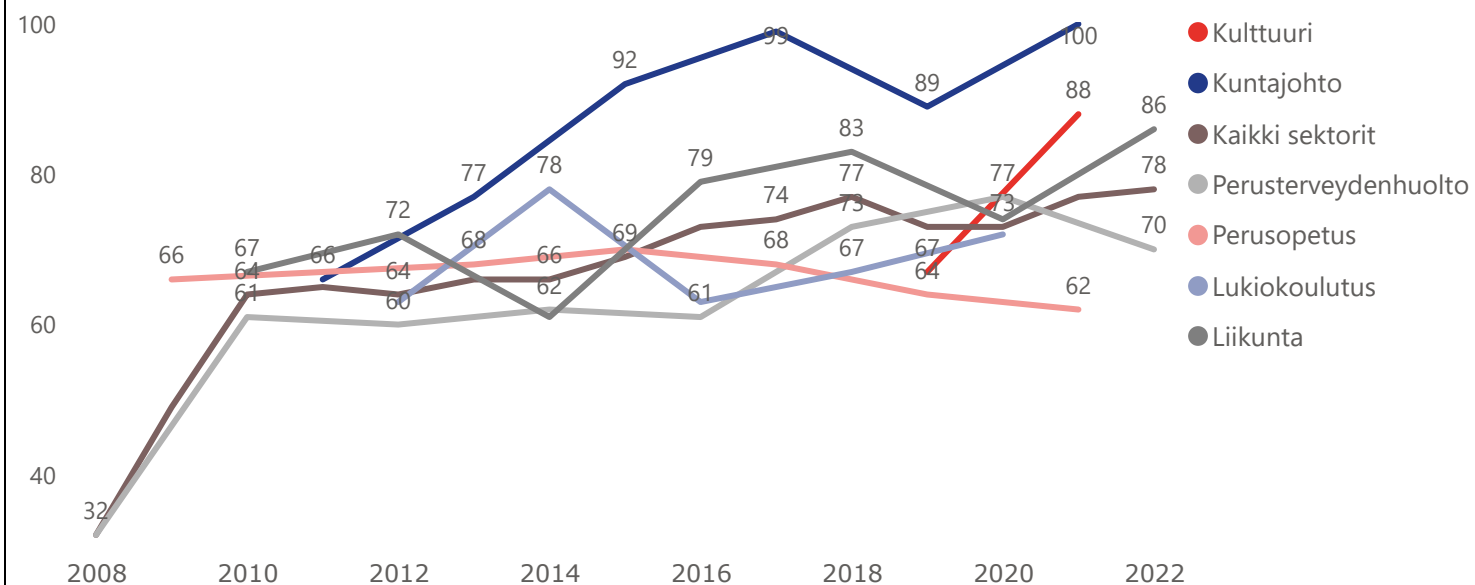
Terveyden edistämisen aktiivisuus Kuopiossa ja sen vertailupaikkakunnilla TEAviisarin mukaan

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa Terveyden edistämisen aktiivisuutta kartoittavaa TEAviisari selvitystä kunnan eri palvelualueille kohdentuen. Tällä sivulla on esitetty TEAviisarin toteutumista Kuopiossa ja sen vertailupaikkakunnilla. Tutustu [TEAviisariin tarkemmin](#).

TEAviisarissa arvoidaan muun muassa johtamista, sitoutumista, voimavaroja ja osallisuutta kunnan toiminnan eri sektoreilla, kuten kuntajohdon, perusopetuksen ja kulttuurin osalta.

Terveyden edistämisen aktiivisuus Kuopiossa eri vuosina

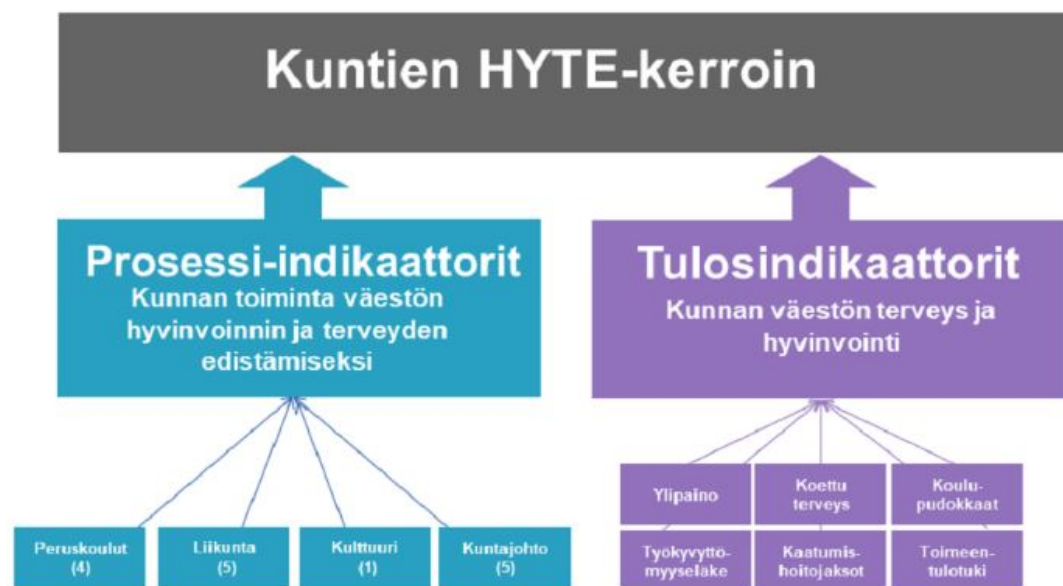

HYTE-kerroin

Kunnille on otettu vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin.

Kunnan saaman lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattoreiden perusteella (kuva alla): toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit ja tuloksia kuvaavat tulosindikaattorit.

Lue lisää HYTE-kertoimesta [tästä](#).

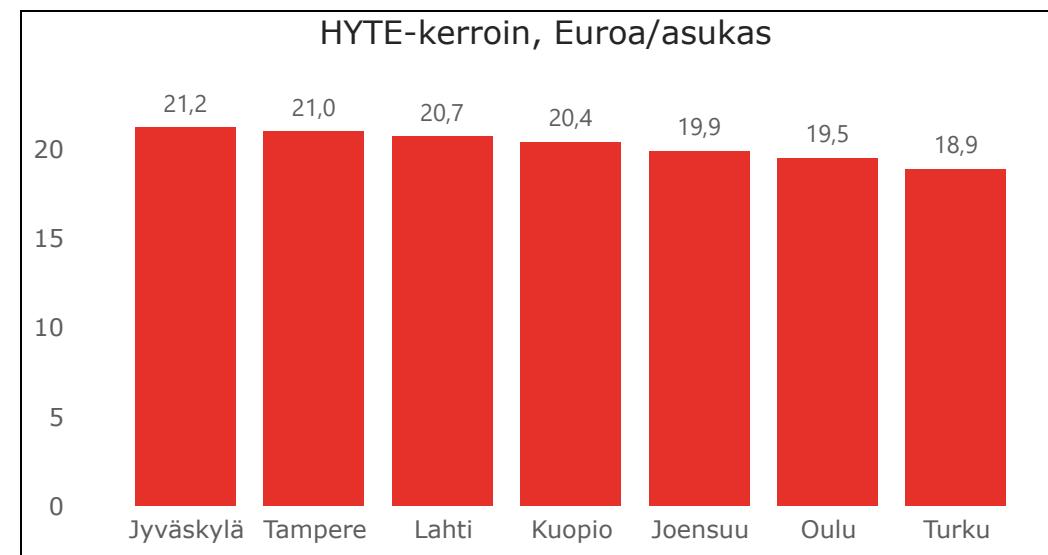
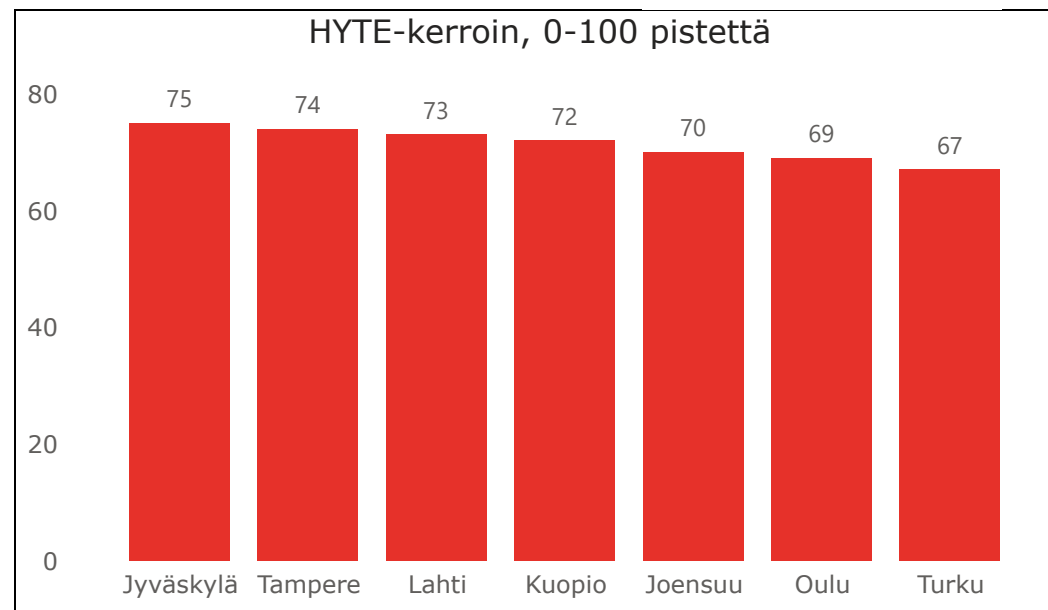
Kuopion HYTE-kerroin, 1000 euroa

2 477,0

[Takaisin valikkoon](#)

Valitse vuosi, jota haluat tarkastella hyte-kertoimen osalta.

- Vuosi
- 2018
 - 2020
 - 2021
 - 2022

Kuopiolaisten elämänlaatu, hyvinvointi ja terveys

Pitkän aikavälin tavoitteissa eteneminen

Tavoite: Kuopiolaisten mielenhyvinvointi ja terveys kohentuu

- Kuopiolaisten mielen hyvinvointi on heikentynyt sekä nuorilla että työikäisillä.
- Kokemus omasta terveydentilasta on heikentynyt.

Tavoite: Normaalipainoisuus lisääntyy lapsilla, nuorilla ja työikäisillä

- Ylipainon ja lihavuuden esiintyvyys on kasvanut lapsilla, nuorilla ja työikäisillä.

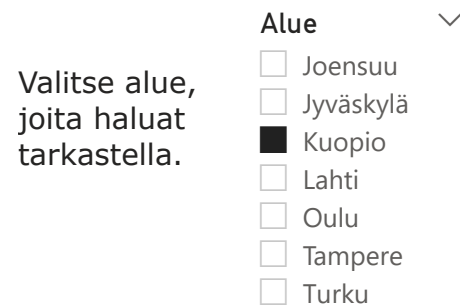
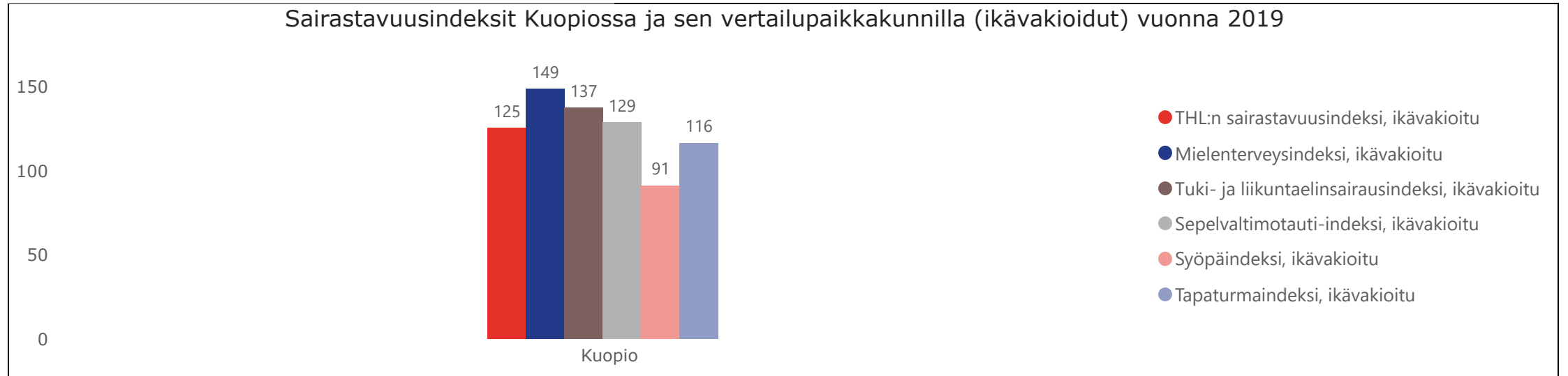
Tavoite: Työllisyysaste ja työkyky vahvistuvat

- Työllisyyttä ja työkykyä on tarkasteltu lähemmin osiossa hyvän [elämän toimeentulo](#).

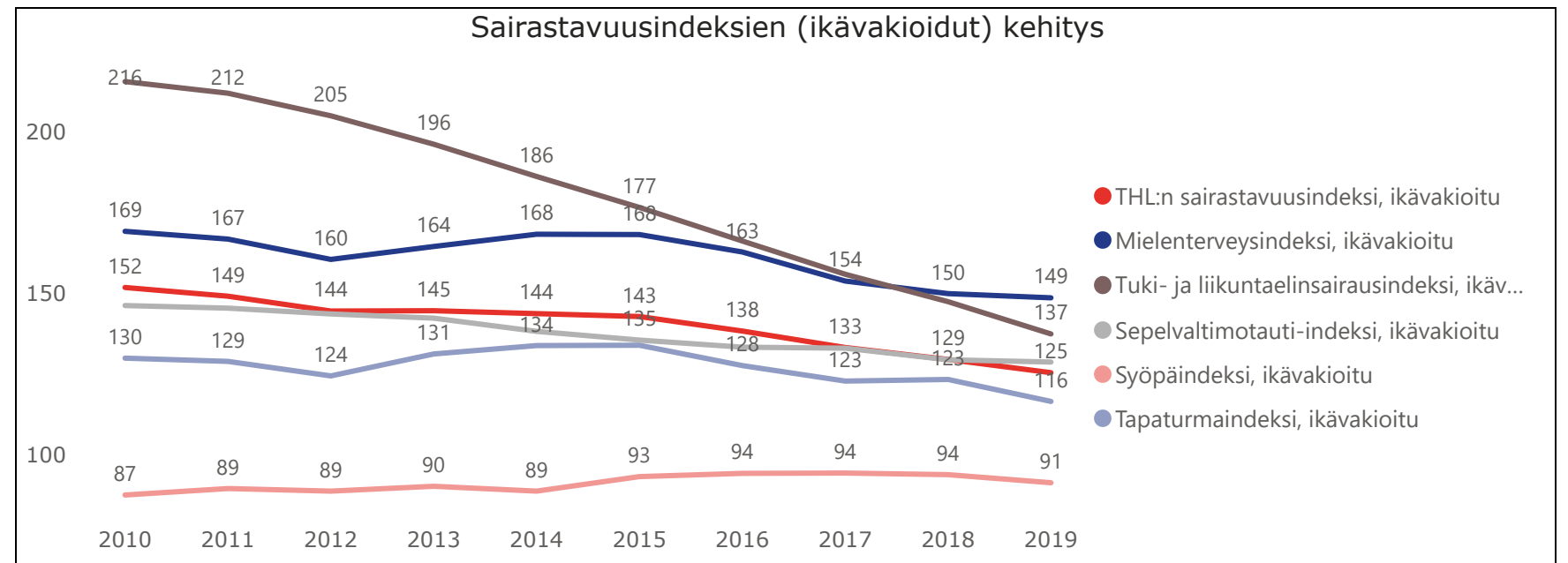
Hyvinvoiva Kuopio ohjelman mukaisesti kuopiolaisten hyvinvointia ja terveyttä, elämänlaatua ja onnellisuutta pyritään vahvistamaan tukemalla hyvän elämän elementtien toteutumista. Näitä osioita pääset tarkastelemaan päävalikon kautta.

Terveyttä kuvaavat indeksit

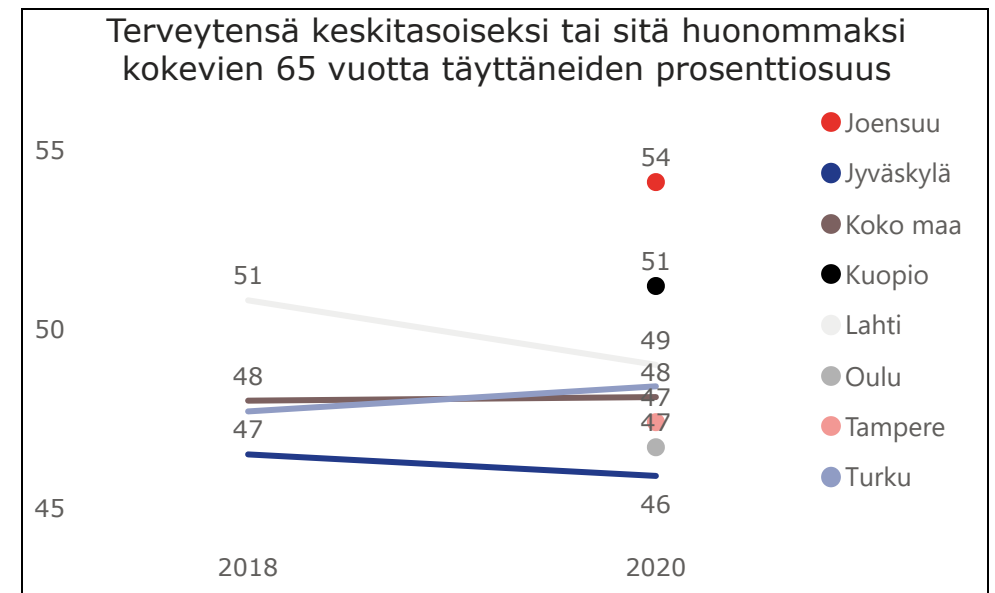
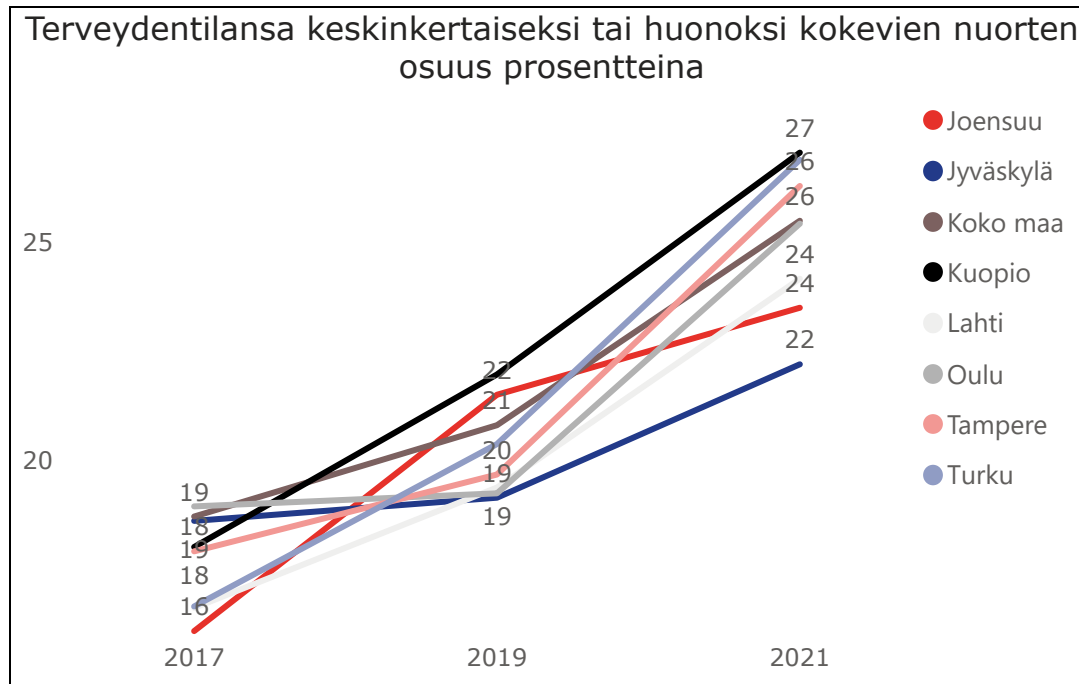
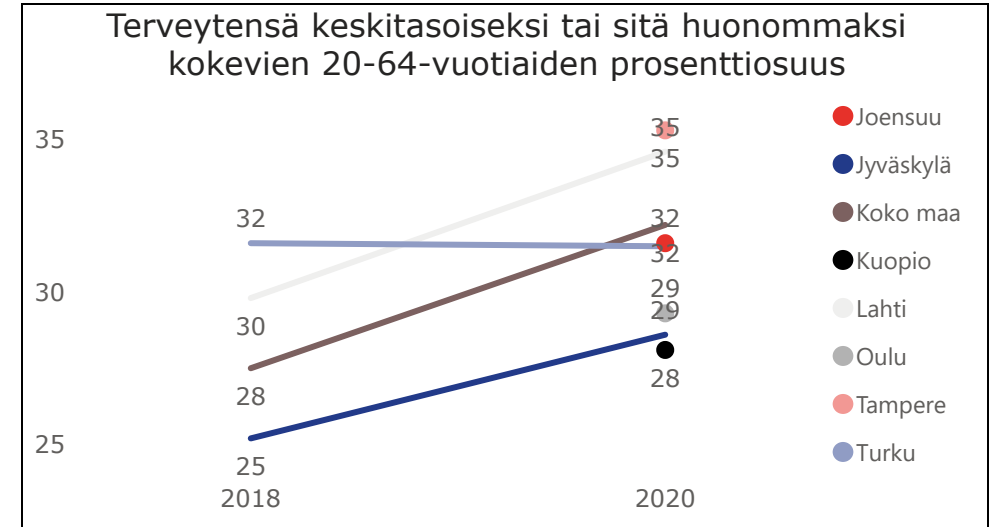
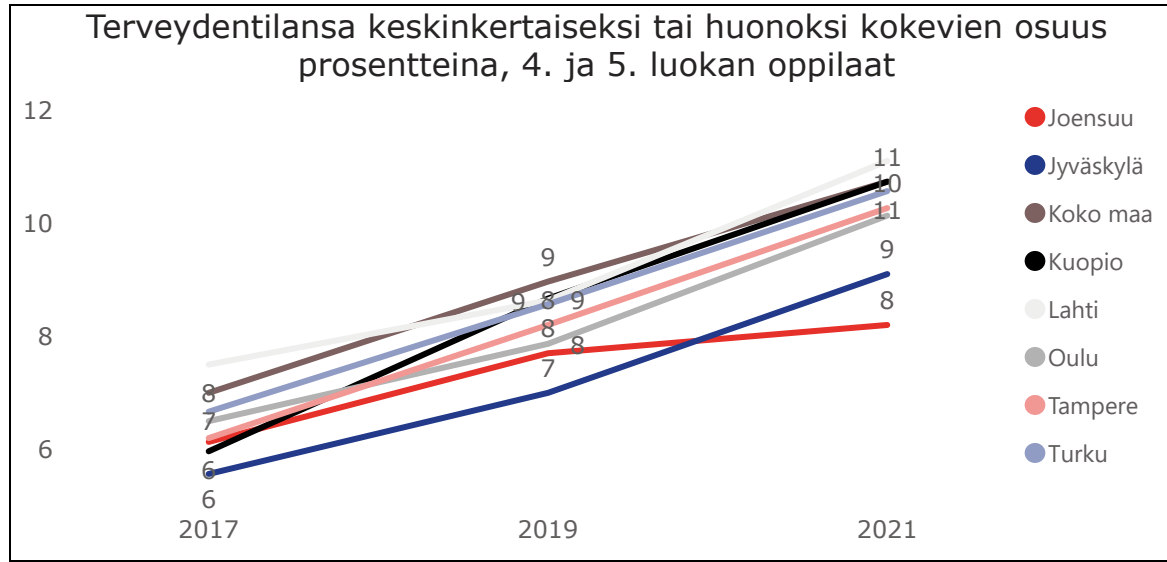

Tulkinta: alle 100 olevat lukemat kuvaavat koko maan tilanteeseen nähden parempaa tilannetta ja korkeammat lukemat heikompaa.

Tutustu sairastavuusindekseihin tarkemmin [Terveystemme.fi](https://terveytemme.fi) -palvelusta.

Terveydentilan kokeminen eri ikäryhmissä

Valitse luokka-aste, joita haluat tarkastella nuorten osalta.

Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

Mielenhyvinvointi nuorilla

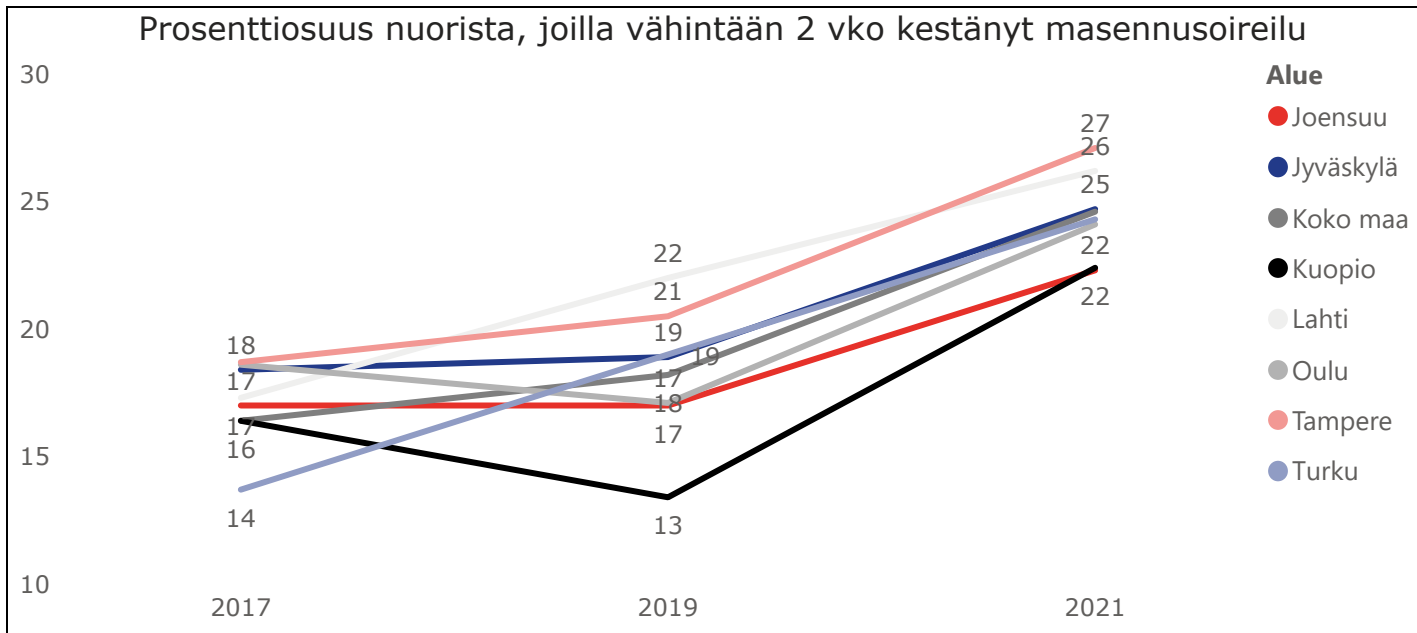
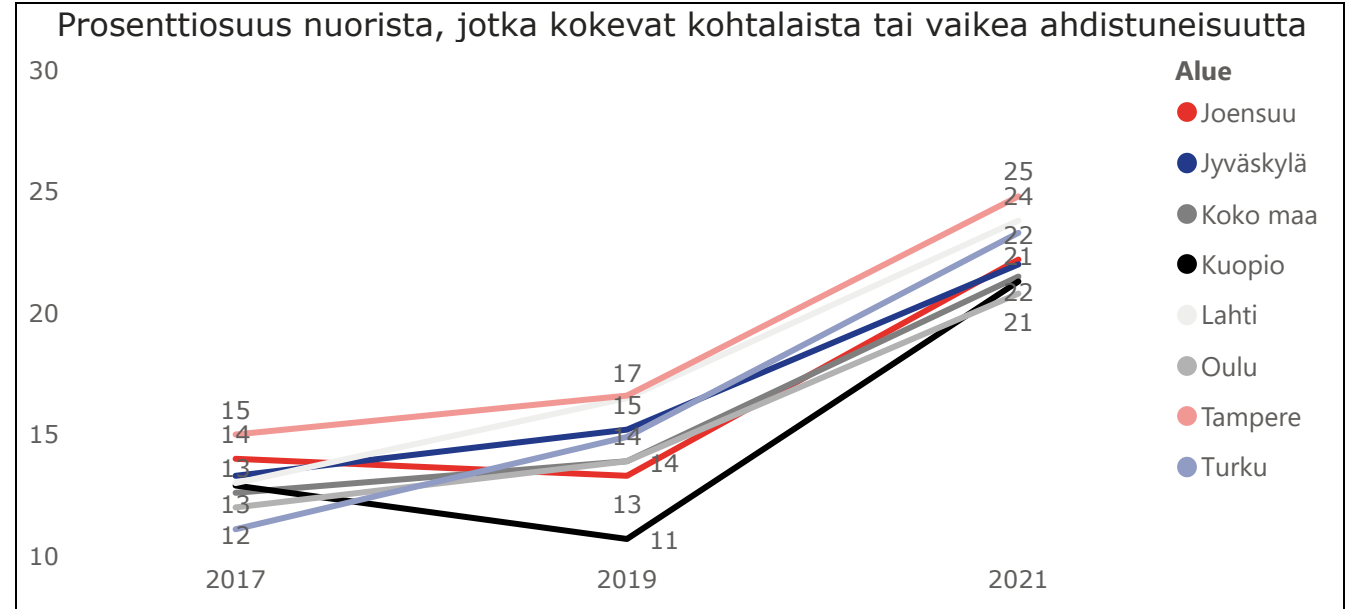
Valitse Luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Luokka-aste ▼

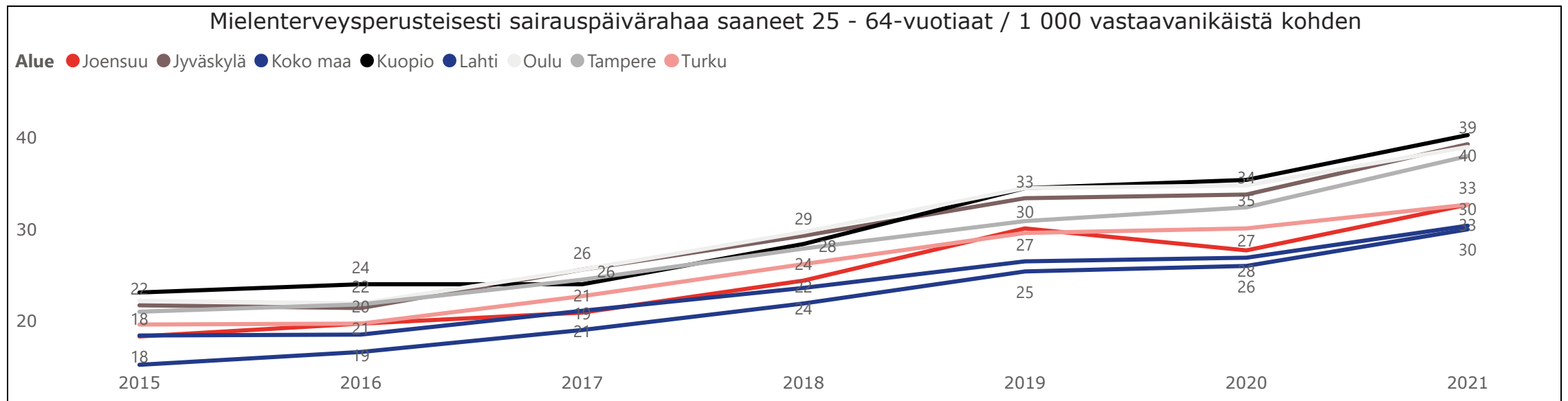
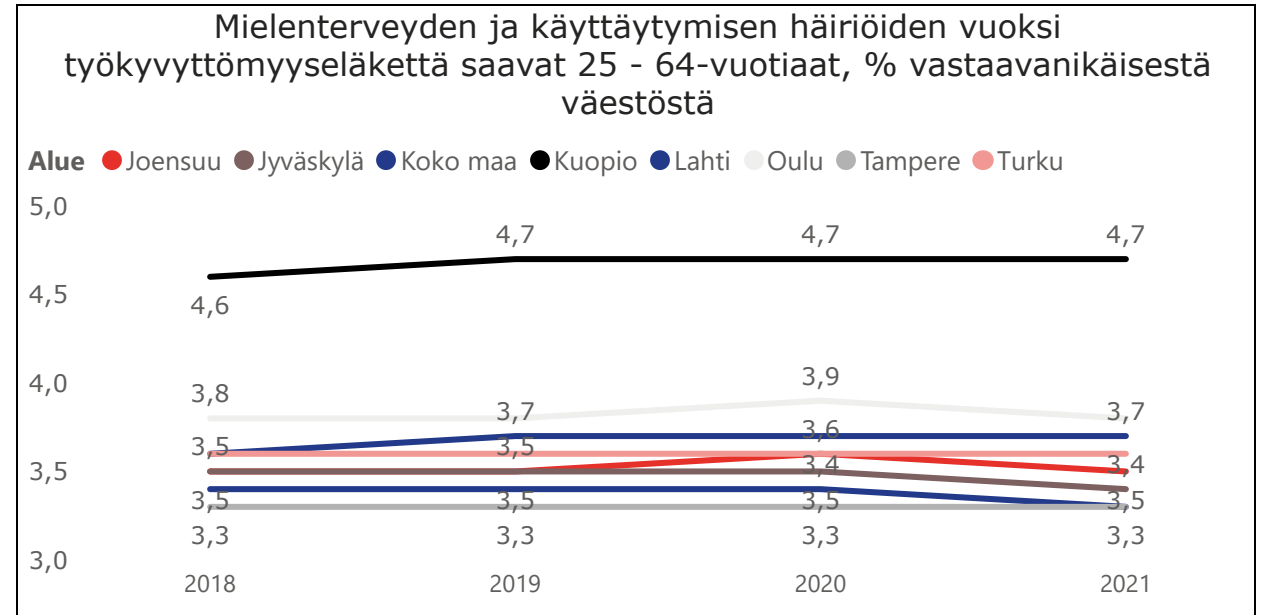
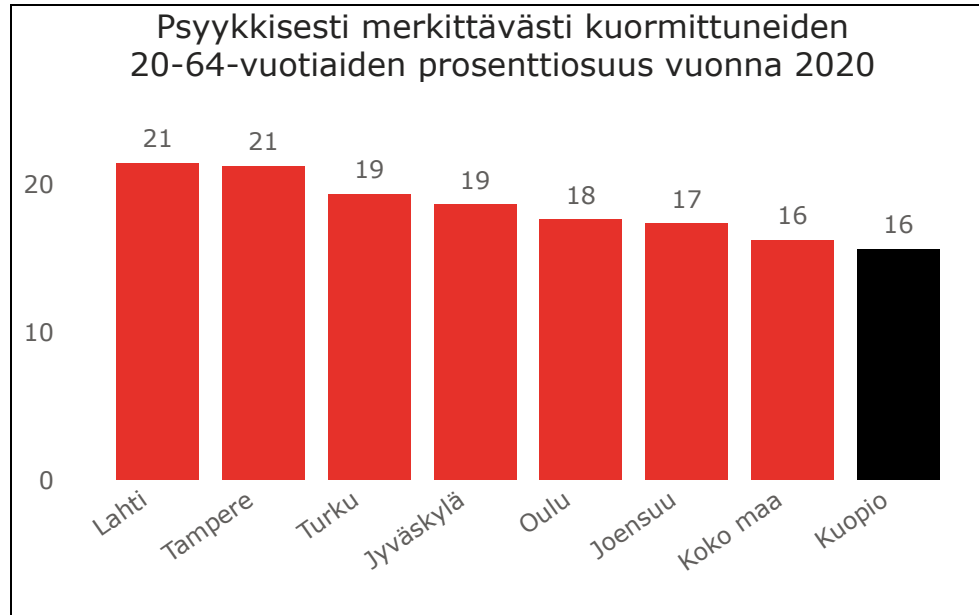
- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

Sukupuoli ▼

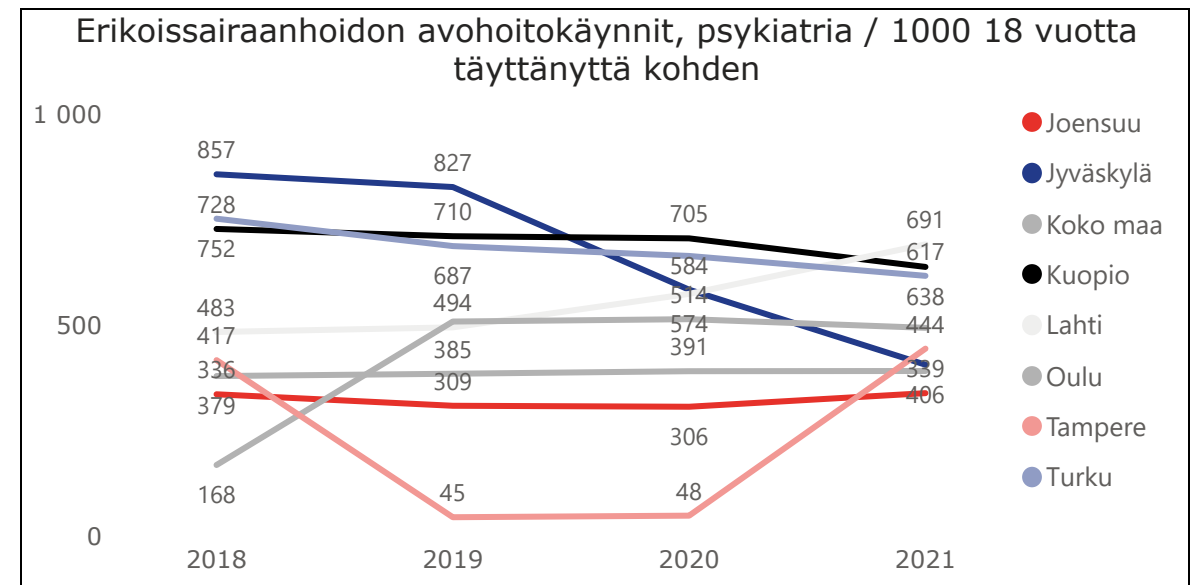
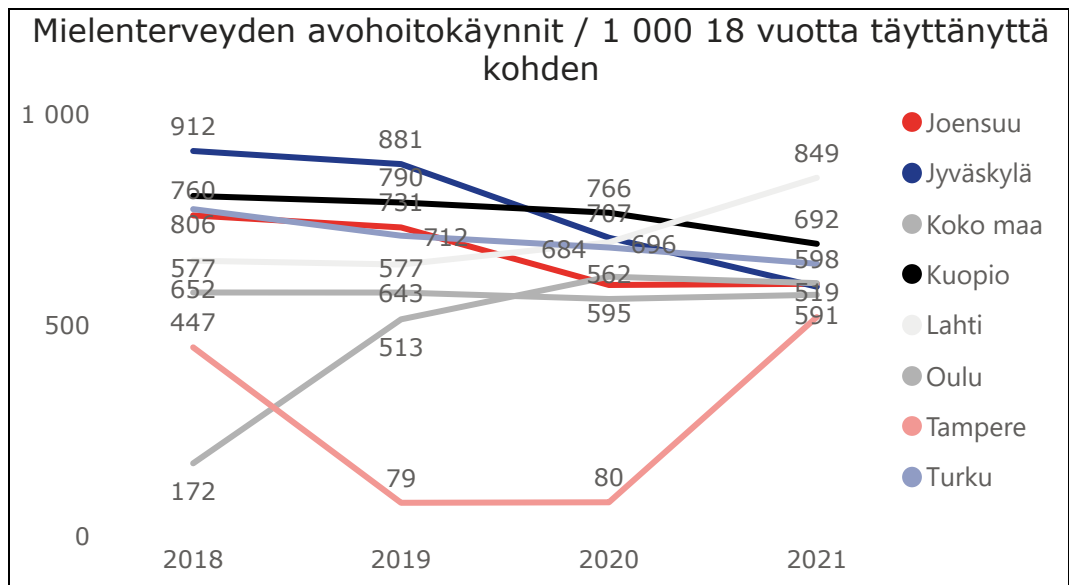
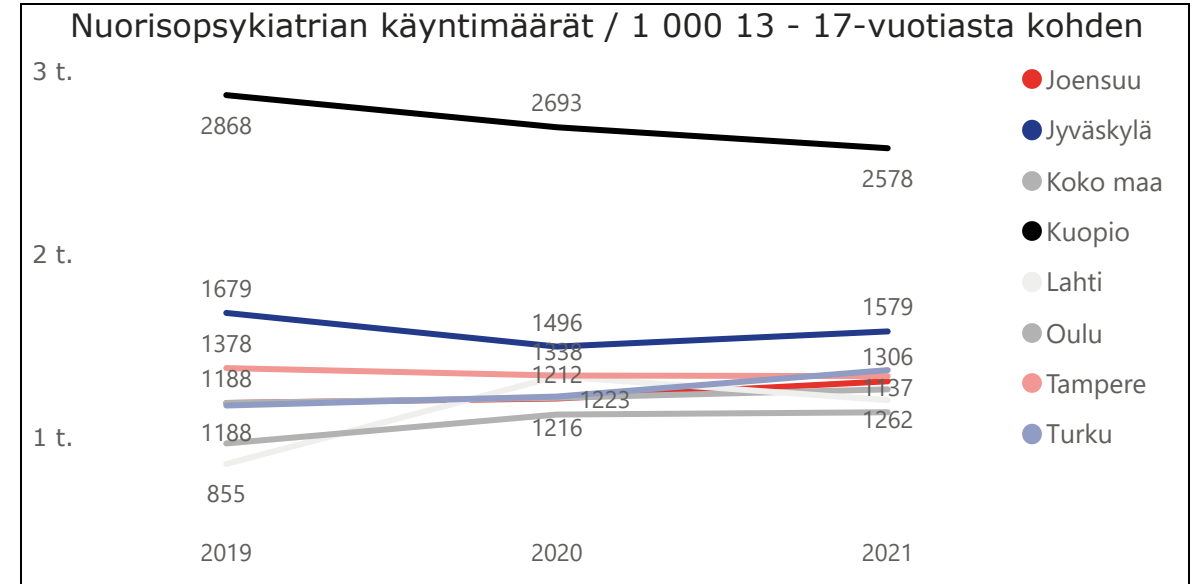
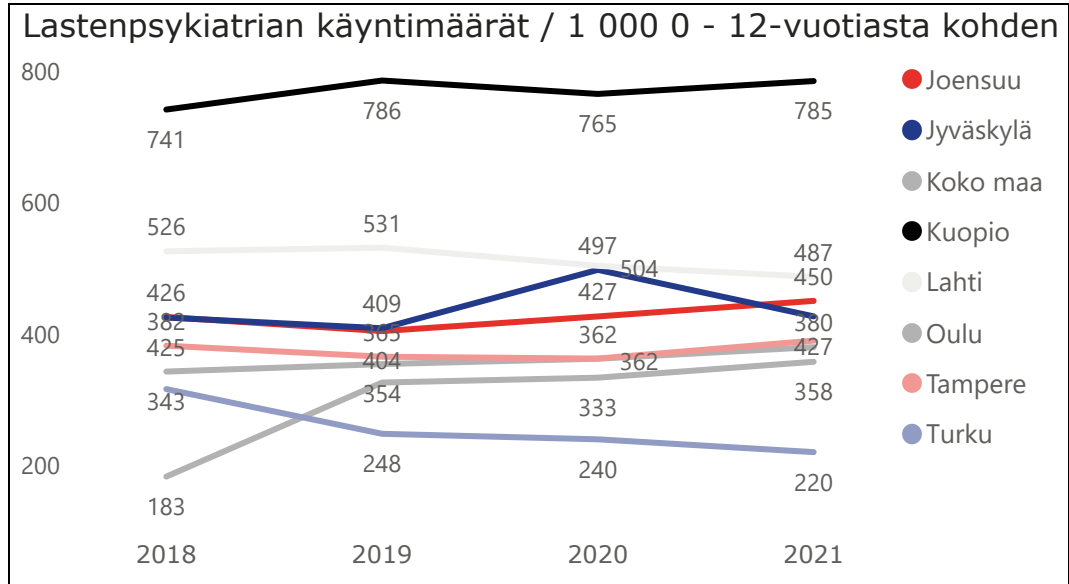
- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

Psyykkinen kuormittuneisuus työikäisillä

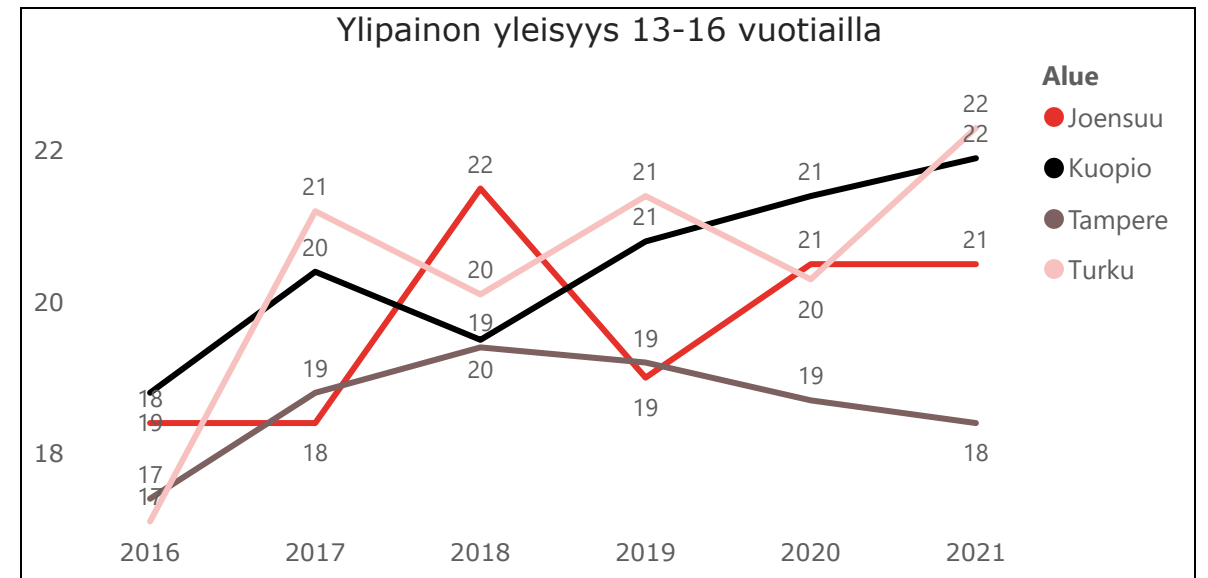
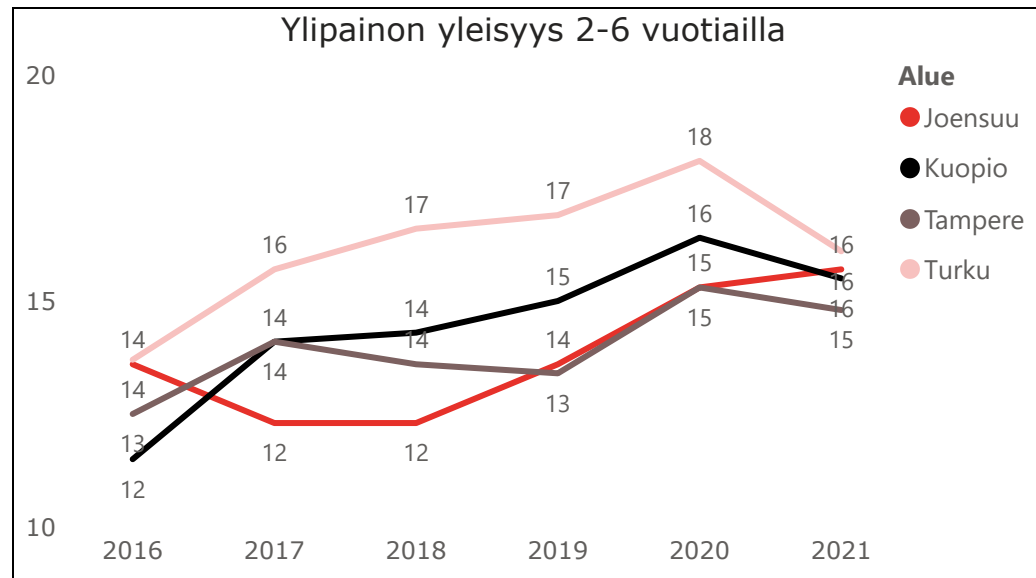
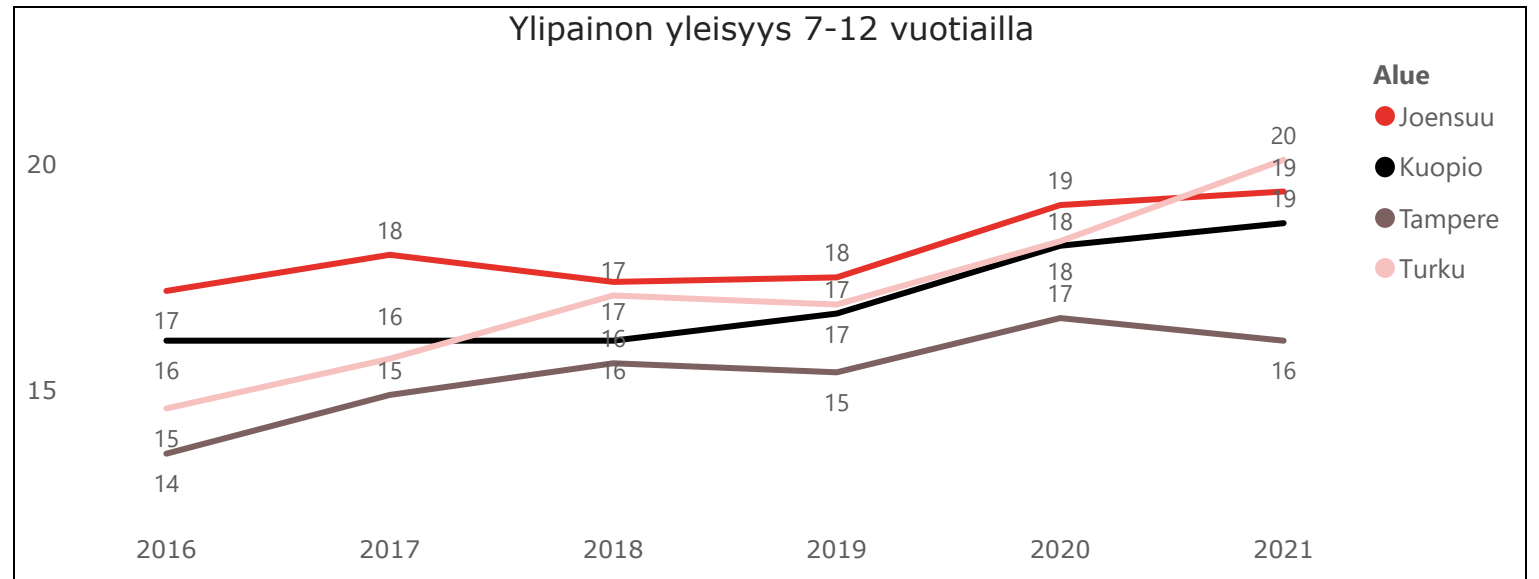
Mielenterveyden hoito

Ylipaino ja lihavuus lapsilla ja nuorilla

Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella

sukupuoli ▼
 Pojat
 Tytöt

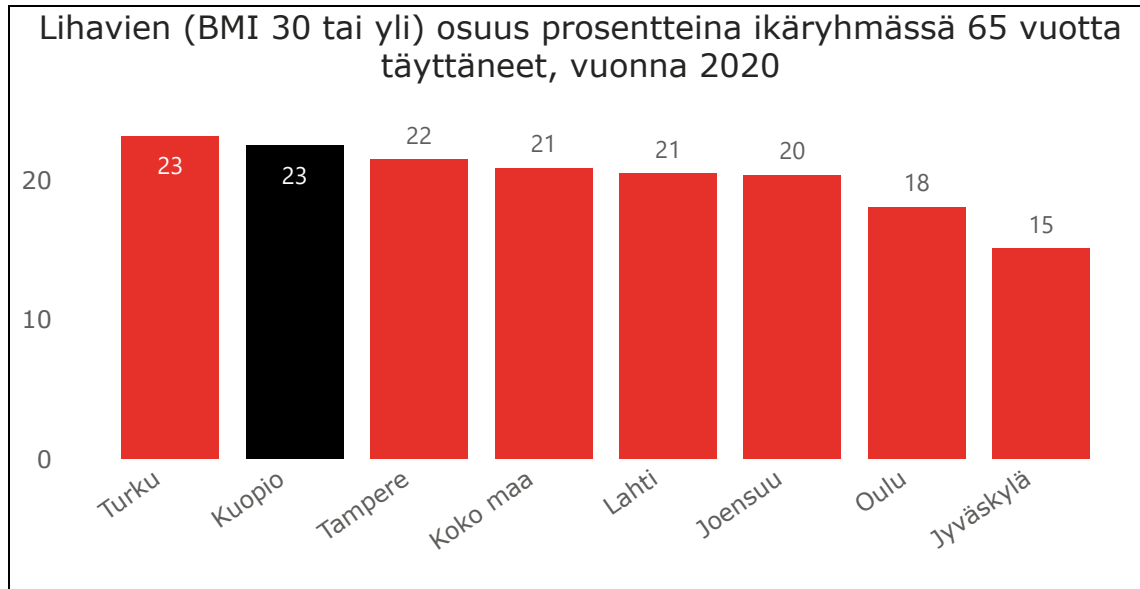
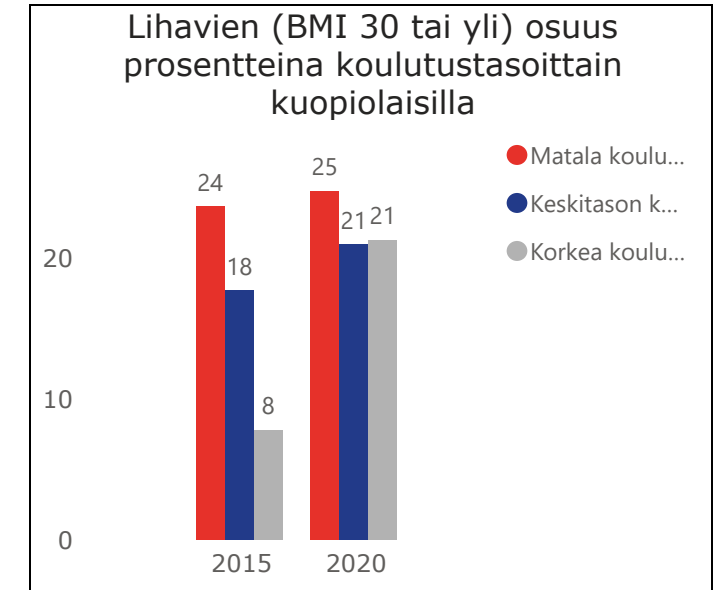
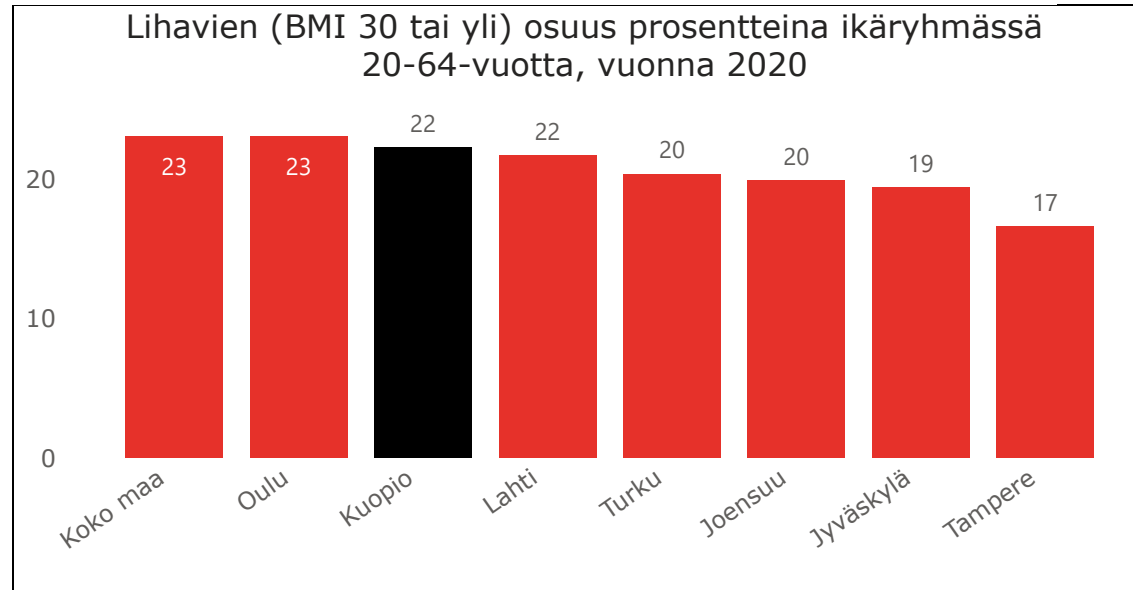

Ylipaino ja lihavuus aikuisilla

Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella

Sukupuoli

- miehet
- naiset
- yhteensä

Ylipaino ja lihavuus ovat yleistyneet

Ylipainon ja lihavuuden esiintyvyys on kasvanut voimakkaasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Suomessa yli 30 -vuotiaista enää vain neljännes on normaalipainoisia.

Lihavuus on merkittävä terveyttä uhkaava tekijä. Se on yhteydessä muun muassa kohonneeseen tyypin 2 diabeteksen, sydän- ja verisuonisairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien kohonneeseen riskiin.

Lihavuuden ehkäisemiseksi tarvittavat toimen edellyttävät laaja-alaista eri toimijoiden yhteistyötä. Keskeisiä keinoja ovat muun muassa liikumista edistävä yhteiskuntasuunnittelu, ravitsemusohjaus ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimet, kuten painonhallinnan tuki.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen Kuopiossa

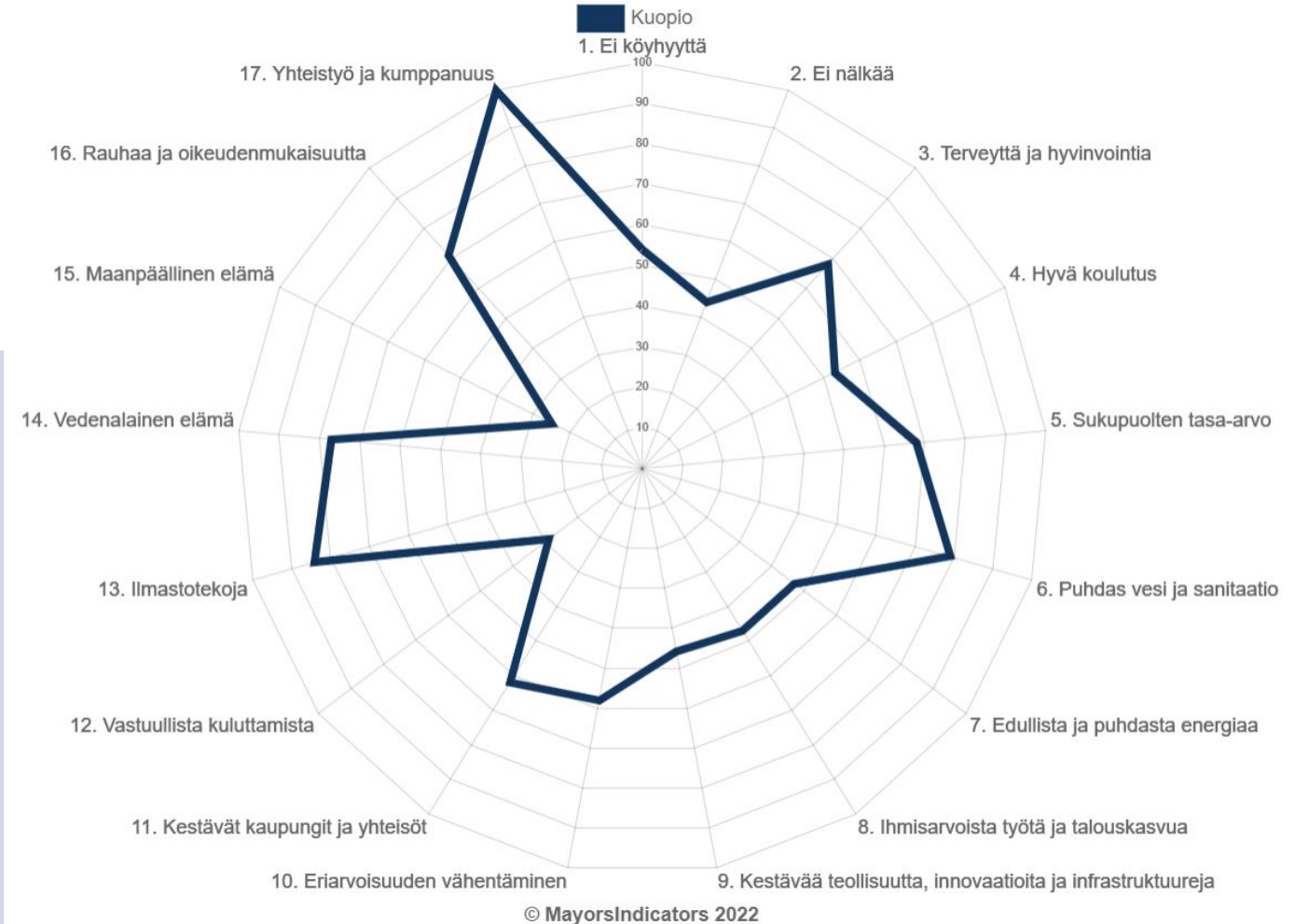

Kuopio on ollut WHO Healthy cities verkoston jäsen vuodesta 2005 lähtien. Verkostossa opitaan toisilta ja jaetaan hyviä käytäntöjä terveempien kaupunkien kehittämiseksi.

Tällä hetkellä on käynnissä verkoston [seitsemäs kausi, joka ajoittuu vuosille 2019-2024](#). Toiminnan tavoitteet ryhmittyvät YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisen tukemiseen.

Kuvassa on esitetty kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen Kuopiossa MayorsIndicators-palvelun avulla. Palvelun tietokannassa olevista kunnista parhaiten suorituva saa 100 pistettä ja heikoiten suorituva 0 pistettä. Muut kunnat saavat arvoja 1-100 välillä.

Lue lisää kestävän kehitystavoitteista ja [MayorsIndicators-palvelusta](#).

Hyvinvointia kuvaavan tiedon lähteet

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti kokoaa yhteen tietoa kuopiolaisten hyvinvoinnista useista eri tietolähteistä. Kertomuksen keskeisimmät tietolähteet ovat:

Valtakunnalliset selvitykset

[Finlapset - tutkimus](#)

[Finsote-tutkimus](#)

[Move -mittaus](#)

[Kouluterveyskysely](#)

Valtakunnalliset tilastotietopankit

[Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitus \(Avohilmo\)](#)

[Liiteri](#)

[Lipas](#)

[Tilastokeskus](#)

[Sotkanet](#)

Eri toimijoiden kokoamat tilastot

FCG. Kunnallistekniset palvelut - selvitys

[Asumisen kehittämis- ja rahoituskeskus ARA:n tilastot](#)

Poliisin tilastot, Polstat

[Pelastustoimen resurssi ja onnettomuustilasto, Pronto](#)

Liikenneturvan tilastot

Kuopion/Pohjois-Savon alueen selvitykset ja tilastot

Kokemuksellinen hyvinvointikysely

Vanhemmuuden tuen kysely

Järjestökysely

Kuopion toimintatilastot (muun muassa liikuntapaikat sekä kulttuuri- ja nuorisopalvelut)

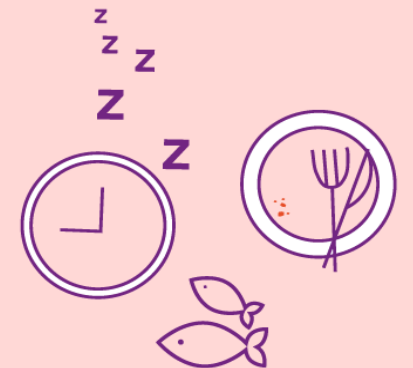
Vertailupaikkakunnat

Kuopion vertailupaikkakuntina toimivat Joensuu, Jyväskylä, Lahti, Oulu, Tampere ja Turku. Mittareiden osalta, joissa on käytössä tieto Pohjois-Savon tasolla vertailualueina toimivat Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Päijät-Häme ja Varsinais-Suomi. Lisäksi tarkastellaan koko Suomen keskiarvoa.

HYVÄN ARJEN RUTIINIT

- Liike
- Lepo
- Ravinto

Hyvän arjen rutiinien toteutuminen kuopiolaisilla

Tavoitteissa etenemisen arviointi

Tavoite: Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä

- Suositusten mukaan liikkuvien alakoululaisten, yläkoululaisten ja lukiolaisten osuus on lisääntynyt.
- Myös liikuntaa harrastamattomien yläkoululaisten, lukiolaisten ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osuus on vähentynyt.
- Kuopiolaisten lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on valtakunnan tasoon nähden korkeammalla tasolla MOVE-mittausten pohjalta arvioituna.
- Vapaa-ajallaan liikkumattomien pohjoissavolaisten osuus on vähentynyt.

Tavoite: Ateriarytmi säännöllistyy ja ateriat monipuolistuvat kaikissa ikäryhmissä

- Aamupalan väliin jättäminen on lisääntynyt alakoululaisilla. Nuoret sen sijaan nauttivat aamupalaa aiempaa useammin.
- Koululounaan nauttiminen on ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoita lukuun ottamatta vähentynyt.
- Kasvisten, marjojen ja hedelmien kulutus on lisääntynyt Pohjois-Savossa aikuisilla.

Tavoite: Riittävän unen ja palautumisen määrä lisääntyy

- Arkisin alle 8 tuntia nukkuen nuorten määrä on lisääntynyt.
- Digilaitteet häiritsevät nuorten nukkumista aiempaa enemmän.

Tutustu tavoitteiden toteutumiseen tarkemmin seuraavilta sivuilta.

Lasten liikkuminen

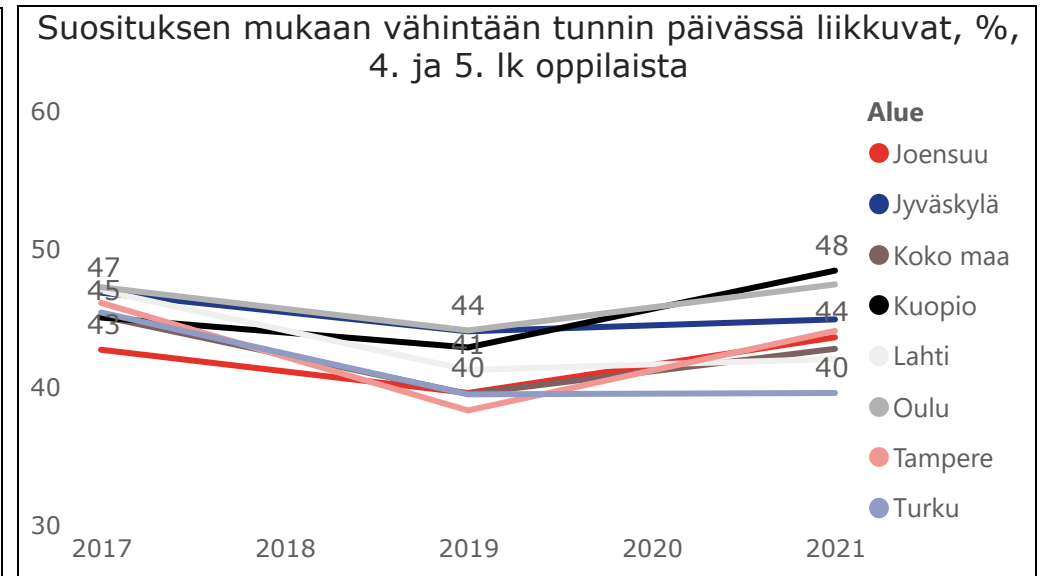
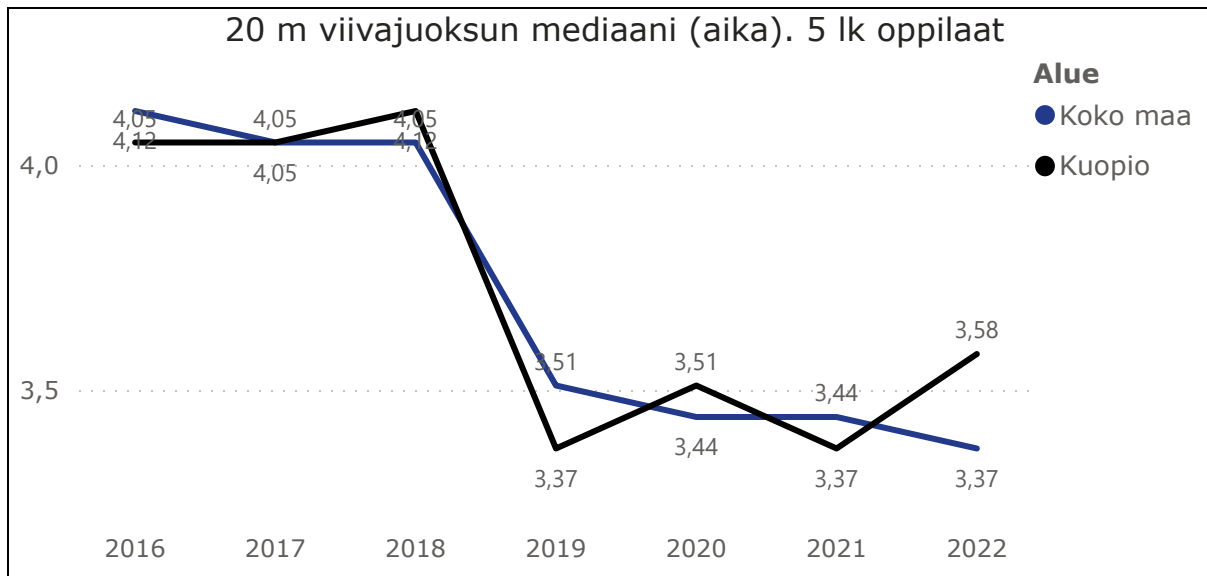
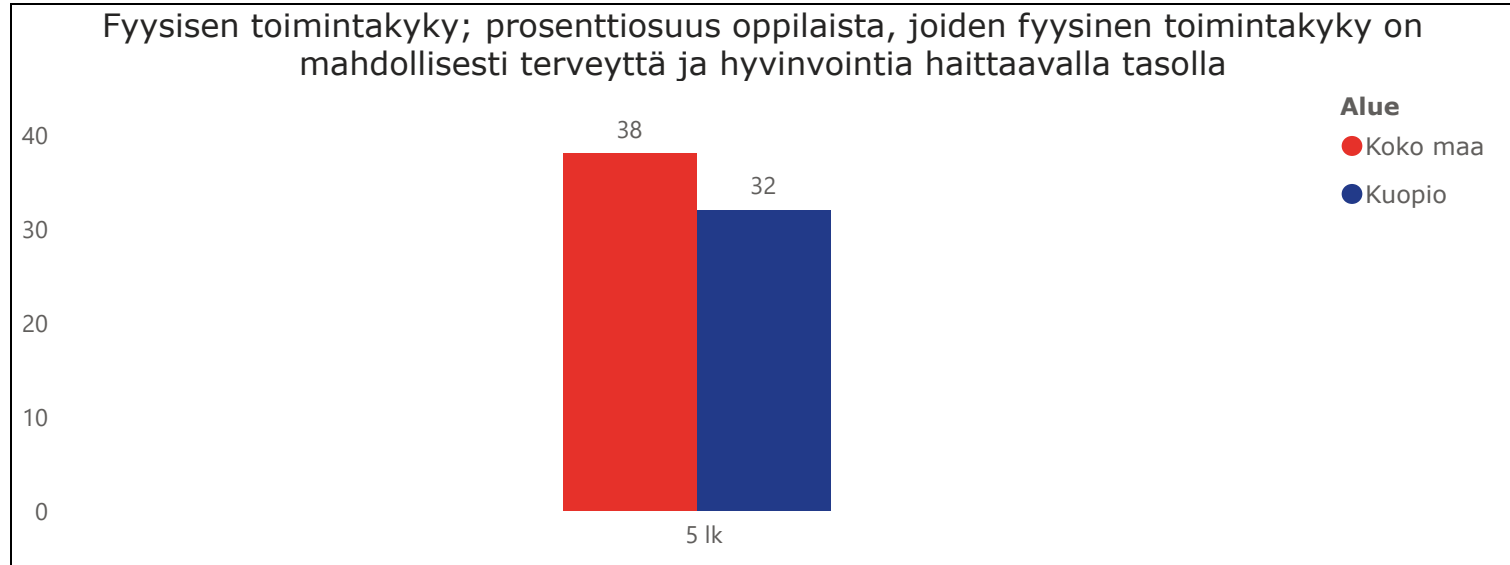
Tutustu lisää lasten ja [nuorten liikuntaa](#) kuvaaviin indikaattoreihin ja MOVE -mittausten tuloksiin

Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella fyysisen toimintakyvyn ja viivajuoksun osalta

Sukupuoli ▼

Pojat

Tytöt

Nuorten liikkuminen

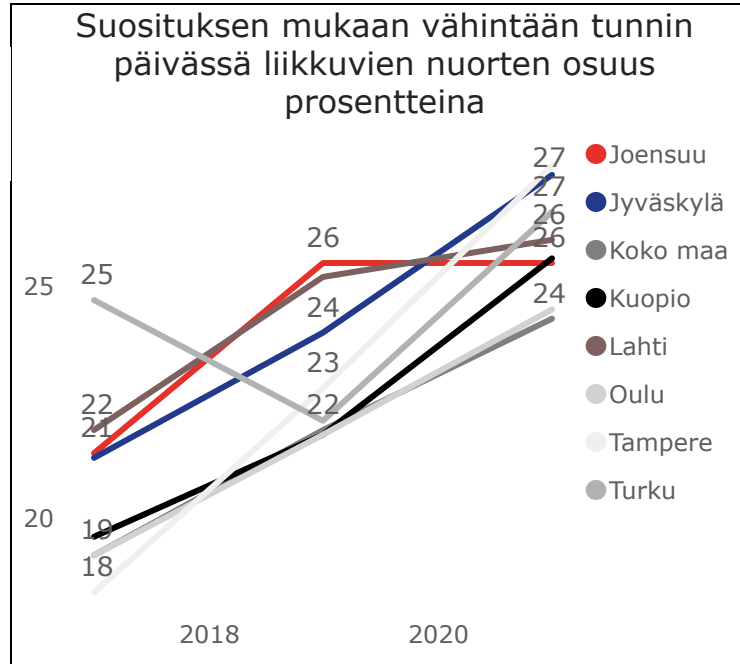
Valitse luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Kouluaste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

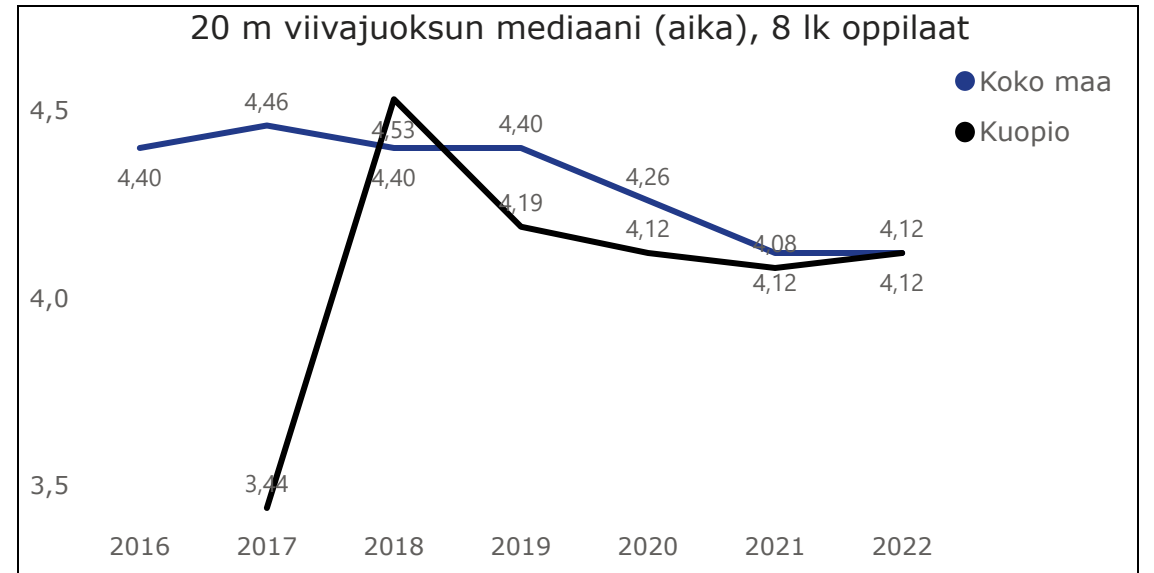
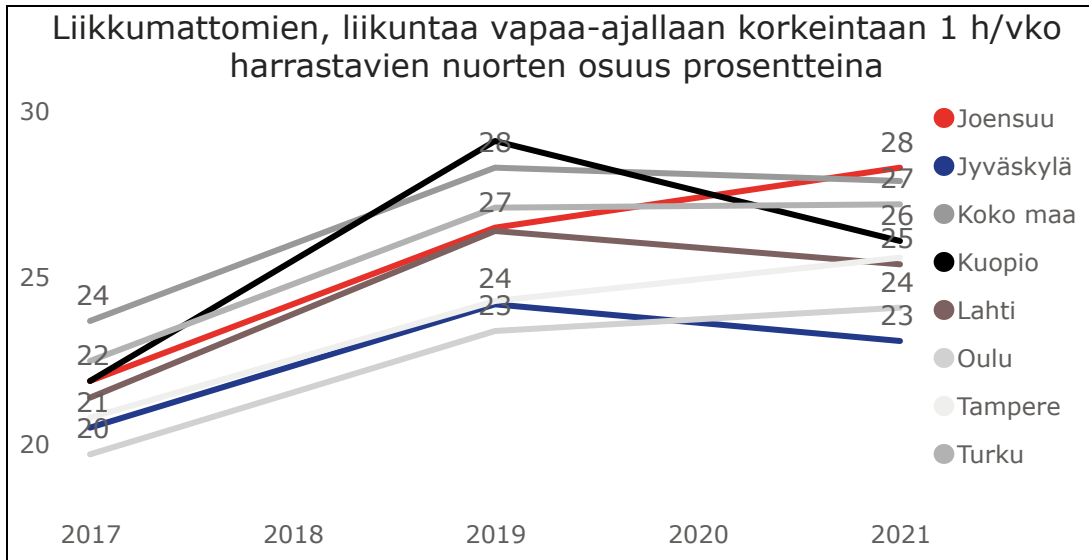
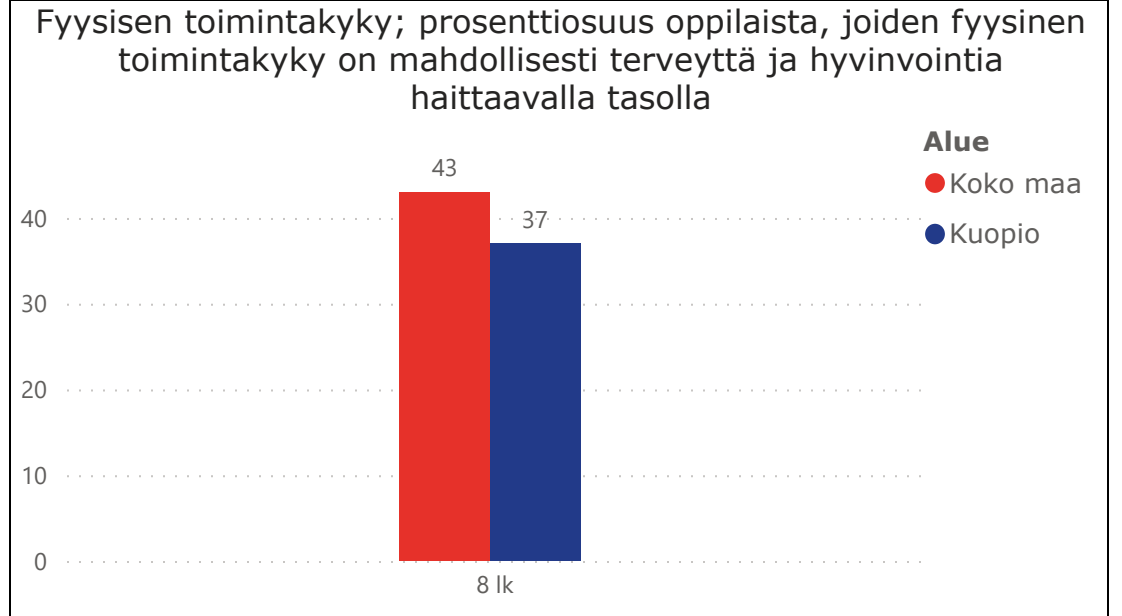
sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

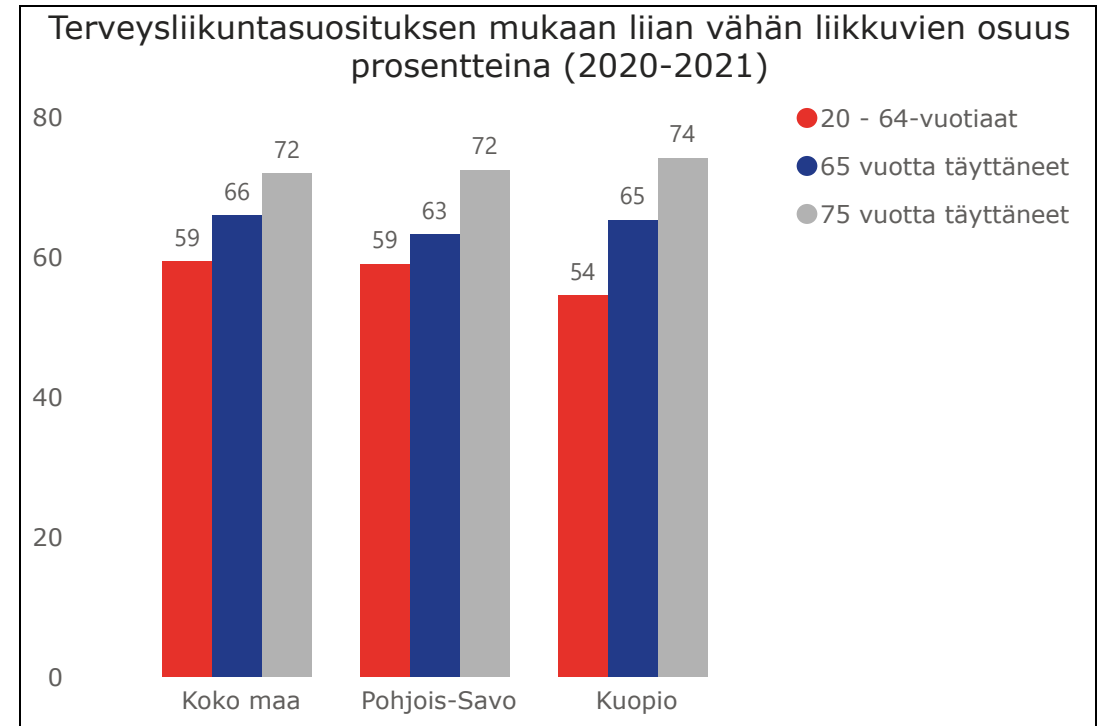
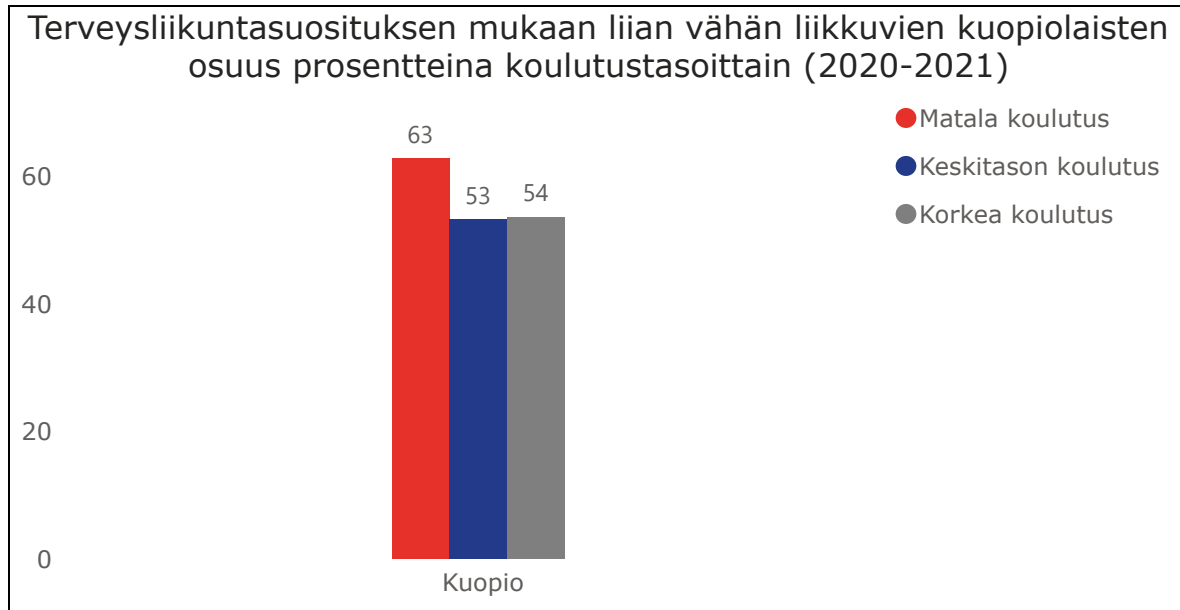
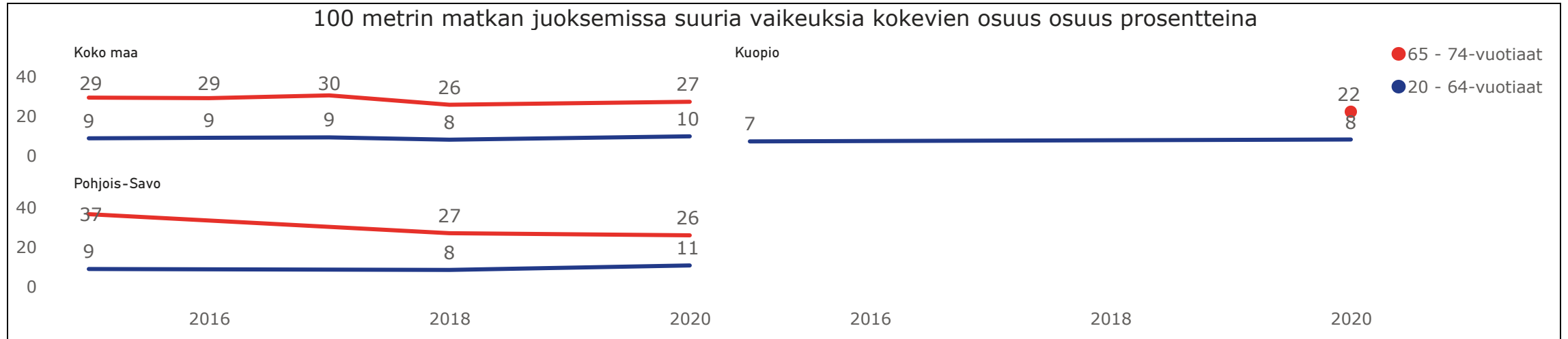
Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella fyysisen toimintakyvyn ja viivajuoksun osalta

- Sukupuoli
- Pojat
 - Tytöt

Aikuisten liikkuminen ja toimintakyky

[Takaisin valikkoon](#)

Tutustu [Liikuntasuositukseen](#) ja [Liikunnan Käypä hoito -suositukseen](#)

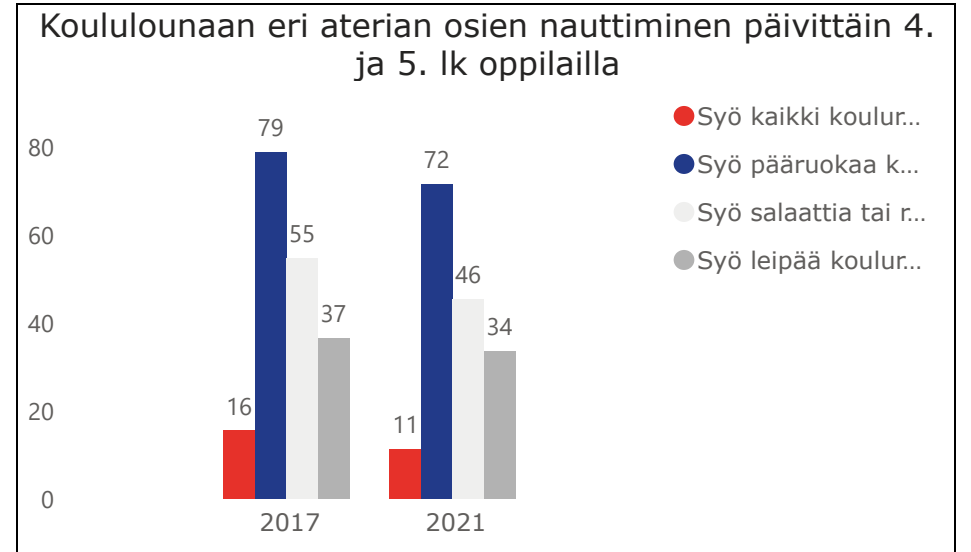
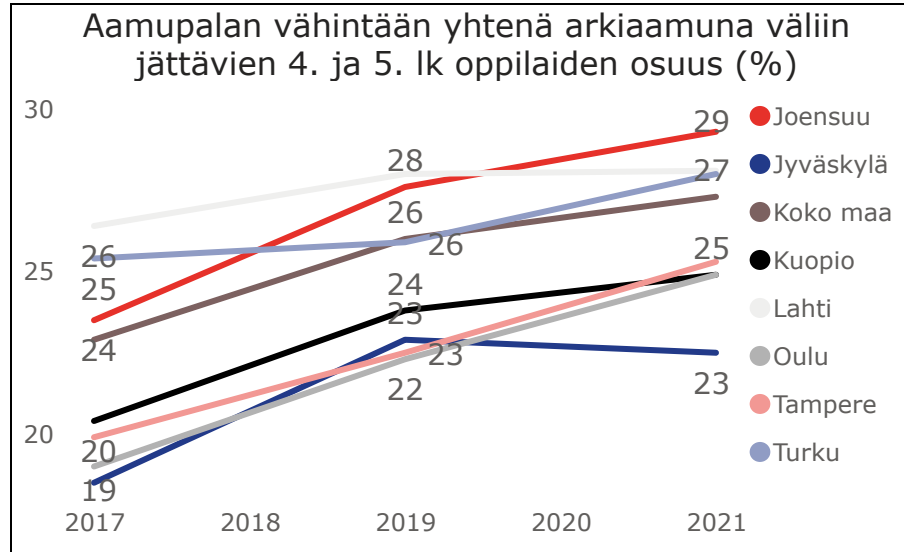

Lasten ja nuorten ruokailutottumukset

Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella

Sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

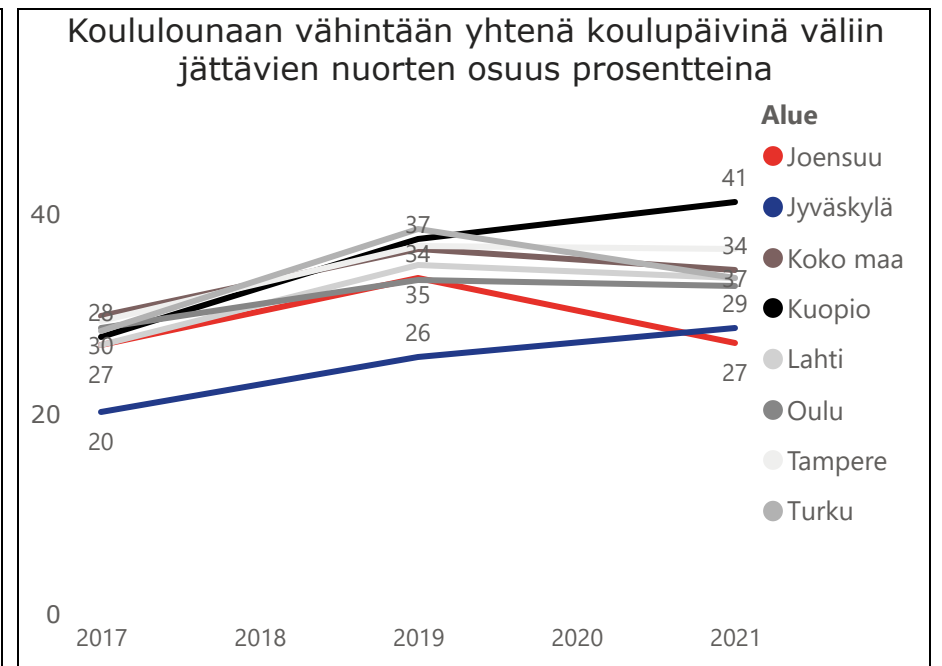
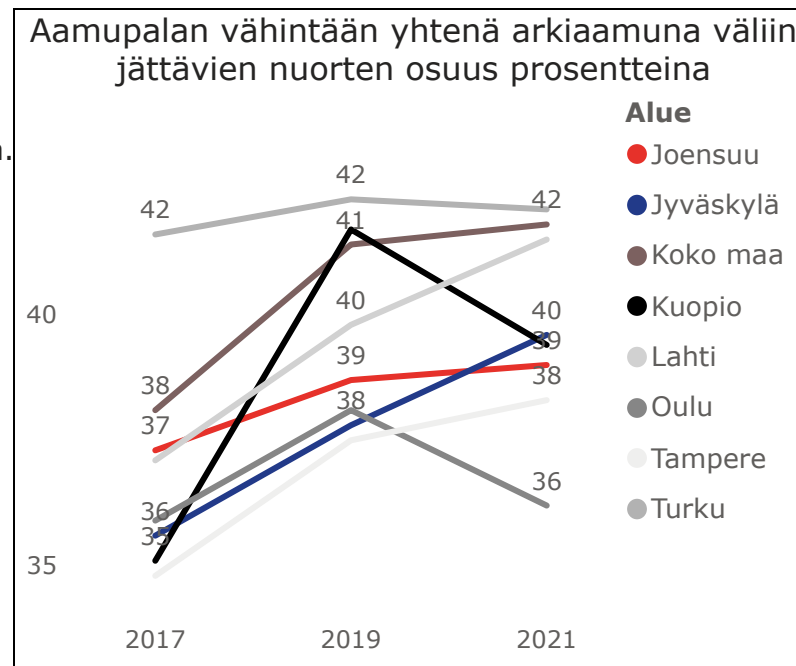
Valitse luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella aamupalan ja koululounaan nauttimisen osalta.

Kouluaste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

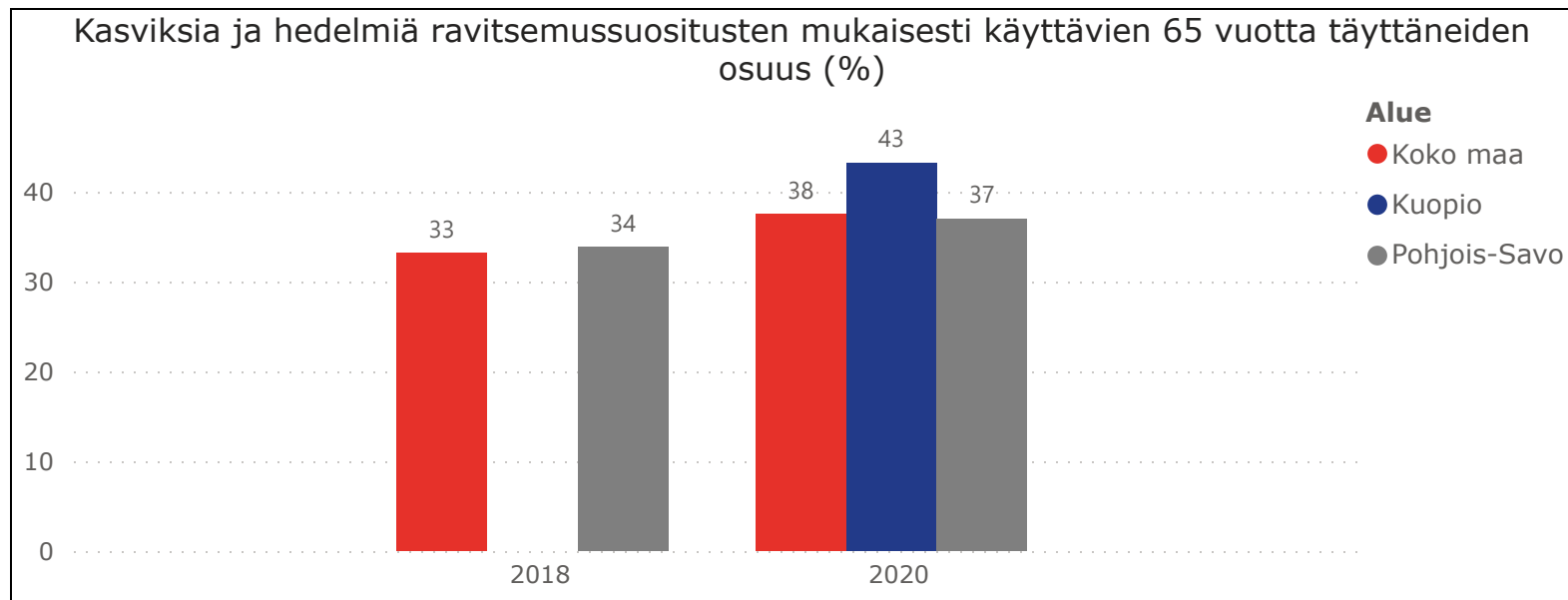
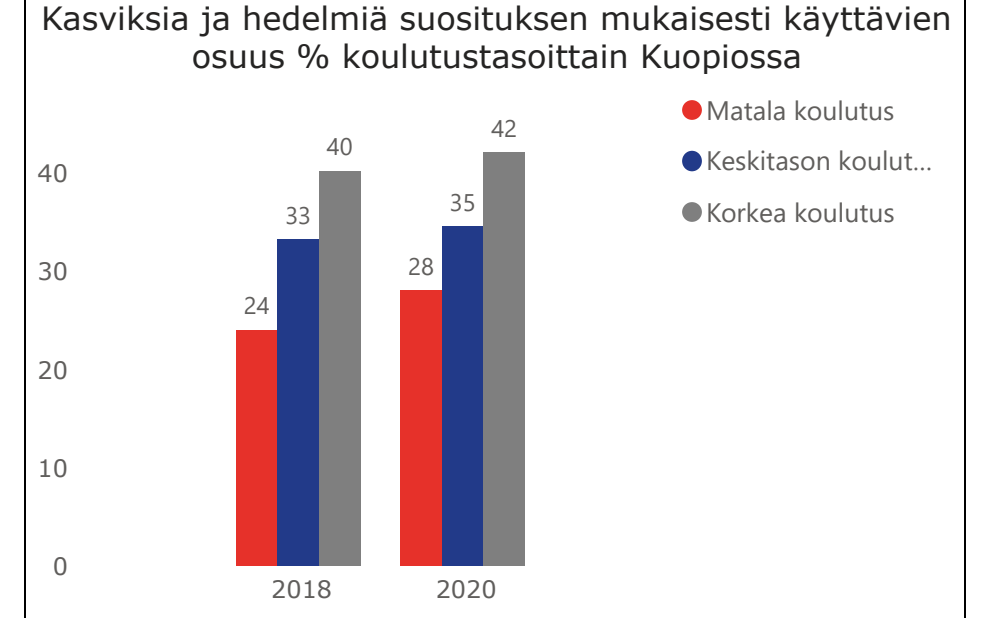
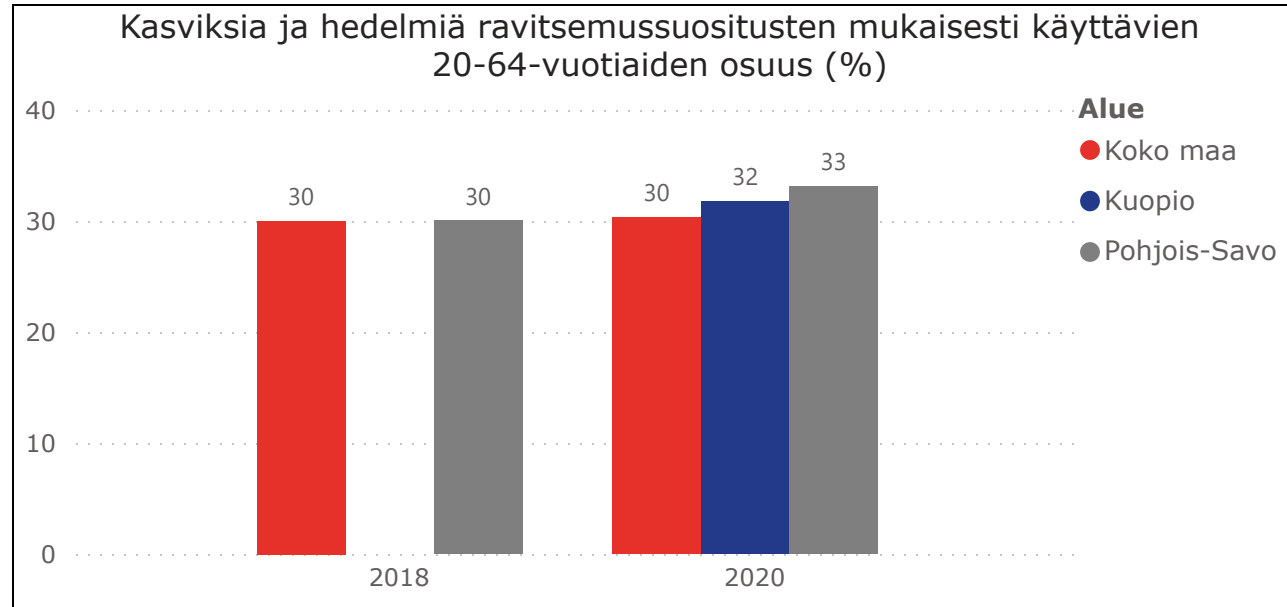
sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

Aikuisten ruokailutottumukset

Kuopiossa ikääntyneiden palveluissa, kotihoidossa ja palveluasumisessa on käytössä MNA-työväline vajaaravitsemuksen kartoittamiseen. Ikääntyneiden ravitsemustilaa seurataan säännöllisesti, mutta tietoa ei vielä tällä hetkellä saada kootusti tilastoitua. Ikääntyneiden vajaaravitseminen on valtakunnallisesti esiin nostettu haaste, joka heikentää ikääntyneen elämänlaatua ja toimintakykyä sekä sairauksista toipumista.

Uni ja lepo nuorilla

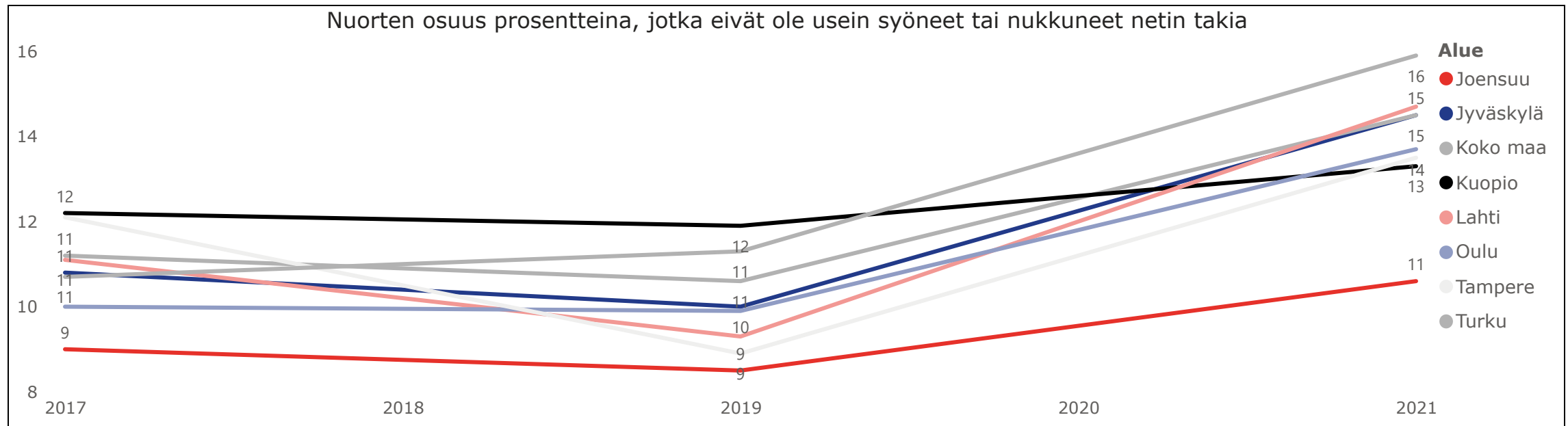
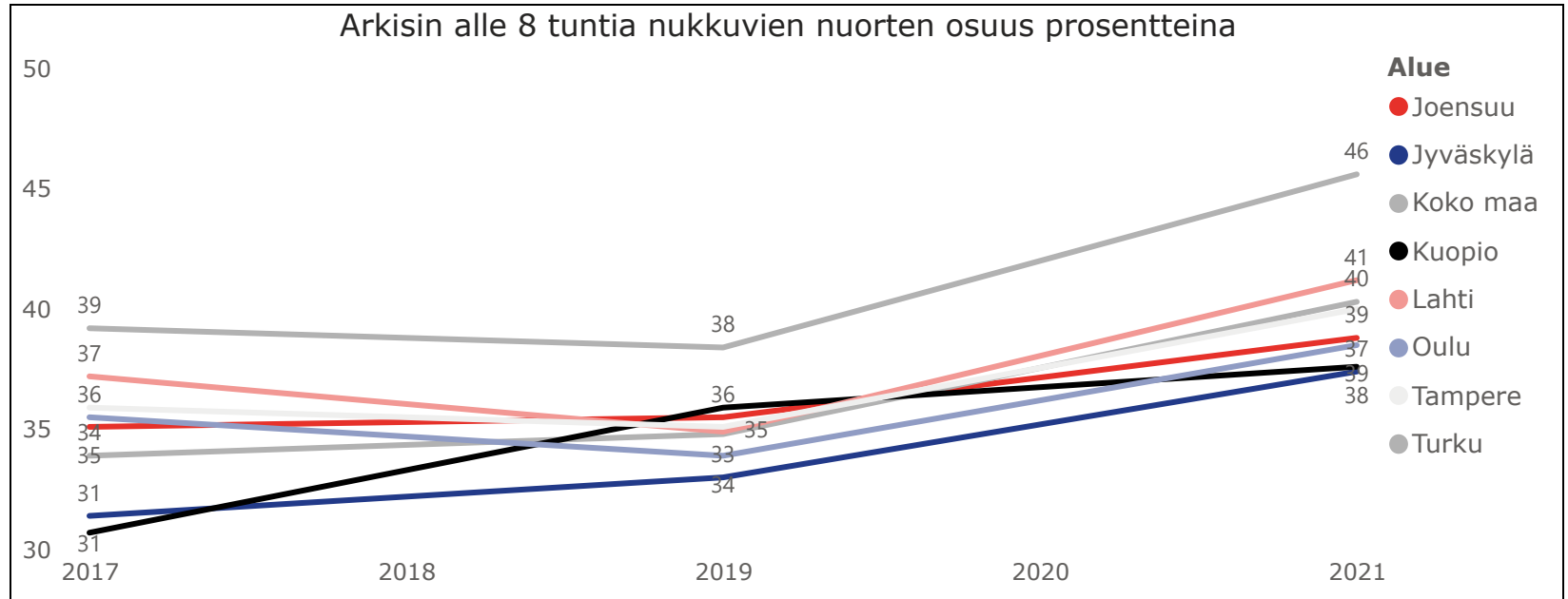
Valitse luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Kouluaste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

Liikkumisen edistäminen

TEAvisari Liikunta

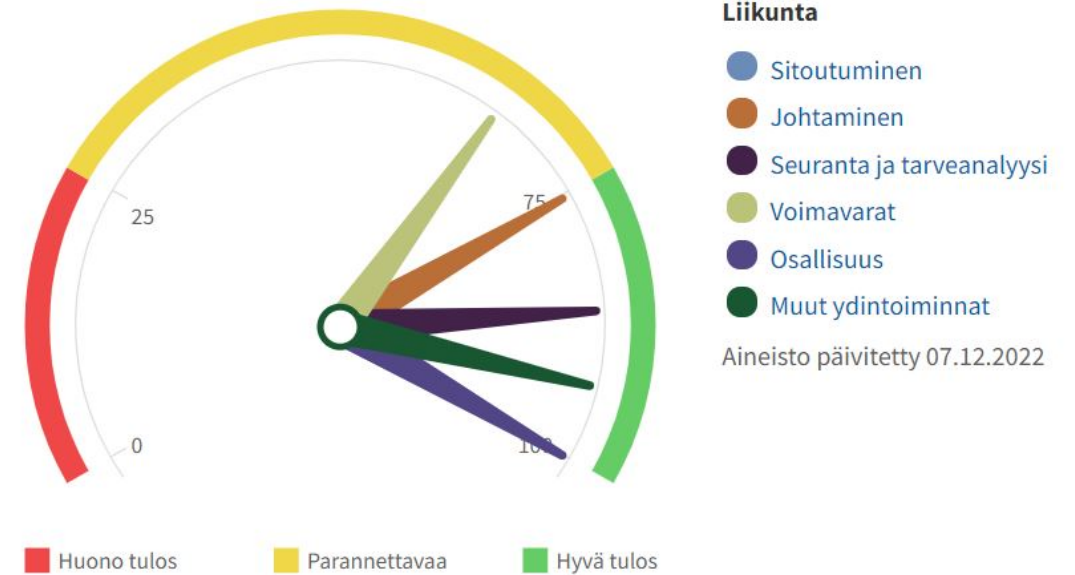
Teaviisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen säännöllisesti toteuttama selvitys, jossa kartoitetaan terveyden edistämisen aktiivisuutta kunnan eri toimialoilla. Toteutumista arvioidaan kuuden eri osa-alueen osalta, joita ovat sitoutuminen, johtaminen, seuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, osallisuus ja muut ydintoiminnot. Kuvassa on esitetty Kuopion sijoittuminen eri osa-alueiden osalta ja alla taulukossa vertailupaikkakuntiin verrattuna.

TEAvisarin ja sen tuloksiin voit tutustua tarkemmin [tästä](#).

[Takaisin valikkoon](#)

Liikunta : Kuopio 2022

Taulukko: Terveyden edistämisen aktiivisuus liikunnan osalta Kuopiossa ja sen vertailupaikkakunnilla vuonna 2022

Alue	Liikunta	Sitoutuminen	Johtaminen	Seuranta ja tarveanalyysi	Voimavarat	Osallisuus	Muut ydintoiminnot	
Tampere		67	49	50	76	49	100	76
Joensuu		74	87	58	67	67	100	66
Koko maa		72	69	72	65	55	95	75
Jyväskylä		78	77	75	62	63	100	88
Kuopio		86	100	75	86	65	100	93
Lahti		78	77	75	85	55	100	79
Oulu		89	100	83	88	65	100	97
Turku		85	87	83	98	51	100	90

Toimenpiteet arjen fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi vuonna 2022

Lisätään liikkumismahdollisuuksien saavutettavuutta ja tietoisuutta arjen fyysisen aktiivisuuden merkityksestä

- Liikkuva Kuopio brändin alla on viestitty aktiivisesti nostaten esiin liikuntapaikkoja ja ohjattua toimintaa. Liikkuva Kuopio somekanavien kattavuus oli vuonna 2022 103 414 (vuonna 2021 117 00 henkilöä). Liikkuva Kuopio verkkosivua ollaan uudistamassa palvelumuotoilua hyödyntäen. Verkkosivuille kirjattiin vuonna 2022 yhteensä n. 214 800 käyttäjää ja n. 416 200 istuntoa.
- Kuopion kaupunki ja Savon ammattiopisto ovat kouluttaneet yhteistyössä luontoliikunnan osaajia oppisopimuskoulutuksena vuoden 2022 aikana. Yhteensä 15 henkilöä eri yksiköistä (kansalaisopisto, nuorisopalvelut, kansalaistoiminnan ja kaupunkiympäristöpalvelut) on osallistunut koulutukseen. Museot toteuttavat säännöllisesti ohjattuja luontoretkeä (5-6 retkeä/vuosi) ja tukevat kaupunkiympäristössä ja luonnossa liikkumista myös mobiilisovellusten avulla. Lisäksi toteutetaan kesäkaudella kulttuuri- ja taidekävelyjä. Kuopion korttelimuseolla nostetaan vuosien 2022 ja 2023 esiin kuopiolaista jalkapalloilua. Kirjastoissa on lainattavia liikuntavälineitä ja muuta liikkumiseen kannustavaa aineistoa, joita esitellään asiakkaille. Kirjastot edistäneet fyysistä aktiivisuutta myös Kirjasto liikuttaa tapahtumasarjan avulla, jossa urheilijat kertoivat omasta liikkumisen polustaan ja lisäksi esiteltiin eri liikuntalajien harrastamismahdollisuuksia Kuopiossa.
- Arjen fyysistä aktiivisuutta ja koulujen terveyden edistämisen aktiivisuutta (Perusopetuksen TEAvisari) on tuotu näkyväksi kehittämällä tiedon visualisointia Power Bi -ohjelmaa hyödyntäen.

Vahvistetaan yhteistyötä asukaslähtöisten ja tutkittuun tietoon pohjautuvien palvelukokonaisuuksien muodostamiseksi

- Liikkuva Kuopio -ohjelma on valmisteltu vuoden 2022 aikana. Ohjelmassa konkretisoidaan eri toimijoiden roolit ja kuvataan toimintamallit arjen fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi huomioiden erityisryhmät.
- Seurafoorumi kokoontui suunnitellusti vuoden 2022 aikana neljä kertaa keräten yhteen 99 osallistujaa (vuonna 2021 110 osallistujaa). Yhteistyössä KalPan kanssa on toteutunut vuoden 2022 aikana yhteensä noin 10 koulukiertuetta, joissa yhtenä teemana on ollut arjen fyysinen aktiivisuus.
- Hyvinvointitiedolla johtamisen kehittämiseksi yhteistyötä Jyväskylän yliopiston Liitu-tutkimuksen kanssa on pyritty vahvistamaan. Vuonna 2022 tutkimukseen osallistui muutama koulu, mutta jatkossa tavoitteena on kannustaa useampia kouluja mukaan. Osana Liikkuva Kuopio -ohjelman valmistelua toteutettuihin kyselyihin vastasi yhteensä 577 aikuista, 730 lasta/nuorta sekä 42 seurojen edustajaa. Osana Ihmisläheinen digitaalinen kunta -hanketta on kehitetty tiedolla johtamisen digitaalista alustaa koulujen käyttöön. Kehitystyö jatkuu vuonna 2023.

Toimenpiteet arjen fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi vuonna 2022

HYVINVOIVA
KUOPIO

Tuetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien

- Koulujen ja lukioiden opetussuunnitelma ja useiden koulujen monialaiset oppimiskokonaisuudet korostavat arjen fyysisen aktiivisuuden lisäämistä. [Liikkuva varhaiskasvatus](#), [Liikkuva koulu](#) ja [Liikkuva opiskelu](#) –toimintamallien toteutusta on tuettu järjestämällä yhteistyössä Jyväskylän yliopiston koulutustilaisuus mallien käyttöön liittyen. Koulutukseen osallistui noin 30 henkilöä. Kuopio on saanut hankeavustuksen Liikkuva Koulu toiminnan kehittämiseen yläkouluilla 12/2022-12/2023 väliseksi ajaksi.
- Neuvokas perhe – sivusto hyödynnetään varhaiskasvatuksessa mm. perhepäivähoidossa ja keskusteluissa perheiden kanssa.
- Kuopio jakoi vuonna 2022 toiminta-avustusta yhteensä 78 liikuntaseuralle. Toiminta-avustusta saaneissa seuroissa liikkui noin 9150 lasta ja nuorta (vastaavat luvut vuonna 2021 77 seuraa/lähes 9000 lasta/nuorta). Liikkis-rannekkeen hankki vuonna 2022 yhteensä noin 3850 lasta/nuorta (vuonna 2021 noin 3000 lasta/nuorta).
- Kansalaisopisto on tarjonnut liikkumiseen (sisältää liikunta ja tanssi) 86 kurssia lapsille ja nuorille, johon on osallistunut noin 990 henkilöä. Kurssitarjontaa on kehitetty ja laajennettu mm. luontoliikuntaa. Esimerkkinä kesällä 2022 toteutui lasten/nuorten kalastuskurssi. Liikuntalauantai tavoitti vuonna 2022 n. 630 henkilöä.

Kannustetaan työikäisiä arjen fyysiseen aktiivisuuteen ja tuetaan ikäihmisten toimintakykyä liikunnan keinoin

- Kuopion kaupunki tarjoaa henkilöstölleen E-passin kautta 150 € arvosta liikunta-/kulttuuri-/hyvinvointietuja sekä liikuntarannekkeen edulliseen vuosihintaan. Lisäksi vuonna 2022 on ollut haettavana työhyvinvointirahaa 150 000 € edestä. Kuopion kaupunki järjestää myös liikkumiseen liittyviä tempauksia ja haasteita, kuten Kalakukkospurtti. Henkilöstön käytössä on Break Pro taukoliikuntaohjelma. [Liikkuva aikuinen -ohjelmaa](#) ei hyödynnetä Kuopiossa aktiivisesti.
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi käynnissä on KÄPY-ohjelma.
- Työikäisten liikuntaneuvonta tavoitti vuoden 2022 aikana noin 30 henkilöä (vuonna 2021 30 henkilöä). Liikuntaneuvontaan on runsaammin tulijoita, mitä tämän hetkiselä resurssilla ja toimintamallilla pystytään ottamaan vastaan. Mieliteko -hankkeen toteuttamaan ryhmämuotoiseen elintapaohjaukseen osallistui noin 30 henkilöä. Lisäksi hanke on nostanut esiin liikkumisen merkitystä muun muassa yhteistyössä Kuopio Maratonin kanssa.
- Kuopiossa toimii noin 140 vertaisliikunnanohjaajaa. Vapaaehtoisten osaamista on tuettu koulutuksin. Lisäksi on laajennettu vapaaehtoistoiminnan lajivalikoimaa, esim. Padel. Vapaaehtoistoimintaa on markkinoitu yhteistyössä Valikko –työryhmän kanssa toteutettua Iloa Vapaaehtoisuudesta –kampanjaa.
- Kirjastosta voi lainata liikuntavälineitä, lainattavana on mm. ulkoliikuntavälineitä, kuten lumikenkiä, luistimia ja frisbeegolf –kiekkoja sekä sisäliikuntavälineitä, kuten kahvakuulia ja tasapainolautoja. Kirjastossa järjestetään liikkumiseen kannustavia luentoja sekä esimerkiksi tuolijoogaa.
- Kuopion kaupungin henkilöstölle suunnatun rannekkeen hankki noin 1900 työntekijää (vuonna 2021 noin 1400 työntekijää) ja ikääntyneiden hyvinvointirannekkeen hankki vuonna 2022 noin 4670 ikääntynyttä (vuonna 2021 3110 ikääntynyttä). Rannekkeiden markkinointia on tavoitteena nostaa esiin viestinnässä voimakkaammin.
- Kansalaisopisto on tarjonnut liikkumiseen (sisältää liikunta ja tanssi) 574 kurssia työikäisille ja ikääntyneille, johon on osallistunut noin 7730 henkilöä.

Toimenpiteet ateriarytmin säännöllistymiseksi ja aterioiden monipuolistumiseksi vuonna 2022

Edistetään hyvinvointia ja kestäväää kehitystä tukevia ruokailutottumuksia laajasti eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen

- Kuopiossa toimii varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokakasvatustyöryhmät. Rakennetta ravitsemusterveyden edistämiseksi tulee vahvistaa.
- Kuopion kaupungin henkilöstölle järjestettiin koulutustilaisuus Ikääntyneiden ruokailusuosituksen jalkauttamiseksi ja lasten sekä nuorten ruokakasvatuksen pyöreän pöydän keskustelussa Kuopion ruokakasvatuksen toteuttamista oli pohtimassa noin parikymmentä henkilöä.
- Fiksua kouluruokaa –kampanja näkyi Kuopion inforuuduilla syyskuun alussa. Yhteistyössä Kalpan kanssa toteutettiin vuoden 2022 aikana ruokailua esiin nostava video, joka on tavoittanut Kuopion ja KalPan Youtube-kanavilla reilusti yli 1000 katselukertaa.

Vahvistetaan hyvinvointia tukevia ruokailutottumuksia lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien

- Kuopion varhaiskasvatuksen perusteet, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa on uudistettu huomioimaan vahvemmin ruokakasvatuksen tavoitteet.
- Kuopiossa hyödynnetään Neuvokas perhe ja Maistuva Koulu toimintamalleja ja tavoitteena on saada toimintaa laajenemaan.
- Makuaakkoset ja Kouluruokadiplomi eivät ole käytössä kuopiolaisilla kouluilla. Kuopiossa vain steinerkoulu on saanut kouluruokadiplomin.
- Osaksi vanhempainiltoja (varhaiskasvatus, ala- ja yläkoulu) on luotu videomateriaalia tukemaan yhteistä keskustelua varhaiskasvatuspäivä ja koulupäivän aikaisesta ruokailusta. Videot ovat keränneet noin 540 katselukertaa.
- Museo toteuttaa ruokakasvatusta verkkonäyttelyn ”savolaisherkut ja arjen antimet” ja kouluille suunnatun oppimispaketin avulla. Ruokakasvatuksen koulutuspakettia kouluille on suunniteltu vuoden 2022 aikana ja avoimet työpajat Kuopion museossa toteutuvat keväällä 2023. Kansalaisopisto on tarjonnut 12 lapsille ja perheille suunnattua ruokakurssia lapsille ja nuorille, johon on osallistunut noin 140.

Kannustetaan työikäisiä ja ikäihmisiä kohti suositusten mukaisia ruokailutottumuksia ja tuetaan ikääntyneiden hyvää ravitsemustilaa

- Kuopion kaupungin henkilöstölle on tarjolla ravitsemusterapeutin palvelut työterveyshuollon kautta ja lisäksi tarjottiin vuoden 2022 aikana mahdollisuus hyödyntää VerkkoPuntari -ohjausta hyvinvointia tukevien elintapojen tukena. Mieliteko -hanke on toteuttanut vuoden 2022 aikana ryhmämuotoista elintapaohjausta, johon on osallistunut noin 30 henkilöä.
- Kuopiossa toimii kolme [Sydänmerkin](#) saanutta lounasravintolaa (Savotalon henkilöstöravintola, Lounasravintola Hilima ja Lounasravintola Kaarre).
- Yhteistyössä Kalpan kanssa on tuotettua ruokailutottumuksia käsittelevää videota on jaettu sosiaalisen median kanavissa. Muutoin ruokailutottumusten edistäminen ei ole ollut aktiivisen viestinnän teemana.
- Museo toteuttaa ruokakasvatusta verkkonäyttelyn ”savolaisherkut ja arjen antimet” kautta. Kansalaisopisto on tarjonnut 93 ruokakurssia työikäisille ja ikääntyneille, johon on osallistunut noin 1010 henkilöä. Kurssitarjontaa on laajennettu huomioimaan mm. mielenhyvinvointia (mm. kurssit Hyvänmielen kokkaajat sekä iltapala ja onnellisuustaitoja) ja kestäväää kehitystä. Nämä näkökulmat huomioidaan kuitenkin myös kaikkien kurssien osalta.

Toimenpiteet unen ja palautumisen riittävän määrän lisääntymiseen vuonna 2022

Edistetään riittävää unta ja palautumista eri toimijoiden yhteistyöllä tutkittuun tietoon pohjautuen

- Osana valtakunnallista mielenterveysviikkoa Kuopiossa toteutettiin marraskuussa kaksi tapahtumaa, joissa teemana oli riittävä uni, palautuminen ja lepo. Tapahtumat keräsivät yhteensä noin 140 kävijää.
- Syksyllä 2022 riittävää palautumista, lepoa ja unta esille tuova kampanja tavoitti sosiaalisen median kautta noin 82 000 henkilöä ja näyttökertoja kampanjalle kertyi reilu 222 000.

- Koulujen monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa (MOK) on käsitelty hyvinvointia laajasti sisältäen myös riittävän unen ja palautumisen. Aihetta sivutaan myös useissa oppiaineissa ja käsitellään myös huoltajien kanssa.
- Varhaiskasvatuksessa lapsen lepoon ja uneen liittyvät asiat kiinnostavat usein vanhempia. Varhaiskasvatuksessa on tehty lapsen lepoon liittyvä videomateriaali, jota varhaiskasvatuksen yksiköt voivat hyödyntää vanhempainilloissa tai keskusteluissa vanhempien kanssa.
- Kuopion kaupungin henkilöstölle on ollut vuonna 2022 mahdollisuus hyödyntää työterveyshuollon kautta uniryhmiä.

HYVÄN ELÄMÄN KANSSAKULKIJAT

- Perhe ja turvaverkko
- Yhteisö

Hyvän elämän kanssakulkijat kuopiolaisilla

Tavoitteissa etenemisen arviointi

Tavoite: Vanhemmuus sekä perheen ja läheisten väliset ihmissuhteet vahvistuvat

- Kuopiolaiset vanhemmat kokevat tyytyväisyyttä itseensä vanhempina.
- Tukea vanhemmuuteen kuitenkin kaivataan.
- Vain harva kuopiolainen lapsi ja nuori kokee keskusteluvaikeuksia vanhemman kanssa. Hyvä keskusteluyhteys vanhempien ja nuorten välillä on kuitenkin heikentynyt vuosien 2019-2021 aikana.
- Koulukuraattori ja -psykologipalvelujen resurssit ovat kasvaneet.

Tavoite: Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä

- Ikäiseltään tupakoinnin ja nuuskaamisen hyväksyvien sekä päivittäin tupakoivien ja nuuskaavien yläkoululaisten ja lukiolaisten osuus on vähentynyt. Myös ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden osalta päivittäin tupakoivien ja nuuskaavien osuus on vähentynyt, mutta ikäiseltään tupakoinnin hyväksyvien osuus on kasvanut.
- Työikäisen tupakointi on vähentynyt.
- Viikoittain alkoholia käyttävien yläkoululaisten, lukiolaisten ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden osuus on vähentynyt. Myös ikäiseltään alkoholin käytön hyväksyvien yläkoululaisten osuus on vähentynyt. Lukiossa alkoholin käyttöön liittyvissä asenteissa ei ole muutosta, kun taas ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista aiempaa useampi hyväksyy ikäiseltään alkoholin juomisen humalaan asti.
- Raittiiksi itsensä ilmoittavien yläkoululaisten ja lukiolaisten osuus on lisääntynyt.
- Nuorten osuus, jotka raportoivat hankkivansa alkoholia perhepiiristä on lisääntynyt.
- Liikaa alkoholia käyttävien työikäisten osuus on hieman vähentynyt, mutta edelleen melko runsas.
- Yläkoululaisten huumeiden käytön hyväksyvät asenteet ja huumeiden käyttökokeilut ovat kääntyneet laskuun. Lukiolaisten ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla huumeiden käyttökokeilut ovat edelleen kasvussa. Lukiolaisista myös aiempaa useampi hyväksyy ikäiseltään kannabiksen polttamisen.

Tavoite: Yksinäisyyden kokeminen vähenee

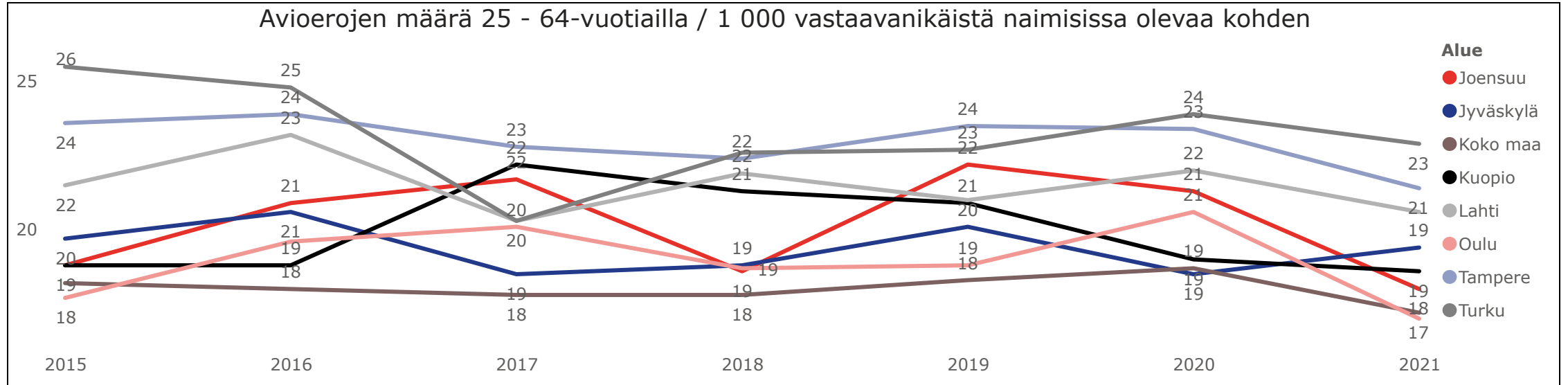
- Yksinäisyyden kokeminen on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä. Erityisen voimakkaasti yksinäisyyden kokeminen on Kouluterveyskyselyn mukaan lisääntynyt nuorilla tytöillä.

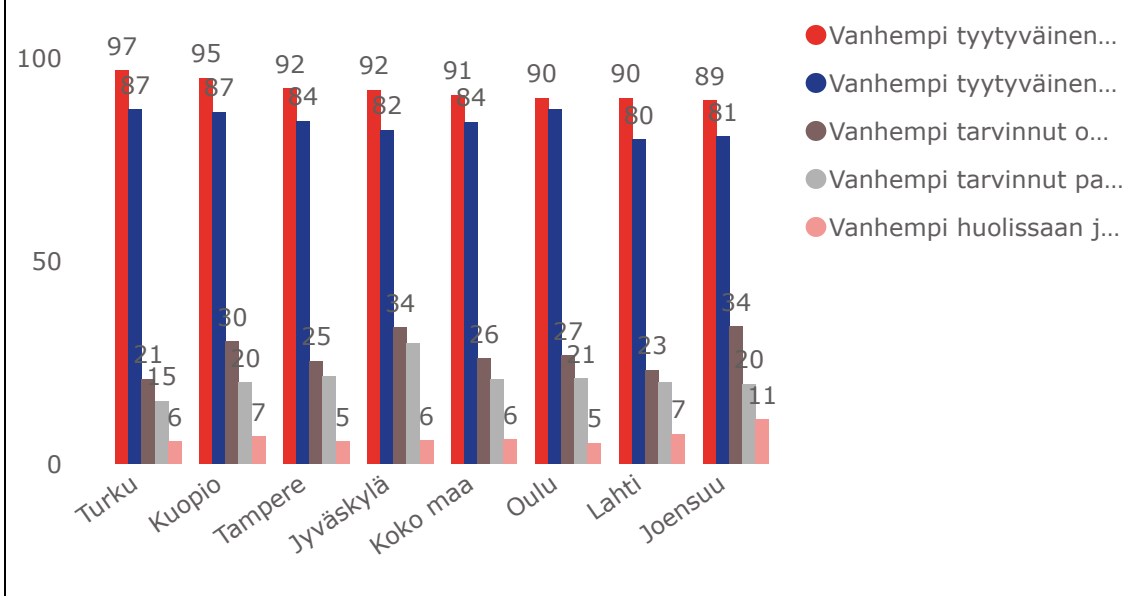
Tutustu tavoitteiden toteutumiseen tarkemmin seuraavilta sivuilta.

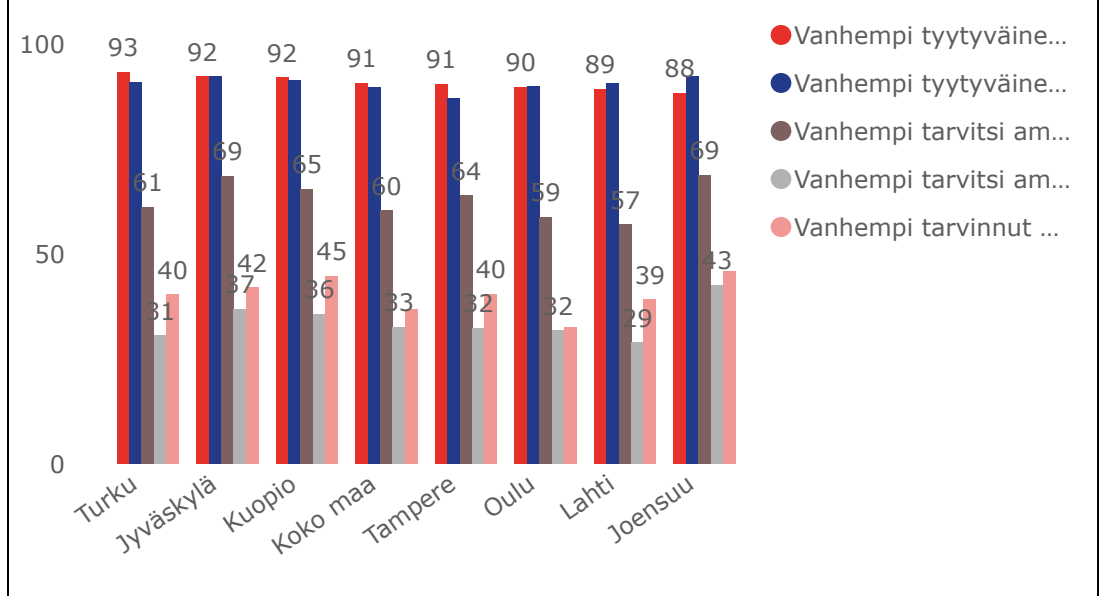
Parisuhde ja vanhemmuus

4-vuotiaiden lasten vanhempien tuntemuksia vanhemmuudesta ja parisuhteesta (Finlapset 2018)

Vauvaperheiden vanhempien tuntemuksia vanhemmuudesta ja parisuhteesta (Finlapset 2020)

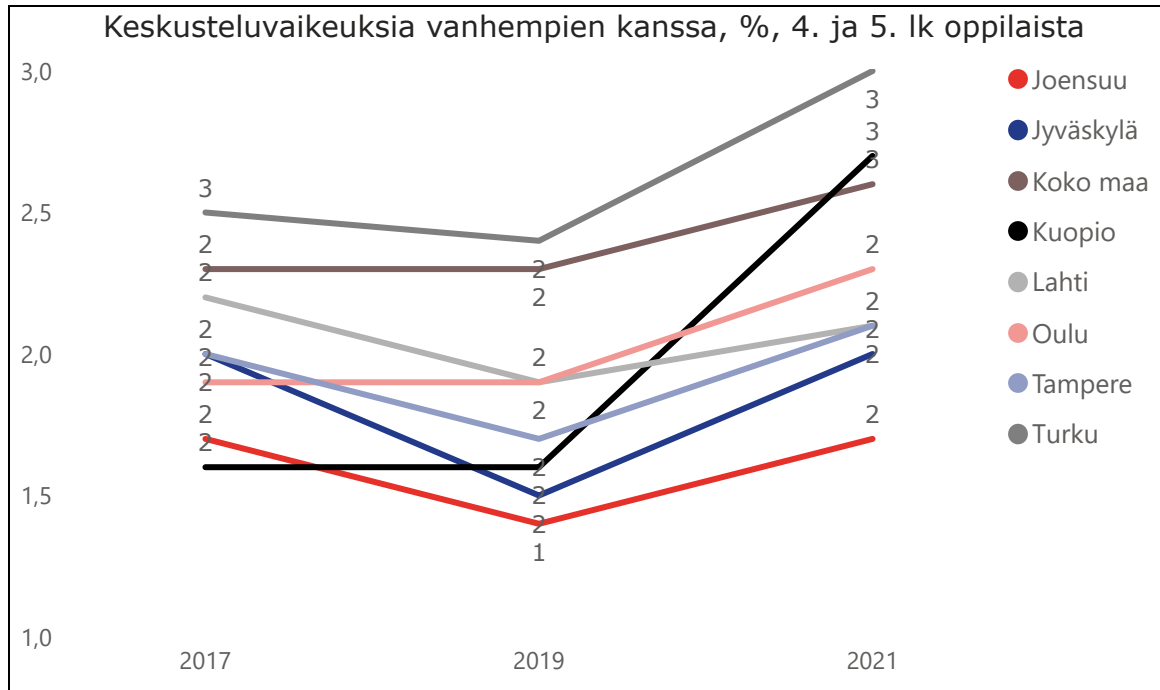
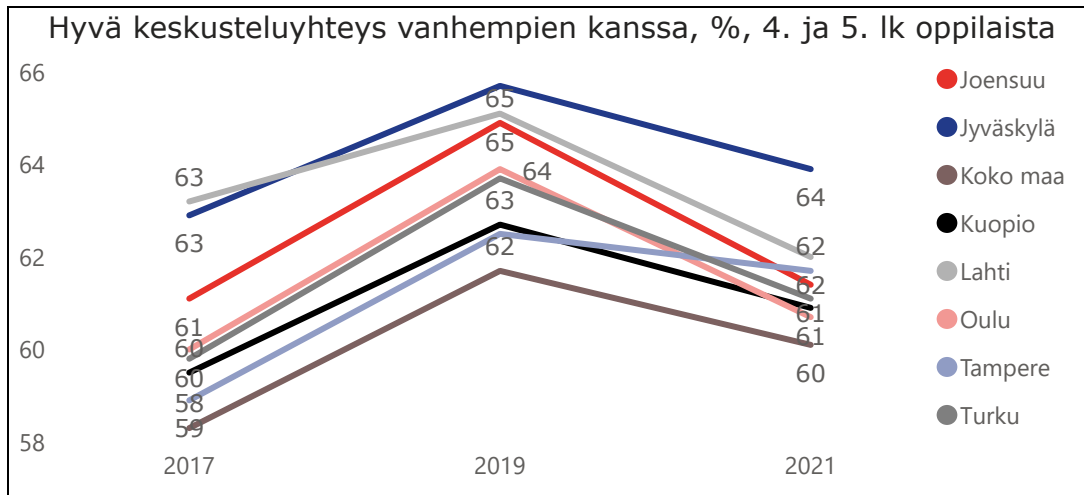

Perhe ja turvaverkko

Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella lasten osalta

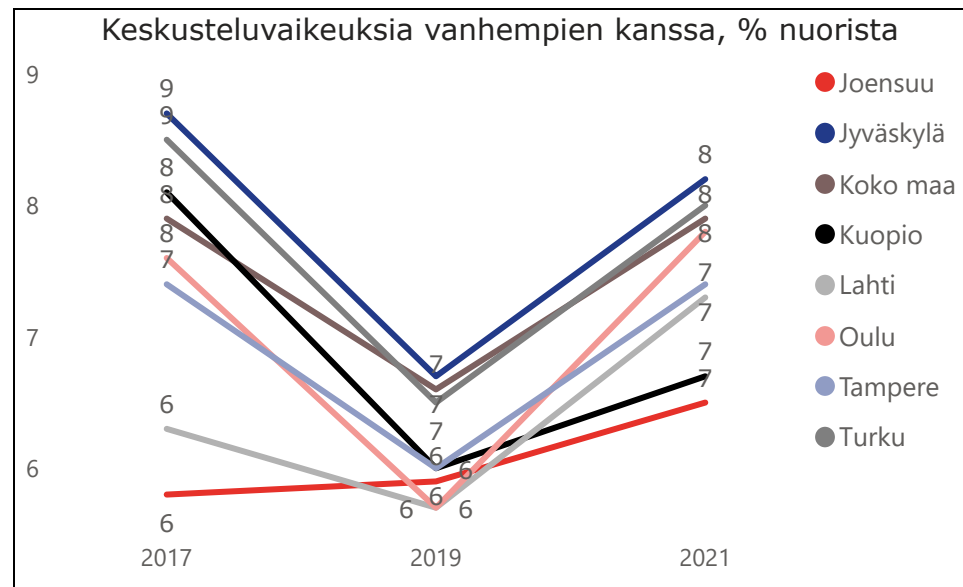
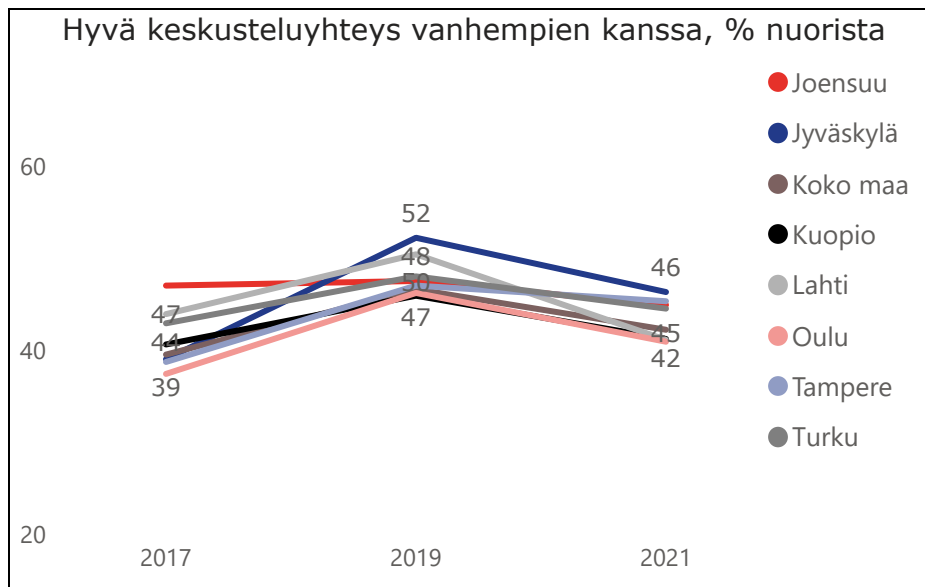
- Sukupuoli
- Pojat
 - Sukupuoli: yhteensä
 - Tytöt

Valitse kouluaste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella nuorten osalta

- Luokka-aste
- Ammatillinen oppilaitos
 - Lukio 1. ja 2. vuosi
 - Perusopetus 8. ja 9. lk

- Sukupuoli
- Pojat
 - Sukupuoli: yhteensä
 - Tytöt

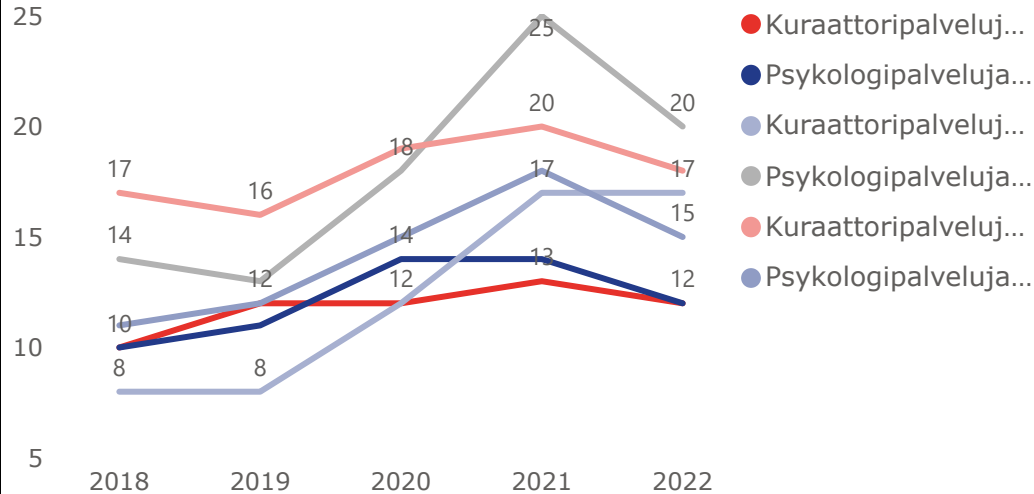

Takaisin valikkoon

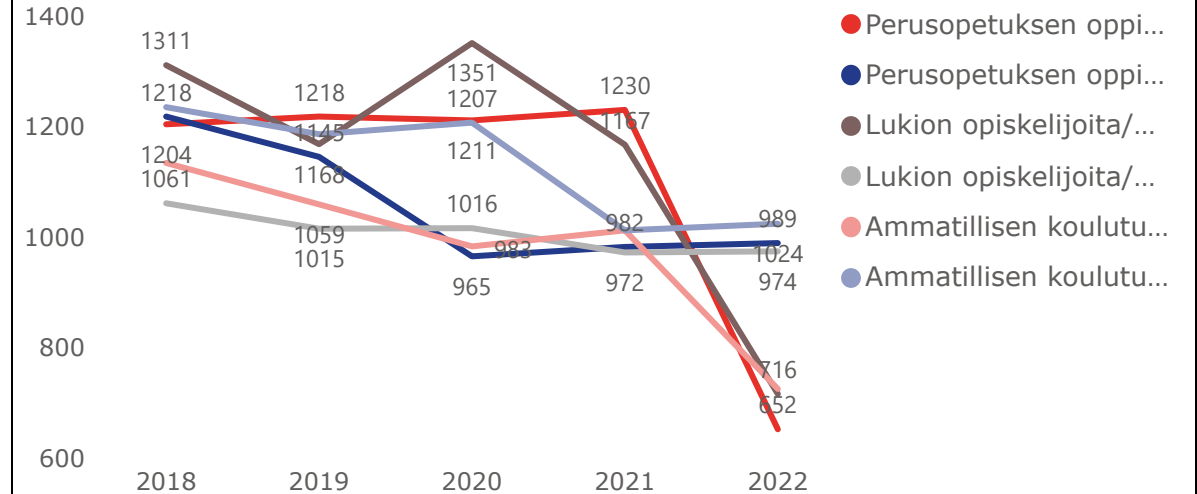

Opiskeluhuollon palveluiden käyttö

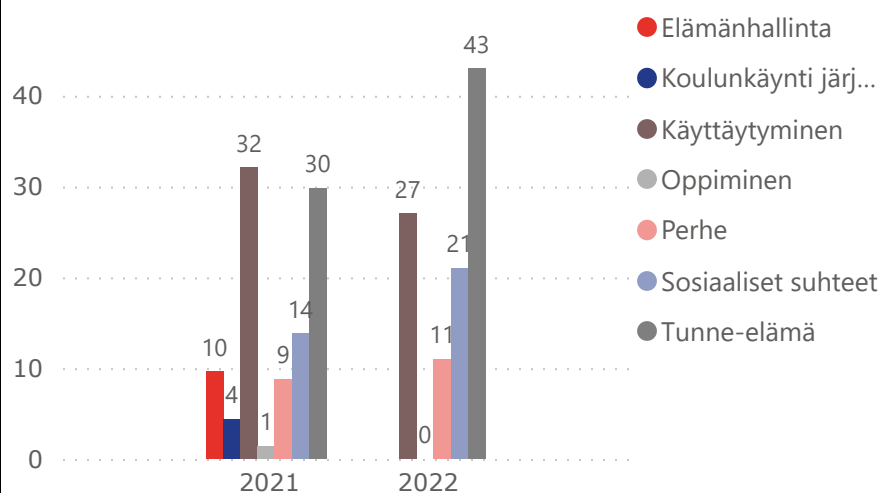
Kuopiossa koulukuraattori- ja psykologipalveluja käyttäneiden perusopetuksen oppilaiden ja 2. asteen opiskelijoiden osuus oppilasmäärään suhteutettuna

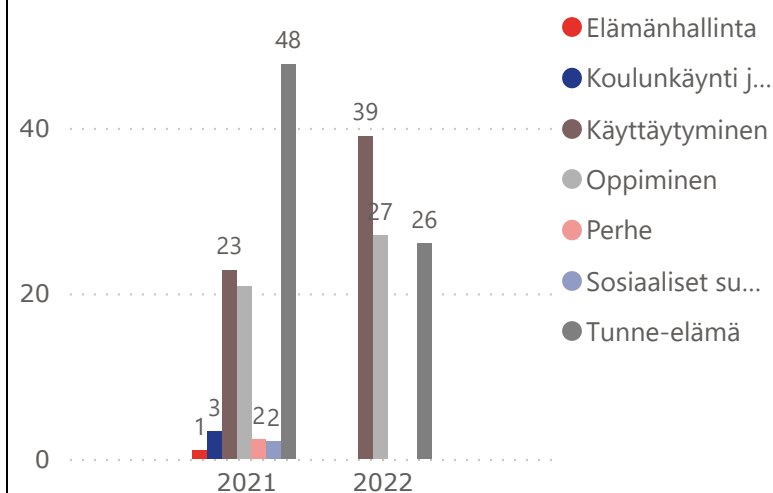
Koulukuraattori- ja psykologipalvelujen resurssit Kuopiossa perusopetuksen oppilaiden ja 2. asteen opiskelijoiden määrään suhteutettuna

Koulukuraattoripalveluiden tapaamisten tyypillisimmät aiheet 0-10 lk. oppilailla

Psykologipalveluiden tapaamisten tyypillisimmät aiheet 0-10 lk. oppilailla

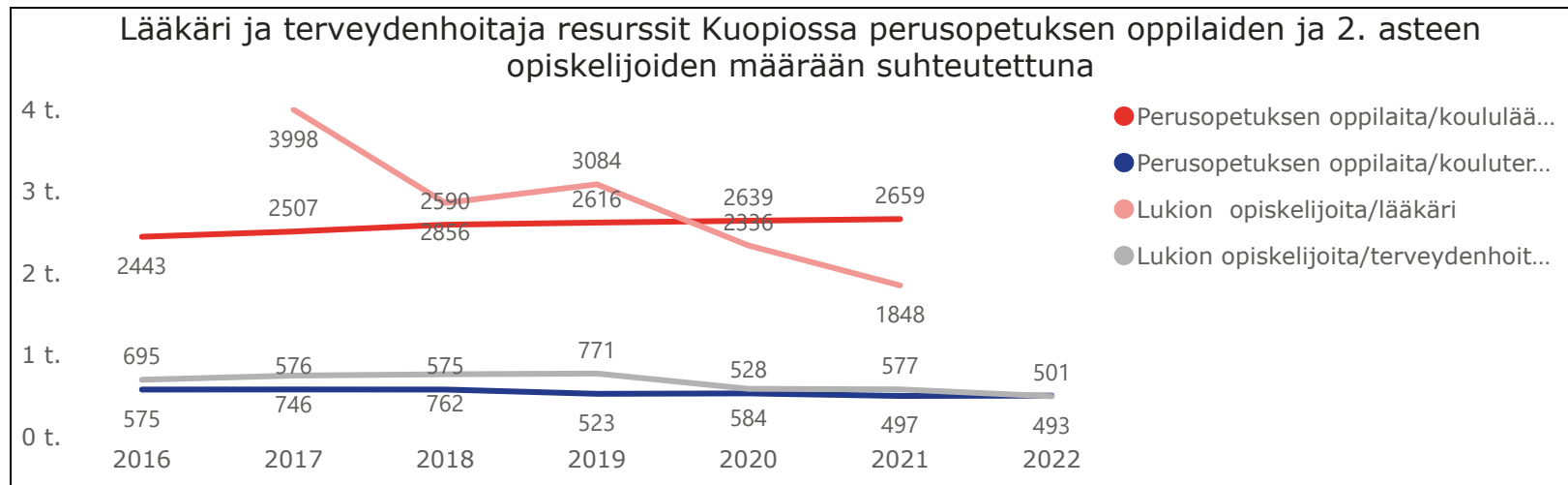

Vuonna 2022 ensi aikaa koulupsykologille ei ole pystytty tarjoamaan lakisääteisessä määräajassa 23 %:lle (v. 2021 25 %) asiakkaista ja kuraattoripalveluihin 12 %:lle (v. 2021 16 %) asiakkaista.

Kuopiossa jokaisella esiopetusyksikölle, peruskoululle ja 2. asteen lukio- tai ammatillista perustutkintokoulutusta tarjoavalle oppilaitokselle on nimetty oma psykologi ja kuraattori.

Opiskeluhuollon resurssit ja terveystarkastusten toteutuminen

Suosituksset lääkäri- ja terveydenhoitajaresursseista

Perusopetus

- 2500-3000 oppilasta/lääkäri
- 600 oppilasta/terveydenhoitaja

2. aste

- 1800 opiskelijaa/lääkäri (ennen vuotta 2021 lähtien 2500-3000 opiskelijaa/lääkäri)
- 570 opiskelijaa/terveydenhoitaja (ennen vuotta 2021 600-800 opiskelijaa/terveydenhoitaja)

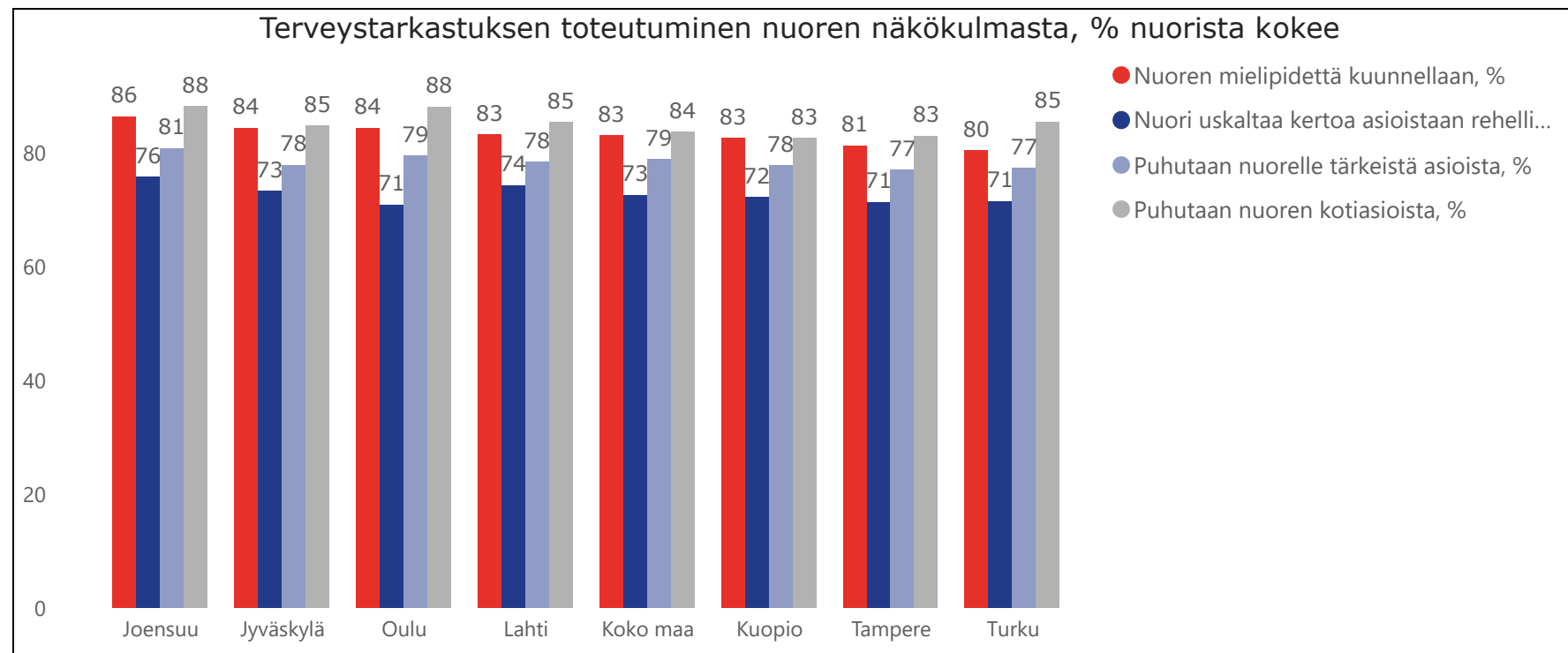
Valitse vuosi ja luokka-aste, joita haluat tarkastella

Vuosi

- 2017
- 2019
- 2021

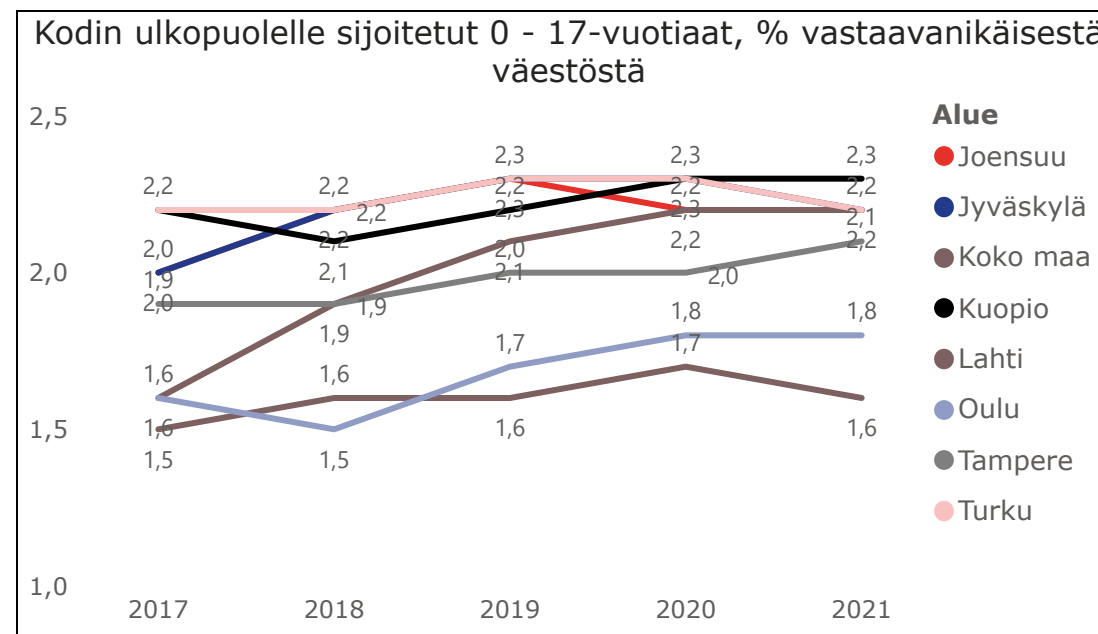
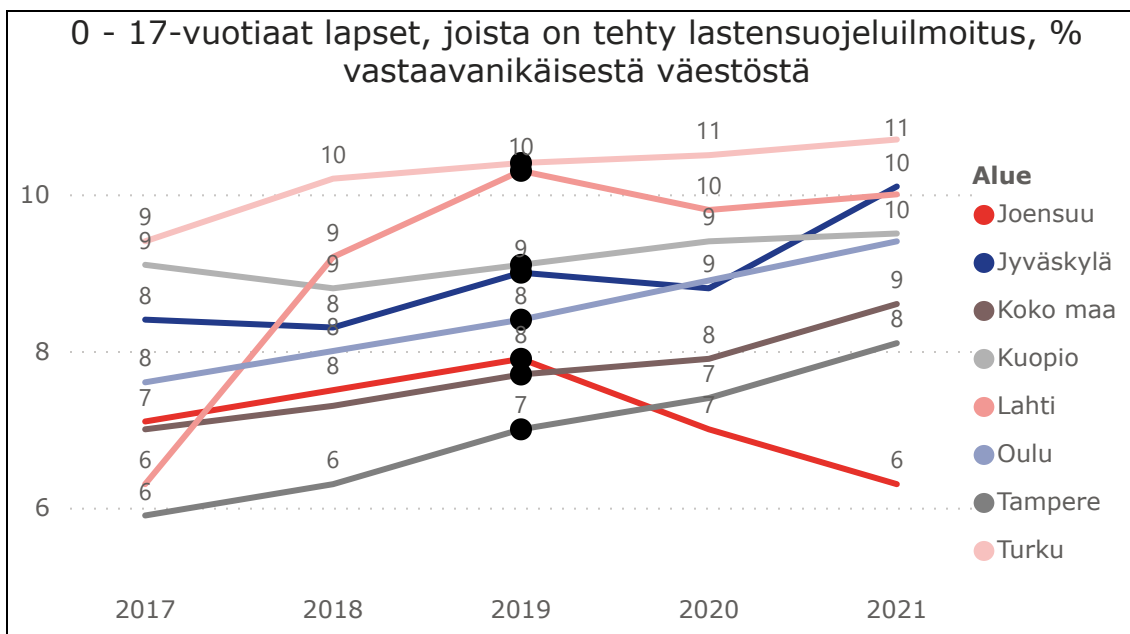
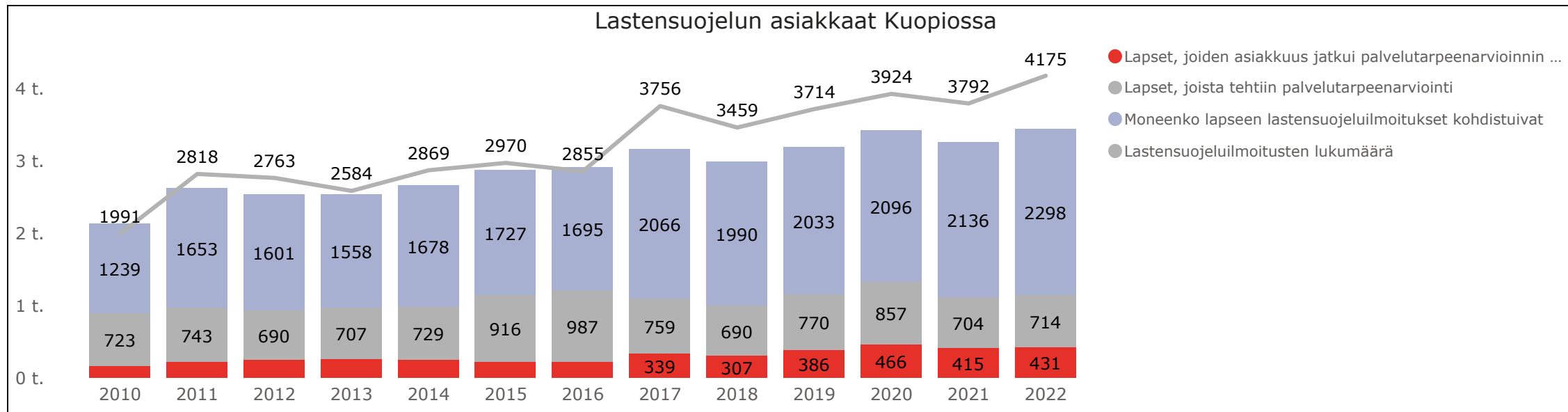
Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

Lastensuojelun asiakkaat ja kodin ulkopuolelle sijoitetut

Nuorten päihteiden käyttö ja niihen liittyvät asenteet

Valitse alue, luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Alue

- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

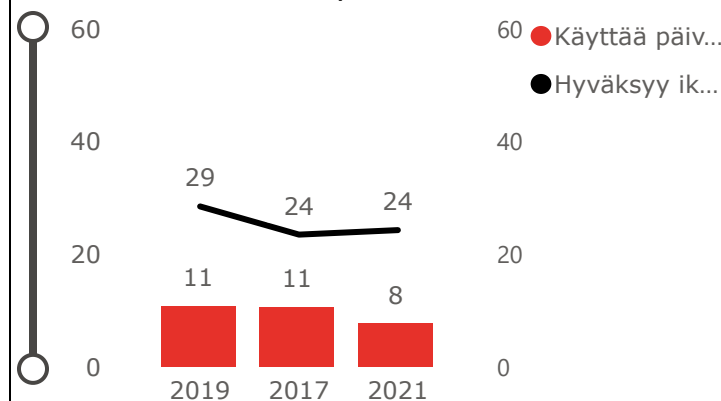
Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

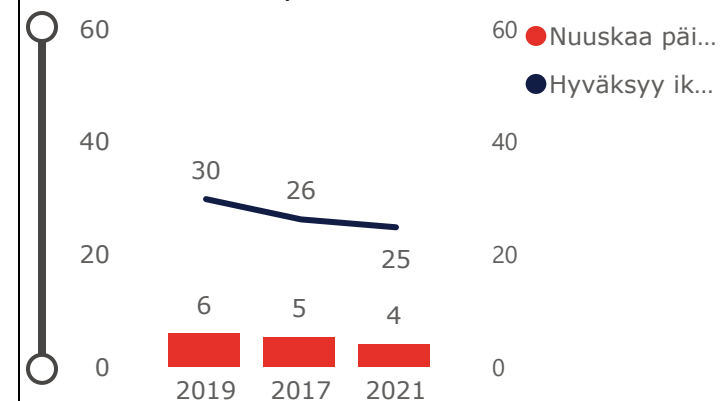
Sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

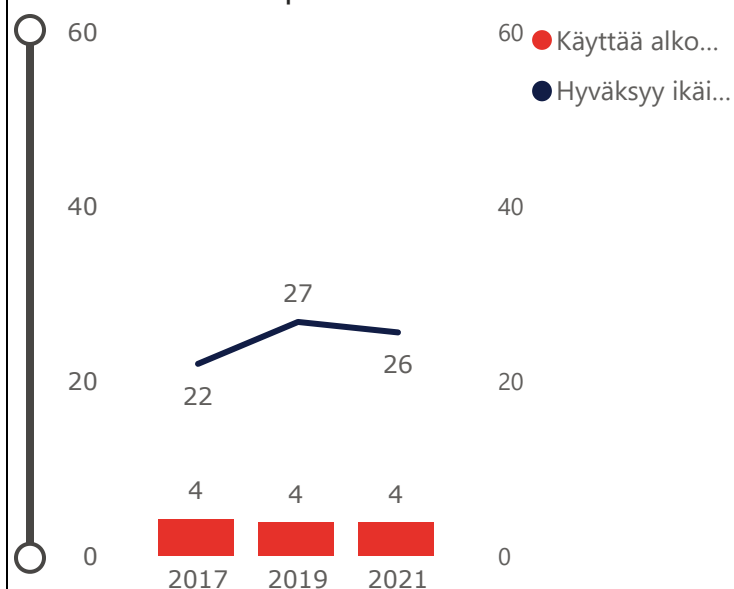
Ikäiseltään tupakoinnin hyväksyvien ja päivittäin jotain tupakkatuotetta käyttävien osuus prosentteina

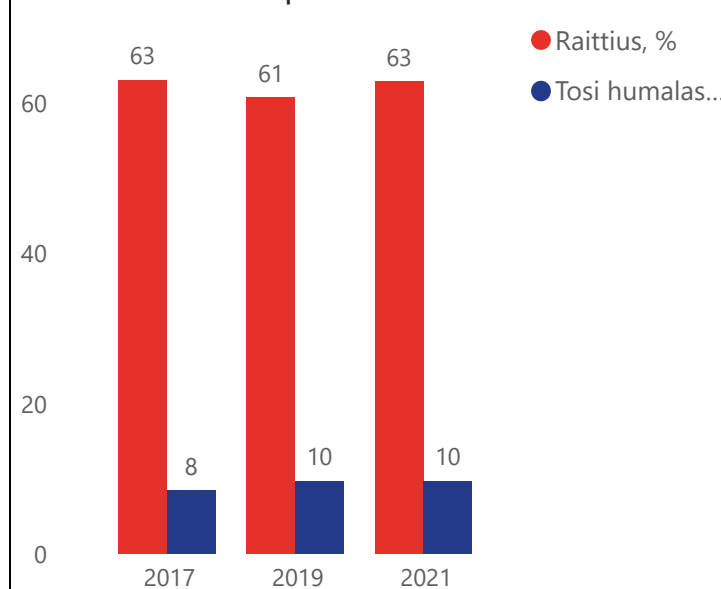
Ikäiseltään nuuskaamisen hyväksyvien ja päivittäin nuuskaa käyttävien osuus prosentteina

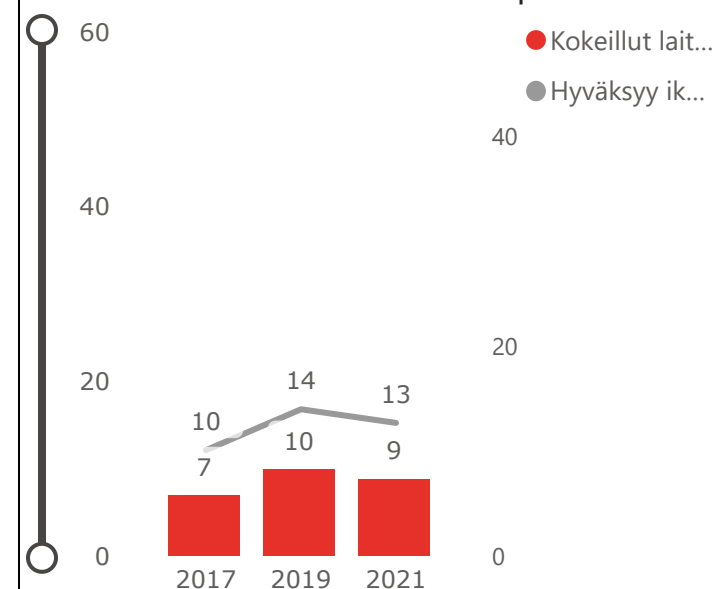
Viikoittain alkoholia käyttävien ja ikäiseltään alkoholin käytön hyväksyvien osuus prosentteina

Raittiiden ja tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa olevien nuorten osuus prosentteina

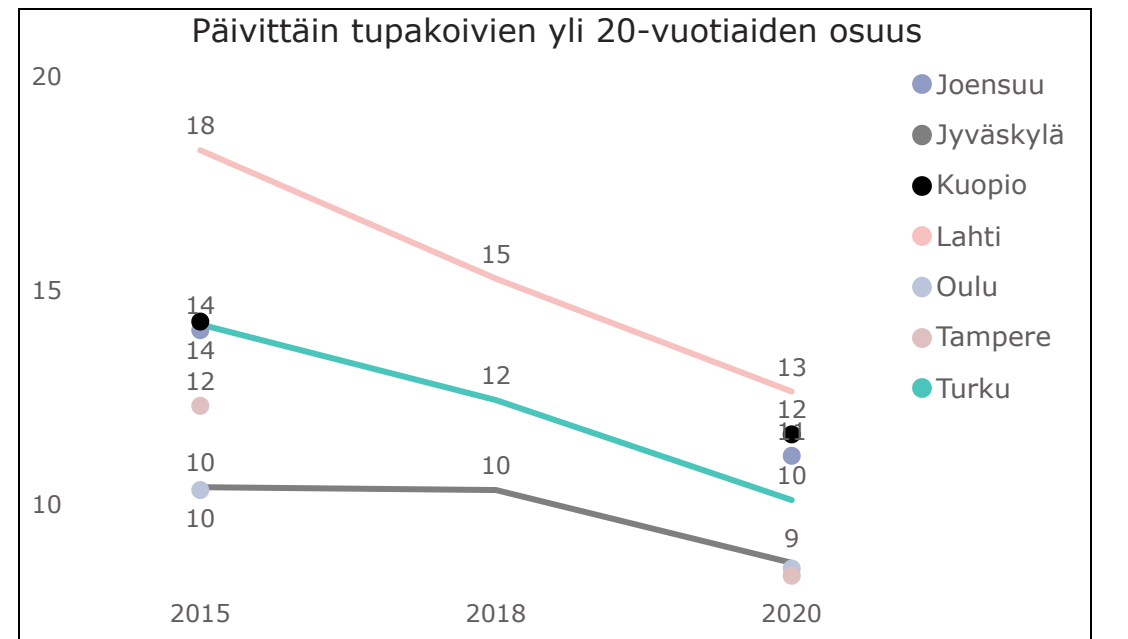
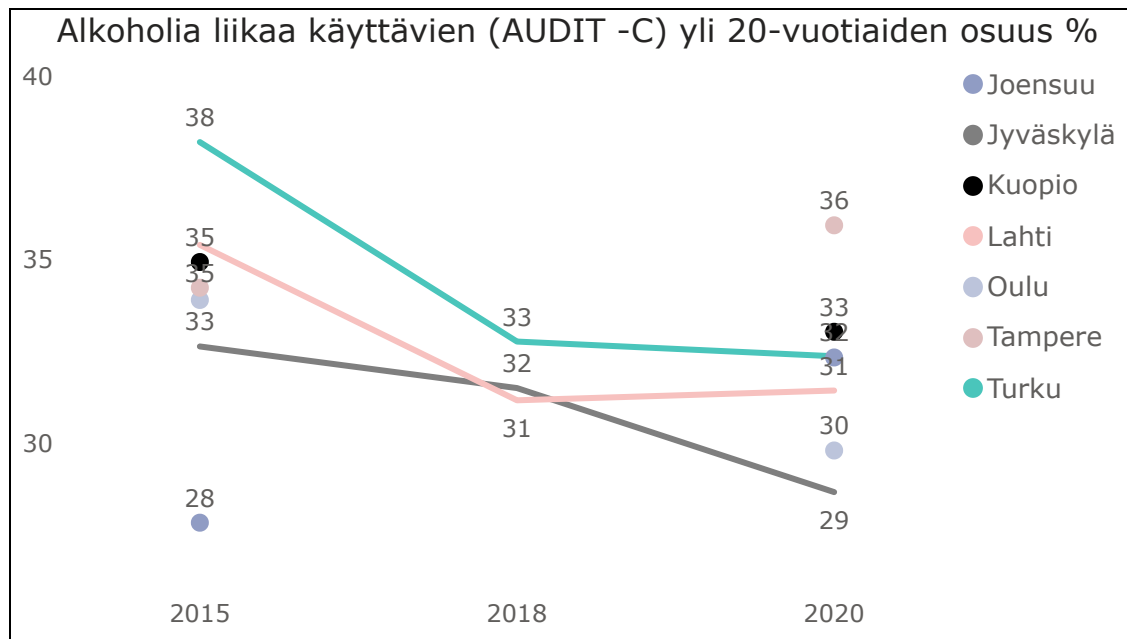
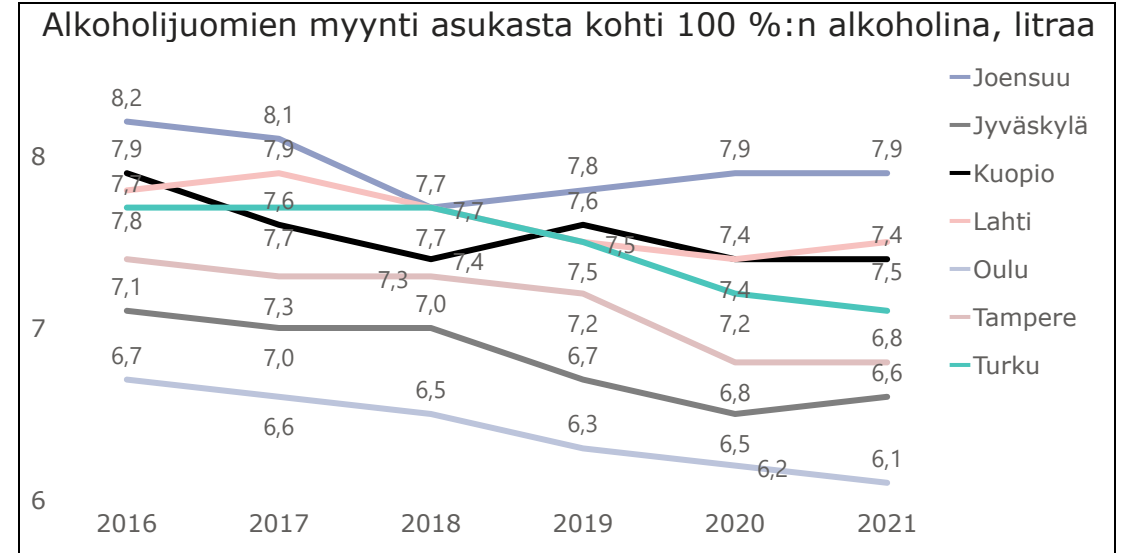
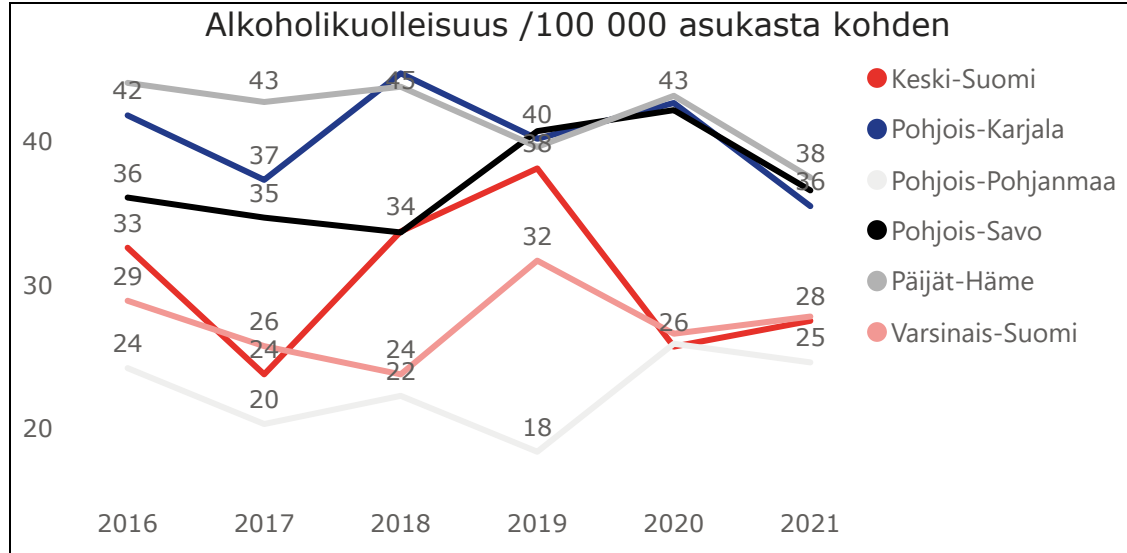

Ikäiseltään marihuanan polttamisen hyväksyvien ja vähintään kerran laittomia huumeita kokeilleiden osuus prosentteina

Päihteiden käyttö aikuisilla

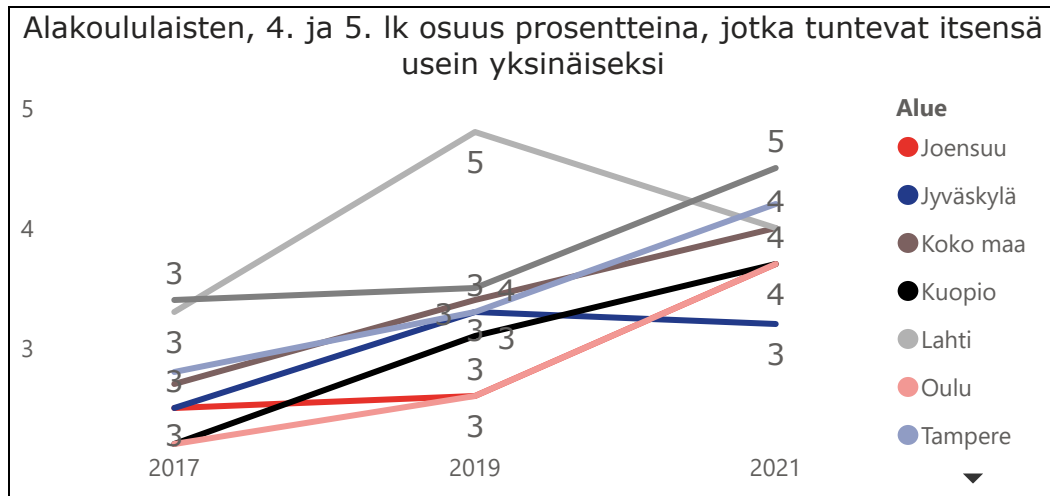

Yksinäisyyden kokeminen

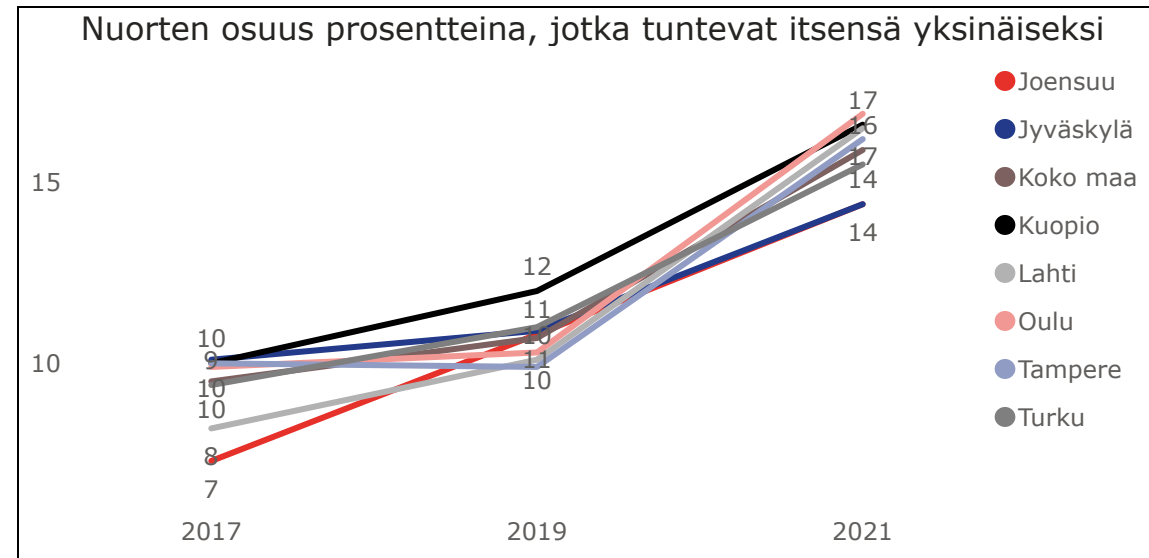
Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella lasten osalta

- Sukupuoli
- Pojat
 - Sukupuoli: yhteensä
 - Tytöt

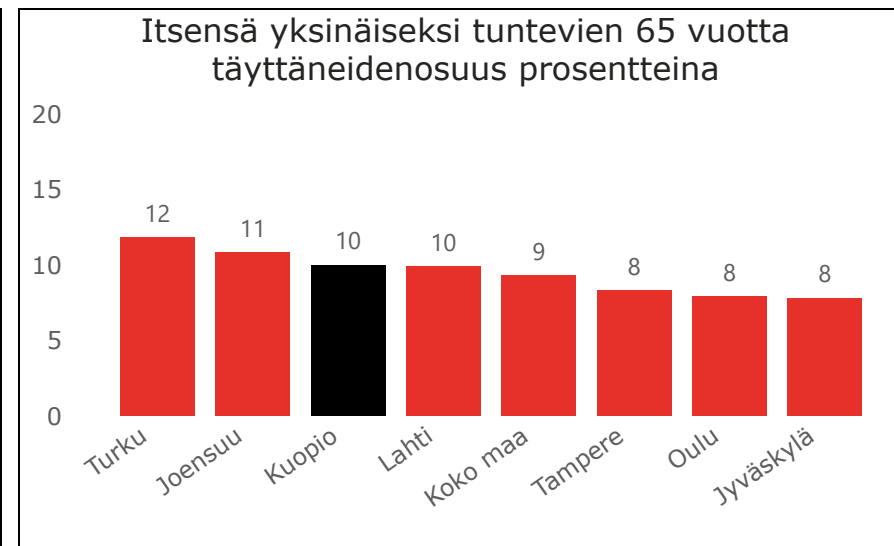
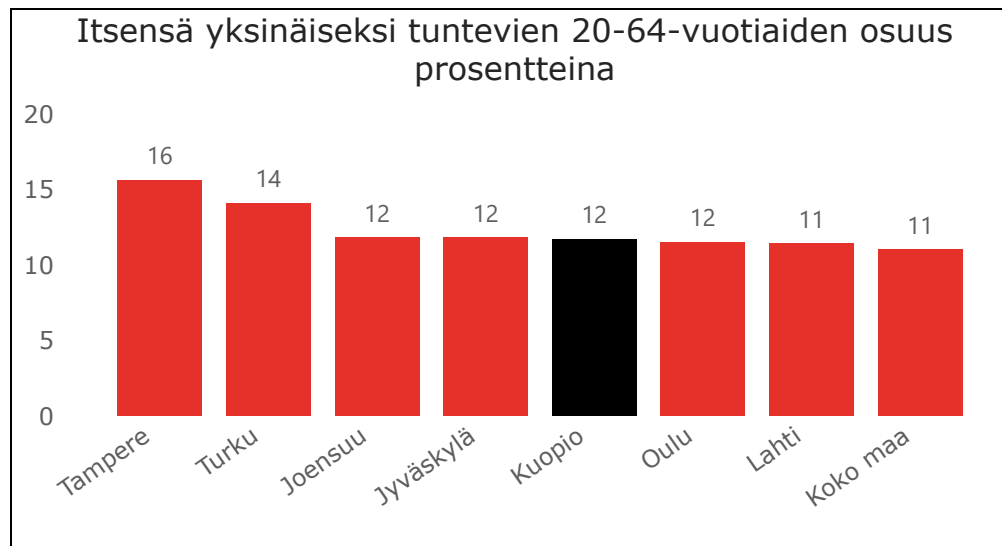
Valitse alue, sukupuoli ja luokka-aste, joita haluat tarkastella nuorten osalta

- Luokka-aste
- Ammatillinen oppilaitos
 - Lukio 1. ja 2. vuosi
 - Perusopetus 8. ja 9. lk
- Sukupuoli
- Pojat
 - Sukupuoli: yhteensä
 - Tytöt

Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella aikuisten osalta

- Sukupuoli
- miehet
 - naiset
 - yhteensä

Toimenpiteet vanhemmuuden sekä perheen ja läheisten välisten ihmissuhteiden vahvistamiseksi vuonna 2022

Tehostetaan viestintää tarjottavan tuen esille tuomiseksi ja puheeksiottamisen kynnyksen madaltamiseksi

- Henkilöstön tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämiseksi sekä yhteisöllisen oppilashuollon kehittämiseksi on haettu hankerahoitusta. Hankkeet toteutuvat vuosien 2023 - 2024 aikana.
- Oppimiskeskustelut käydään jokaisen oppilaan ja huoltajien kanssa vuosittain. Keskustelussa teemoina oppimisen ja koulunkäynnin lisäksi sivutaan kaverisuhteita sekä saadaan tietoa perheen välisestä vuorovaikutuksesta. Perhettä ohjataan tarpeen mukaan saamaan lisätukea.
- Lapset puheeksi- menetelmää on lähdetty käyttämään kahdessatoista varhaiskasvatuksen yksikössä, joiden henkilökunnasta on koulutettu yhteensä 18 työntekijää.
- Perheille tarjotaan omaehtoisia ja ohjattuja kirjasto- ja museopedagogisia sisältöjä. Kirjastopalvelut ja museokeskus edistävät omalta osaltaan perhekeskusverkoston rakentumista Ilona-verkoston kautta. Sen sekä hyvinvointipalveluiden yhteistyöverkoston ja muiden kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa kirjastot ja museot tuottavat tapahtumia mm. lapsiperheiden ja nuorten hyvinvoinnin tueksi.
- Eroneuvonnanpiste on ollut kokeilussa museolla.

Tehostetaan vanhemmuuden ja parisuhteen tukea osana peruspalveluja ja luodaan sujuvia palvelupolkuja

- Perheiden arjen tukena toimii Yhteinen aika -konsepti, jossa perheelle tarjotaan tukea monitoimijaisesti. Vuonna 2022 Yhteistä aikaa hyödynsi 50 perhettä (vuonna 2021 47 perhettä). Perheiltä kerätyn palautteen mukaan toiminta koettiin hyödylliseksi.
- Varhaiskasvatuksen asiakasperheille jaettiin kuusi eri sisältöistä hyvinvointikirjettä, joiden teemat liittyvät lapsiperheiden arkeen ja hyvinvointiin. Hyvinvointikirjeet on suunniteltu valtion erityisavustuksella rahoitetussa Covid19 -hankkeessa yhdessä neuvolan ja kasvatus- ja perheneuvonnan kanssa. Kirjeiden tarkoitus on tukea varhaiskasvatuksessa toteutuvaa perheiden hyvinvoinnin edistämistä. Kirjeet ovat edelleen perheiden saatavilla verkkosivuilla.
- Yhteensä 27 Varhaiskasvatuksen opettajaa ja erityisopettajaa on koulutettu Neuropsykiatrisen tuen kokonaisuuteen.
- Kuopion alueella toimii useita vanhemmuuden tuen ryhmiä sekä Kuopion kaupungin että järjestöjen toteuttamana. Osa ryhmistä ovat luonteeltaan ennaltaehkäiseviä, kuten MLL:n toteuttamat Vahvuuttaa vanhemmuuteen -ryhmät. Osa ryhmistä sen sijaan kerää yhteen tietyn teeman mukaisesti, kuten Kuopion kaupungin toteuttamat neuropsykiatrisista haasteista omaavien lasten vanhempain Strategia-ryhmät.

Toimenpiteet päihdemyönteisyyden ja päihteiden käytön vähentämiseksi vuonna 2022

Arkiympäristöt tukevat kohtuukäyttöä ja päihteettömyyttä

- Vuoden aikana juhlapyyhiinpainottuva Lapsi lasin takana –kampanja on tavoittanut kuopiolaisia sosiaalisen median kautta.
- Nuuskaton urheilu – toimintamalli on vakiintunut osaksi Juniori KalPan ja KUPS:n Junioreiden toimintaa.
- Kuopiossa toteutetaan Pakka –toimintamallia.
- Päihdekasvatusta toteutetaan OPS:n mukaisesti erityisesti terveystieteen liittyen, mutta muiden oppiaineiden yhteydessä. Päihdekasvatus on siirtynyt viime vuoden aikana huomioimaan yhä nuoremmat ikäluokat.
- Ehkäisevän päihdetyön viikolla järjestetään nuorisotiloilla tapahtumia yhdessä yhteisöpedagogi-opiskelijoiden kanssa. Erityisnuorisotyössä ja etsivässä nuorisotyössä työskennellään nuorten päihdehaittoja ehkäisevällä otteella kohtaamalla päihteitä käyttäviä nuoria ja järjestetään heille palveluohjauksen myötä hoitoa, autetaan arjessa ja järjestetään mielekästä vaihtoehtoista tekemistä.
- Päihteettömiä ja päihteettömyyteen kannustavia tapahtumia on järjestetty kirjastossa, museossa, teatterille ja musiikkikeskuksella.

Vahvistetaan puheeksiottamista, varhaista tunnistamista ja tukea

- Mieliteko -hanke on jalkautunut erilaisiin tilaisuuksiin ja toimipaikkoihin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kohtaamaan ihmisiä.
- Henkilöstön osaamista on edistetty mielenhyvinvoinnin tukemisessa. Yhteensä n. 20 hlö varhaiskasvatuksen henkilökunnasta on osallistunut Lapsen mieli - koulutukseen, n. 20 hlö Mieli, kieli ja kulttuuri-koulutukseen ja kolme päiväkotia on kouluttautunut Provaka-toimintamallin avulla sosiaalisen taitojen vahvistamiseen. Lisäksi n. 150 alakoulun henkilökunnasta on osallistunut Hyvää mieltä yhdessä -koulutukseen ja n. 50 yläkoulun henkilökunnasta Hyvän mielen koulu –koulutukseen.
- Opettajien ja koulunkäynninohjaajien NEPSY-ohjaaja ja miniNEPSY koulutukset ovat jatkuneet. Tällä hetkellä Kuopion opettajista noin 20% on koulutettu. Kuopion tilanne tämän suhteen on valtakunnallisesti yksi parhaita.
- Inklusiohankkeen toimenpiteet koulun toimintakulttuurin muuttamiseksi. Hanketyöntekijät ovat jalkautuneet kouluille tukemaan toimintakulttuurin muutosta vahvistaen inklusiota ja yleistä.
- SKY-hanke on toiminut kouluun kiinnittymisen tukemiseksi.
- Kahdeksaluokkalaisten terveystarkastuksissa on otettu puheeksi sekä oppilaiden että heidän vanhempien alkoholin käyttö (mittarina Adsume/Audit). Myös opiskelijaterveydenhuollossa toteutetaan puheeksiottoa terveystarkastusten yhteydessä. Aikuisten osalta päihteiden käytön puheeksiottamiseen ei ole Kuopiossa käytössä systemaattista toimintamallia eikä alueen potilastietojärjestelmä tue puheeksi ottamisen tilastointia.

Toimenpiteet yksinäisyyden vähentämiseksi vuonna 2022

Vuorovaikutteisten kohtaamisten vahvistaminen ja tiedon lisääminen kohtaamisten merkityksestä

- I love kuopiolainen –kampanjaan on osallistunut yhteensä noin 20 toimijaa jakamalla yksinäisyyden ehkäisyyn liittyvää sisältöä omilla sosiaalisen median kanavissaan sekä osin myös inforuuduilla. Mieliteko-hankkeessa on toteutettu kaksi suurta kampanjaa; Puhutaanko? ja Halataanko?. Lisäksi hankkeen verkkosivuilla on julkaistu haastatteluja ja artikkeleita paikallisista ja valtakunnallisista ilmiöistä.
- Opettajat pyrkivät varmistamaan oppilaiden ryhmittelyillä ja työmenetelmillä vuorovaikutusta ja vähentämään yksinäisyyttä. Tavoitteena on että jokaisella oppilaalla on vähintään yksi ystävä ja luottoaikuinen koulussa. Kouluilla kiinnitetään huomiota ryhmäytymiseen.
- Toimintavuosina 2022 – 2025 varhaiskasvatuspalveluiden pedagoginen painopiste on vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Ensimmäisenä toimintavuonna näkökulmana on aikuisten välinen vuorovaikutus. Varhaiskasvatuksen toiminnassa tärkeää on henkilöstön keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus huoltajien ja lähiympäristön kanssa. Yhteisön jäsenet kunnioittavat toisiaan ja arvostavat yhteistyötä. Yhteisö rohkaisee lapsia hyvään vuorovaikutukseen sekä toimimaan ryhmän jäsenenä. Tavoitteenamme on, että ryhmissä vallitsee turvallinen ja lämmin, kaikkia kunnioittava, avoin ja ennakkoluuloton ilmapiiri.
- Varhaiskasvatuksessa on laadittu Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma, jonka pohjalta laaditaan vuosittain lapsiryhmäkohtainen suunnitelma.

Luodaan mahdollisuuksia kohtaamisille ja kehitetään toimintaa ehkäisemään yksinäisyyden kokemista

- Koulunurisytyö toimii koulun sisällä koulu-aikaan tavoittaen kohderyhmäänsä esim. välituntitoiminnan ja yksilötyöskentelyn muodossa, kohdaten nuoren nurisytyön eetoksen mukaisesti vapaaehtoisuuteen perustuen. Erityisnurisytyössä ja etsivässä nurisytyössä pienryhmiä käytetään vertaistukena niille nuorille, jotka kokevat yksinäisyyttä.
- Kouluissa ryhmäytymiset ja kerhotoiminta mahdollistavat toimivat tärkeinä toimintamalleina yksinäisyyden ehkäisyssä.
- Kuopion kirjaston toimintaa ja asukastoimintaa on kehitetty tilallisesti ja tapahtumallisesti kohtaamisten ja vuorovaikutuksen edistämiseksi. Vuonna 2022 kirjaston fyysisten käyntien määrä oli n. 1,2 ja asukastoiminnan n. 50 800 käyntiä. Kirjastopalveluiden hankkeet kohdistuvat muiden asiakasryhmien lisäksi erityisen tuen piirissä olevien lasten ja nuorten ja nuorten aikuisten lukemisen edistämiseen ja sitä kautta hyvinvoinnin edistämiseen. Kansalaisopistolla on toteutunut vuonna 2022 1857 kurssia, joihin on osallistunut 22 259 henkilöä. Yhteisöllisyys on keskiössä kaikessa kurssitarjonnassa ja huomioitu erityisesti erikseen joissain kursseissa, kuten Illallinen ystäville. Museot pyrkivät sisällöillään edistämään syrjäytymisuhan olla olevien nuorten hyvinvointia.
- Kuopiossa on rakenteille uusi välimuotoisen palveluasumisen hanke (Nonna Kallavesi), joka tähtää ikäihmisten yhteisölliseen asumiseen. Hanke on rakenteilla Maljalahteen ja toteuttajana on Nonna Group. Nonna-talo valmistuu vuoden 2023 aikana.
- Kuopiossa on rakenteilla Kotikatu 365 Hatsalan alue, joka on yhteisöllisen asumisen kokonaisuus erilaisille asukkaille. Alue tarjoaa erilaisia palveluja korttelissa asuville.

HYVÄN ELÄMÄN INNOSTAJAT

- Harrastukset
- Vapaaehtoistoiminta
- Mielekäs tekeminen

Hyvän elämän innostajat kuopiolaisilla

Tavoitteissa etenemisen arviointi

Tavoite: Eri ikäiset löytävät merkityksellistä tekemistä ja kokemista muun muassa harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta tulotasosta riippumatta.

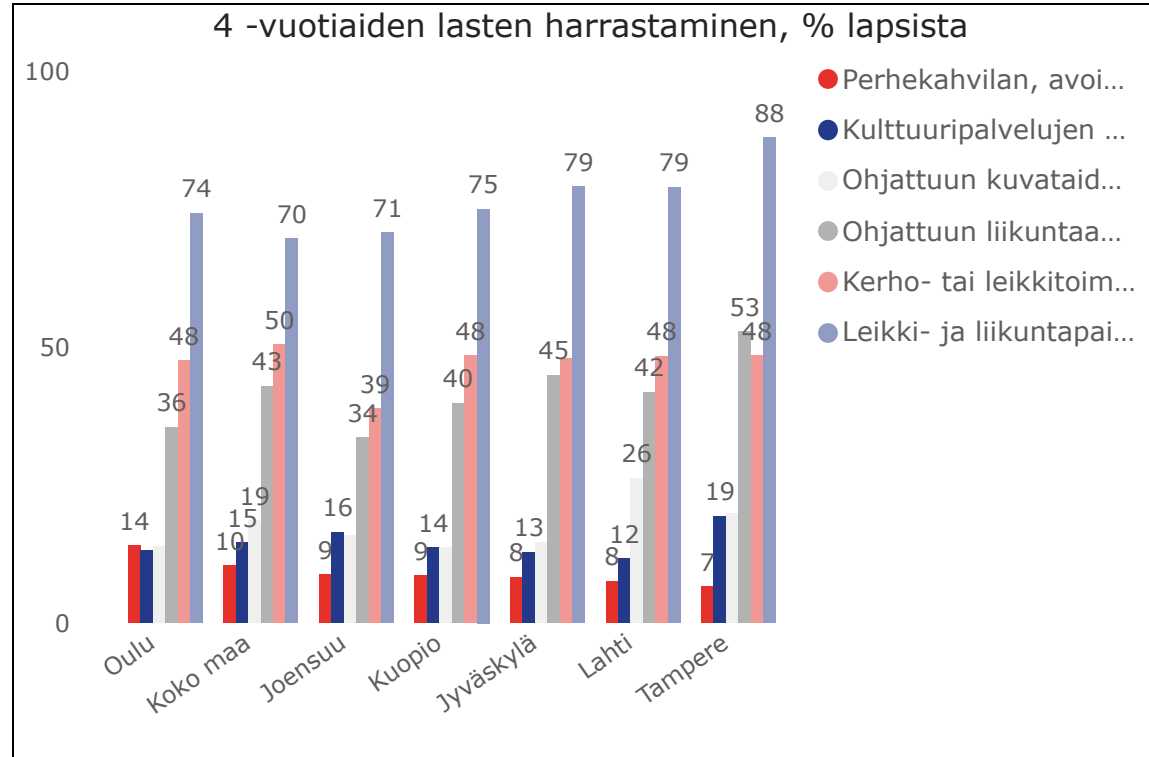
- Suurella osalla lapsista ja nuorista on harrastus.
- Nuorten kokemat harrastamisen haasteet ovat pääosin vähentyneet.
- Liikkis -rannekkeen käyttö on lisääntynyt.
- Kulttuuri- ja liikuntapaikkojen kävijämäärät ovat kasvussa.
- Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien 20-64 -vuotiaiden osuus on hieman kasvanut. Sen sijaan yli 65 vuotta täyttäneiden osalta aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien osuuden todetaan vähentyneen.

Tutustu tavoitteiden toteutumiseen tarkemmin seuraavilta sivuilta.

Lasten harrastaminen

Alakoululaisten TOP 15 toiveharrastukset vuonna 2021:

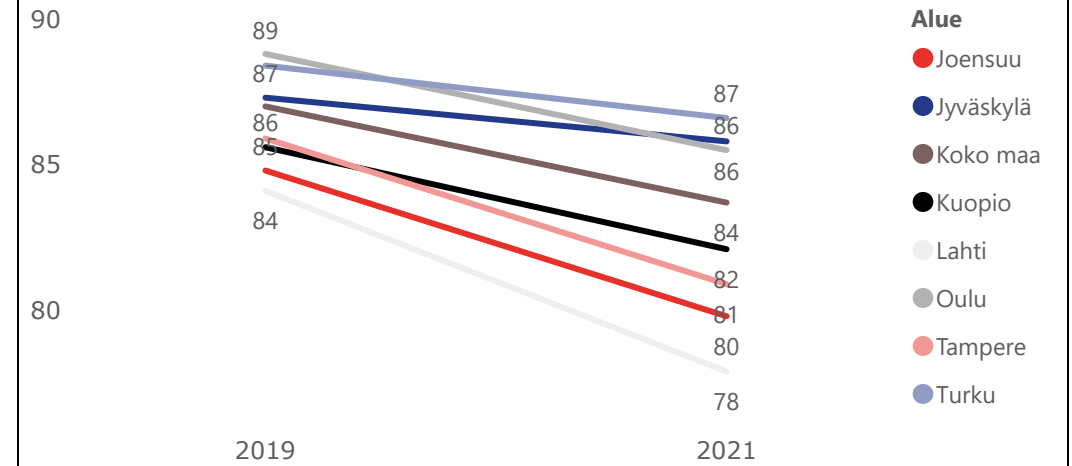
1. Parkour	8. Keilailu
2. Elokuva ja animaatio	9. Kädentaidot, muotoilu ja käsityöt
3. Ruoanvalmistus	10. Lumilautailu
4. Kuvataide	11. Sirkus
5. Pelisuunnittelu ja koodaus	12. Kuntosali
6. Kiipeily	13. Soittimien soittaminen
7. Valokuvaus	14. Kuvataide
	15. Sarjakuva ja kuvittaminen

[Takaisin valikkoon](#)

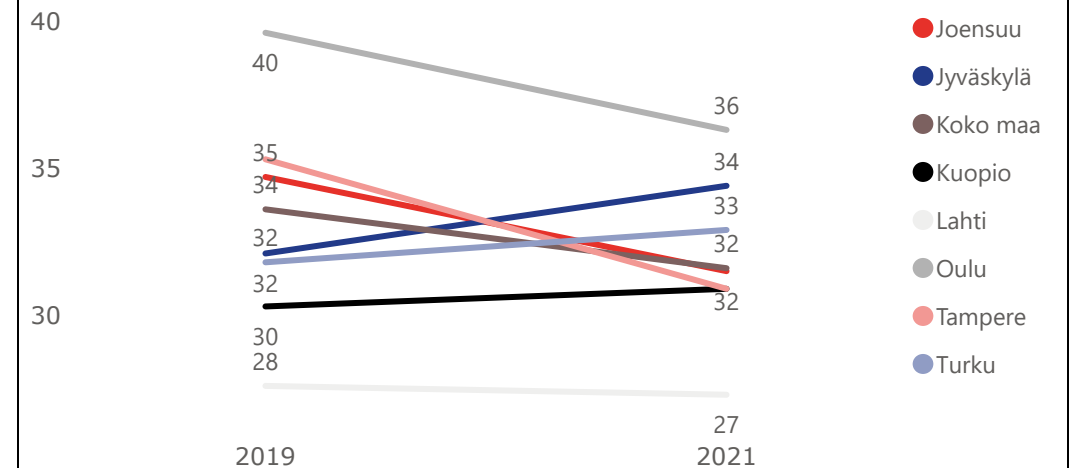
Valitse sukupuoli, jota haluat tarkastella 4. ja 5. luokkalaisten harrastamisen osalta

- Sukupuoli
- Pojat
 - Sukupuoli: yhteensä
 - Tytöt

4. ja 5. lk oppilaiden osuus, jotka harrastavat jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa

4. ja 5. lk oppilaiden osuus, jotka harrastavat jotakin vähintään viitenä päivänä viikossa

Nuorten harrastaminen

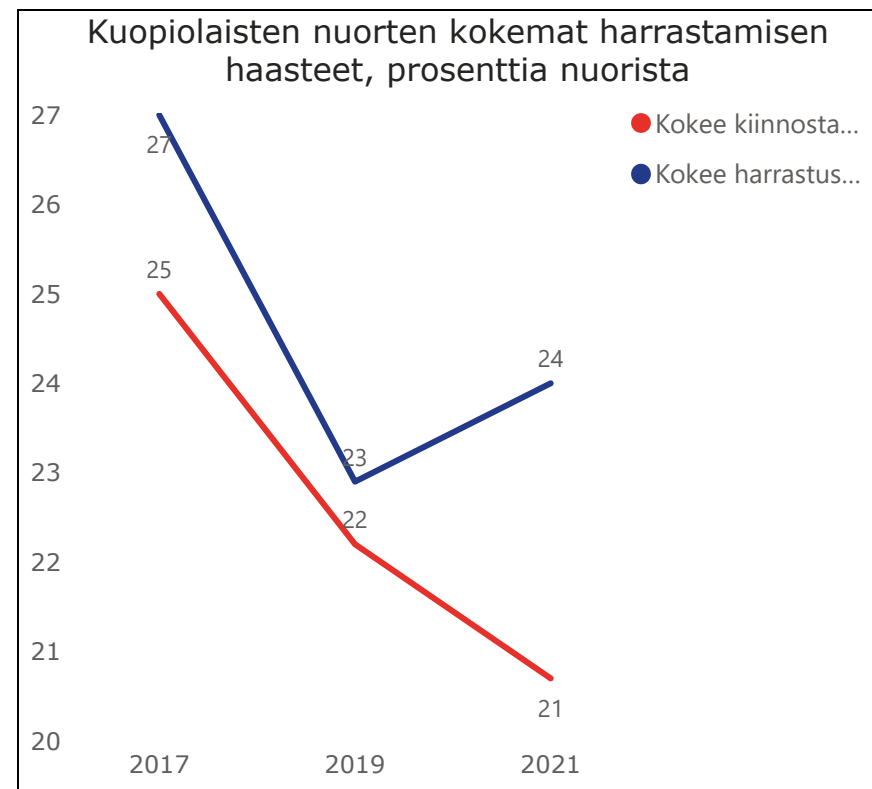
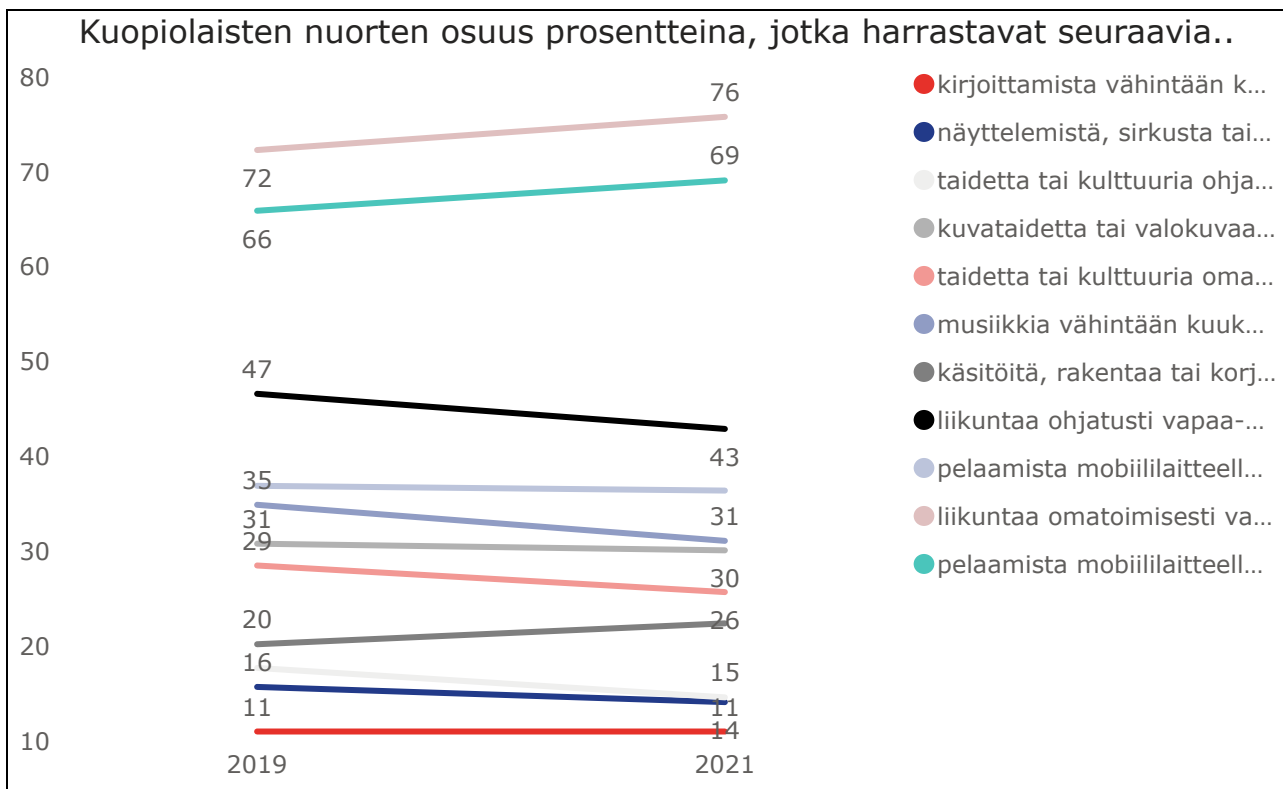
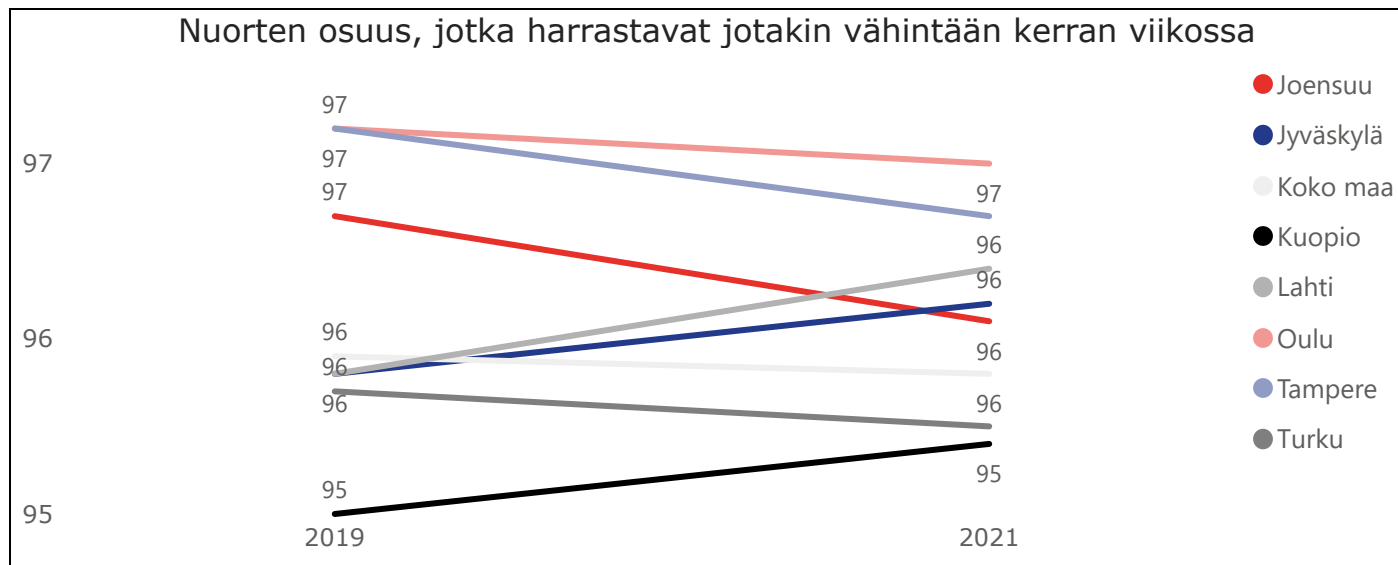
Valitse luokka-aste ja sukupuoli, jota haluat tarkastella

Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

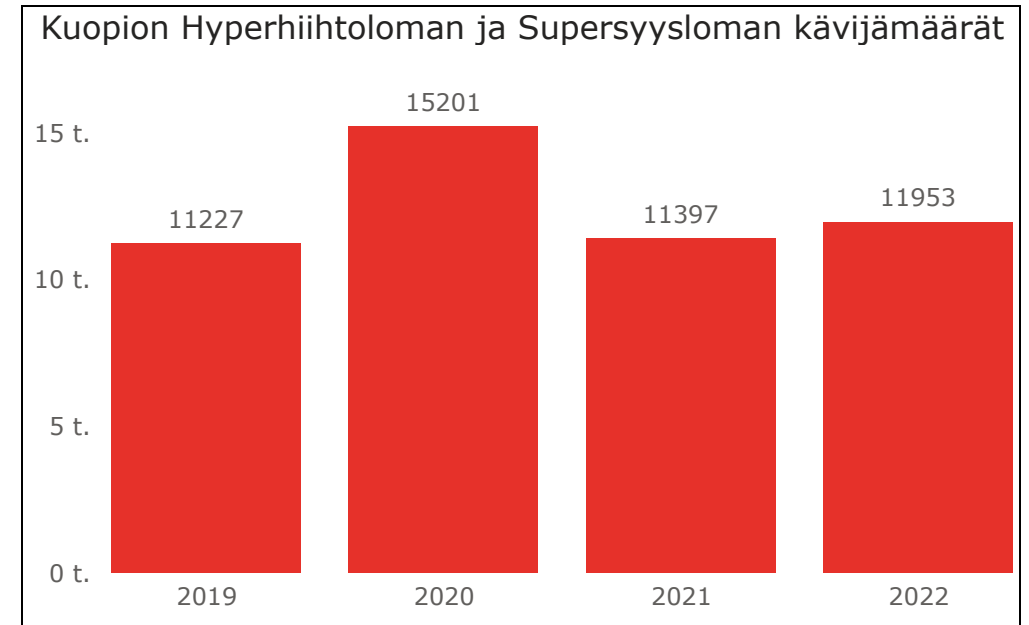
Sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

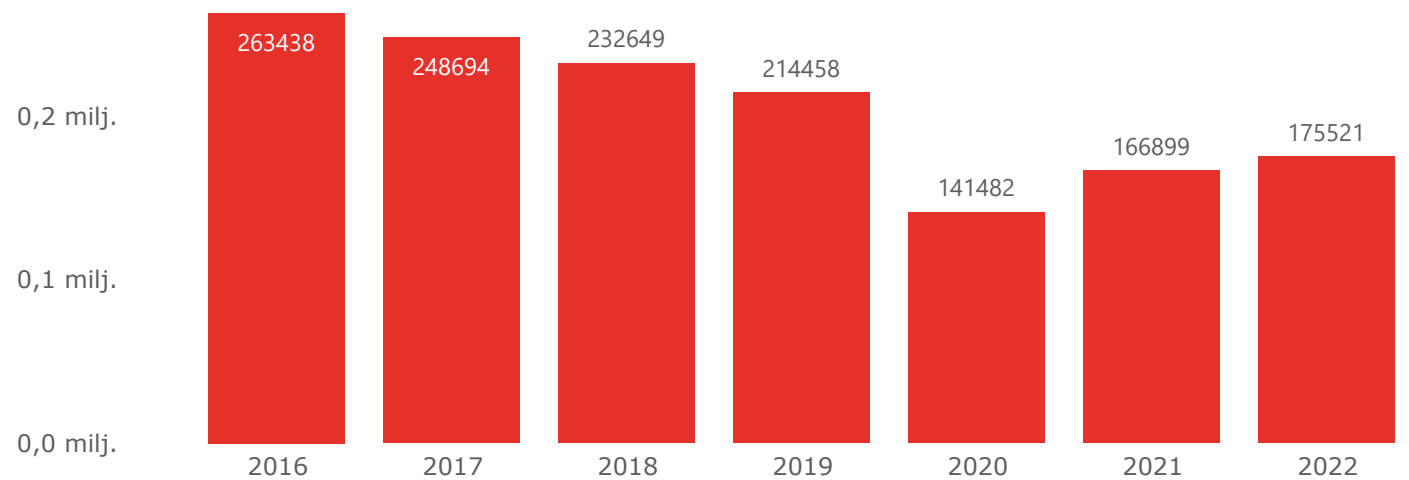

Asukastoiminta ja nuorisotilat

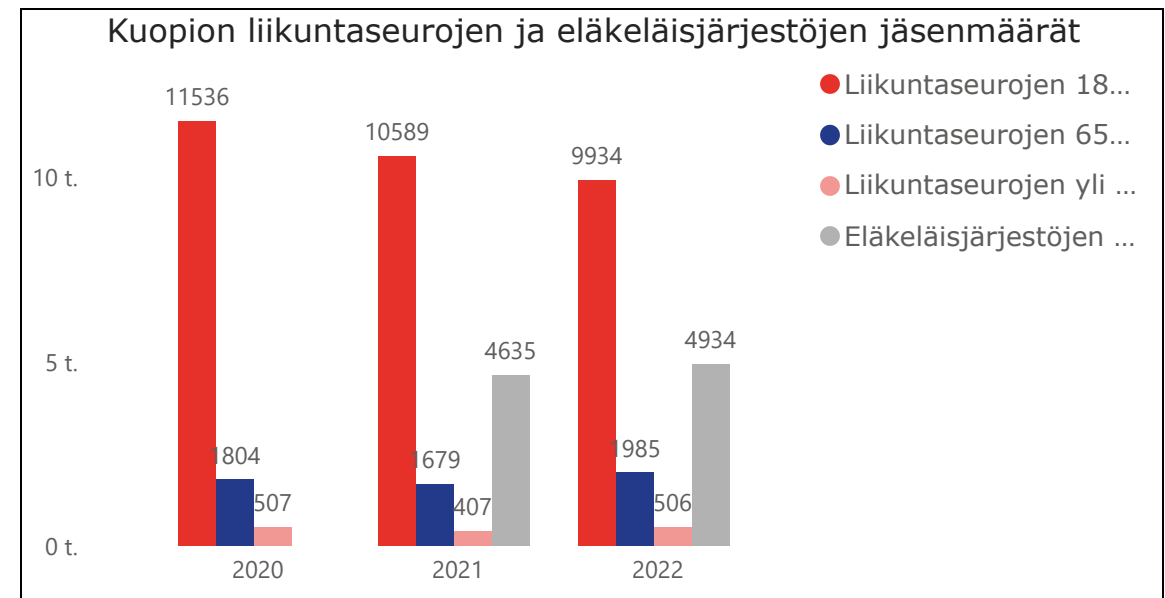
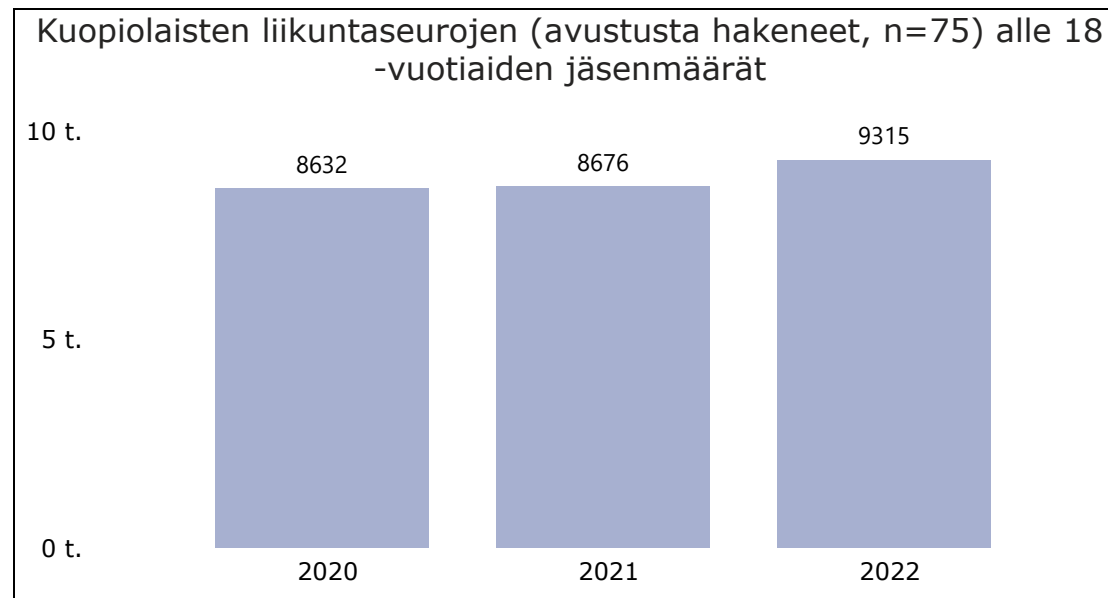
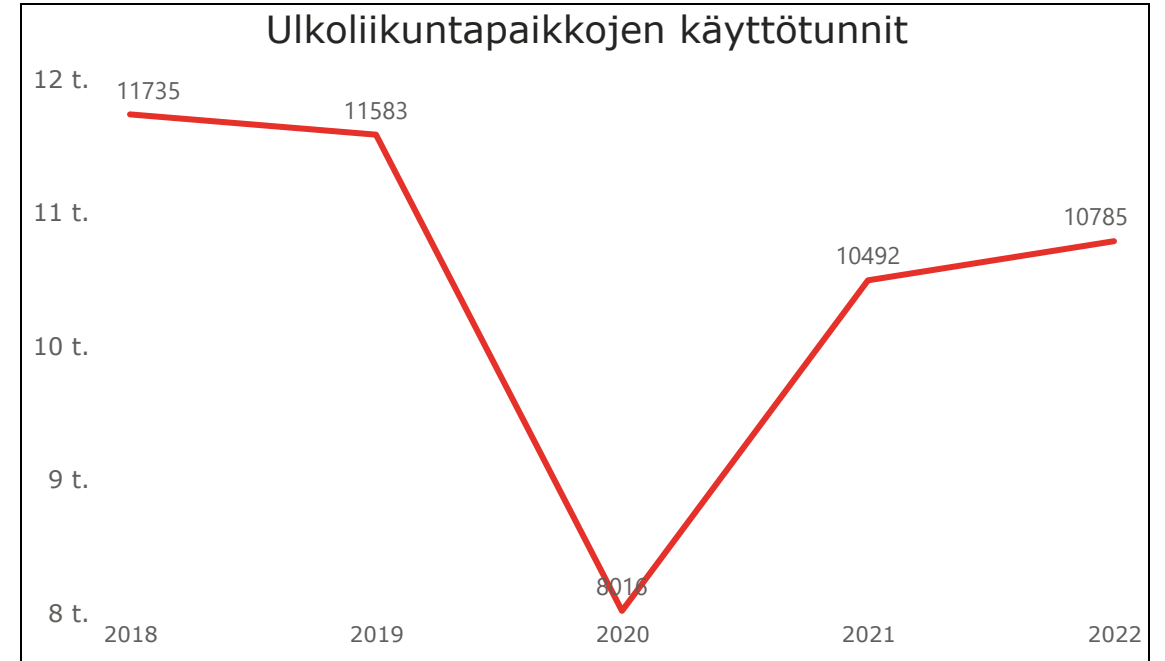
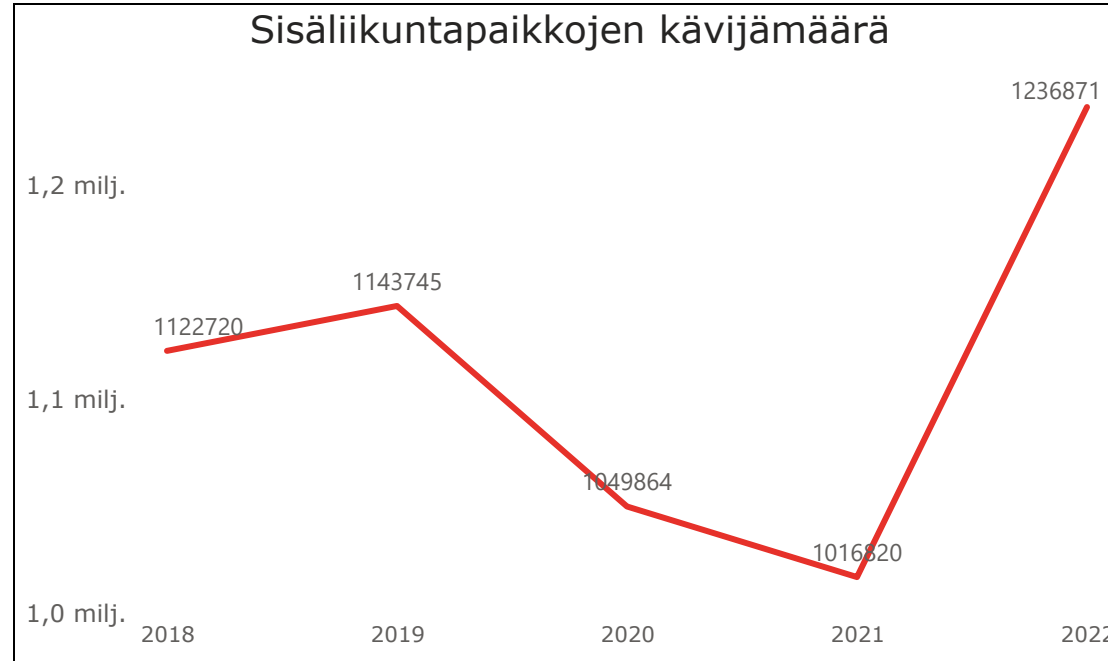
Nuorisotyössä kohdatut nuoret (käyntikerrat nuorisotiloissa ja muualla kun nuorisotiloissa kohdatut nuoret)

Huom! vuosien 2020 ja 2021 määrissä on nähtävissä koronapandemian vaikutus

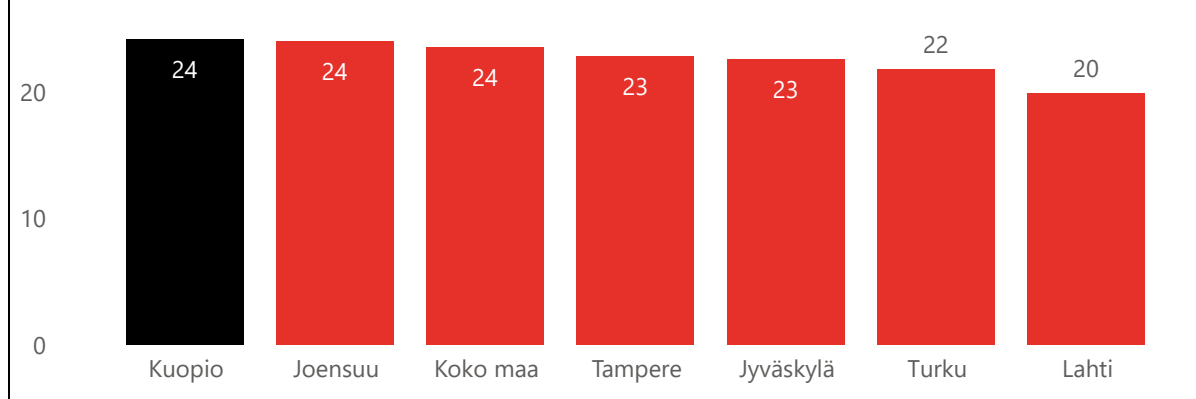
Liikuntapaikat ja järjestöjen toiminnan piirissä liikkuvat

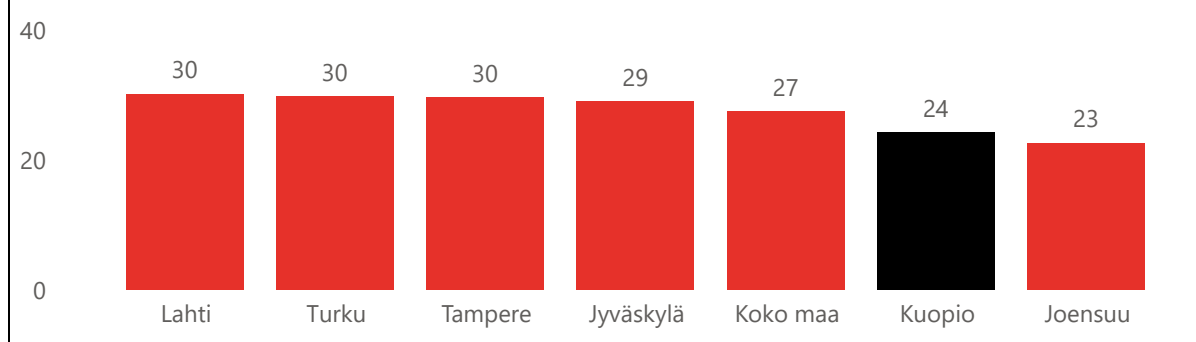

Järjestötoimintaan osallistuminen

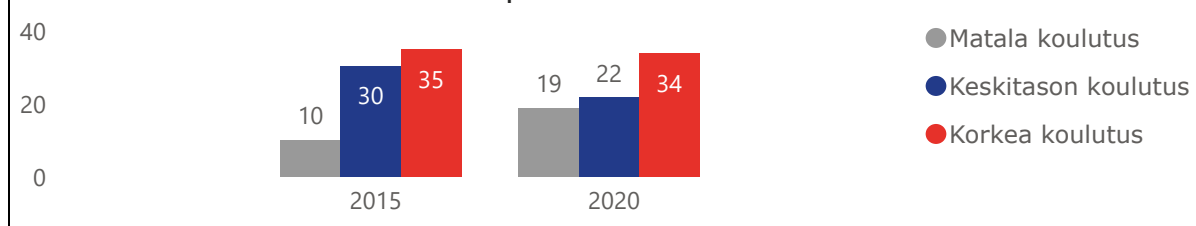
Aktiivisesti järjestötoimintoihin osallistuvien 20-64-vuotiaiden osuus vuonna 2020

Aktiivisesti järjestötoimintoihin osallistuvien yli 65 vuotta täyttäneiden osuus vuonna 2020

Aktiivisesti järjestötoimintoihin osallistuvien kuopiolaisten yli 20 vuotiaiden osuus prosentteina koulutustasoittain

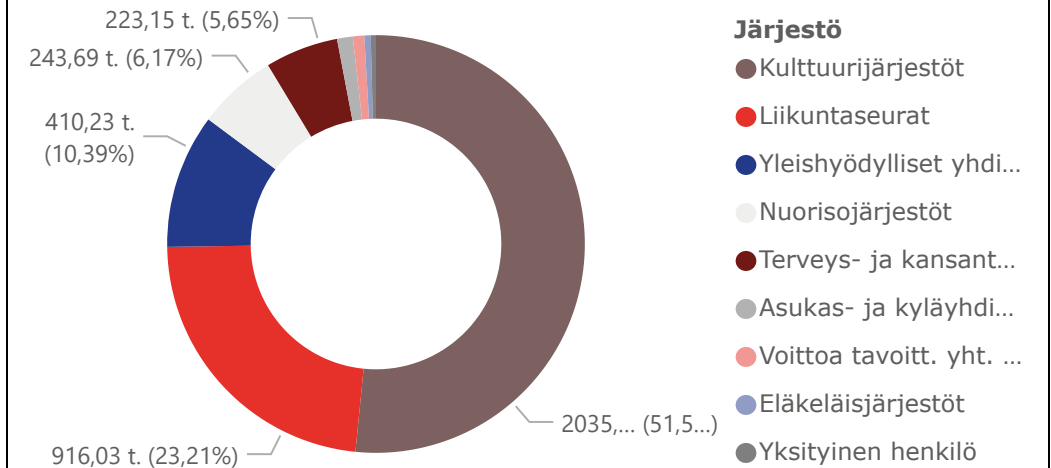
Kansalaistoiminnan palvelut jakoivat vuonna 2019 yhteensä 3,44 milj., vuonna 2020 yhteensä 3,29 milj., vuonna 2021 yhteensä 3,92 milj. ja vuonna 2022 yhteensä 3,94 milj. euroa järjestöavustuksia. Valitse vuosi, jonka osalta haluat tarkastella avustusten jakautumista tarkemmin.

Vuosi

2021

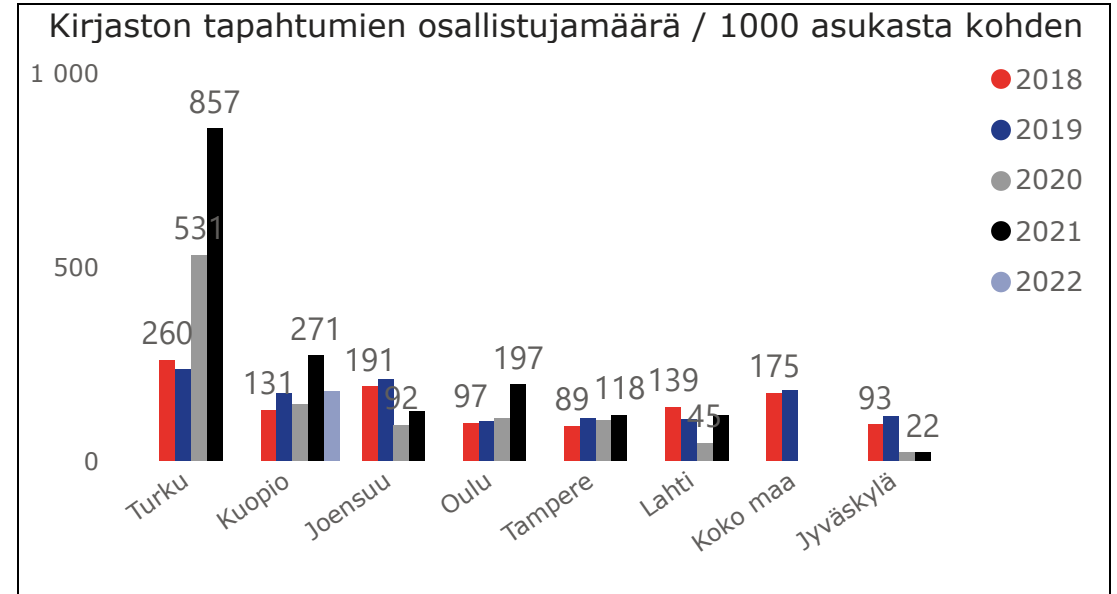
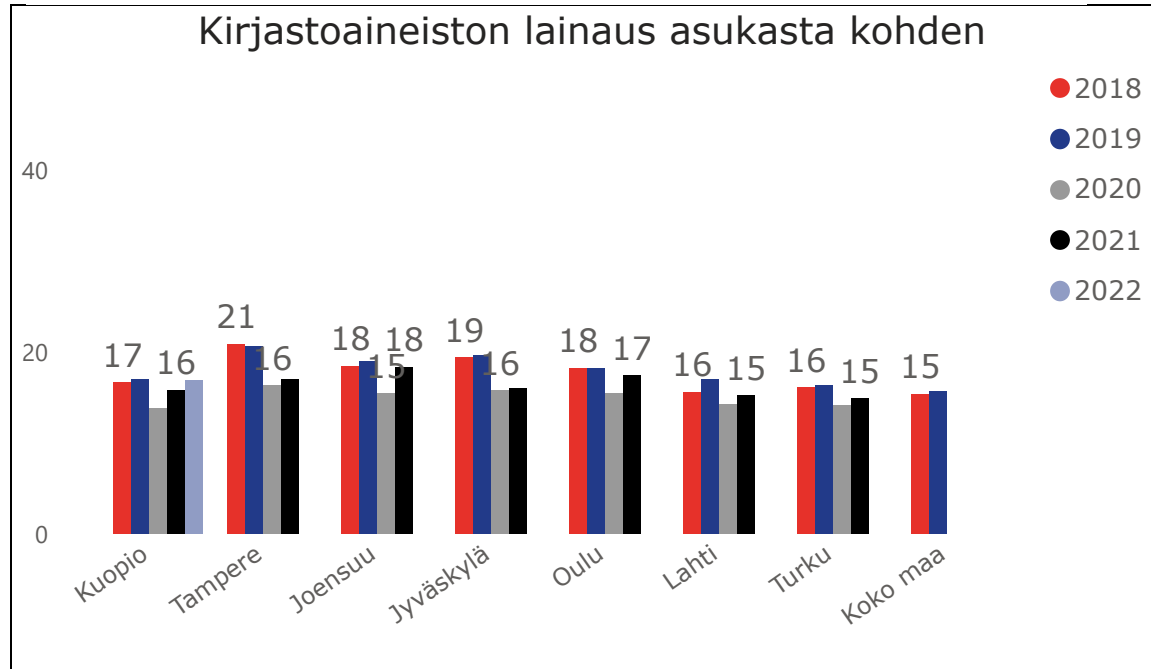
2022

Kuopion kansalaistoiminnan palvelujen järjestöavustusten jakautuminen

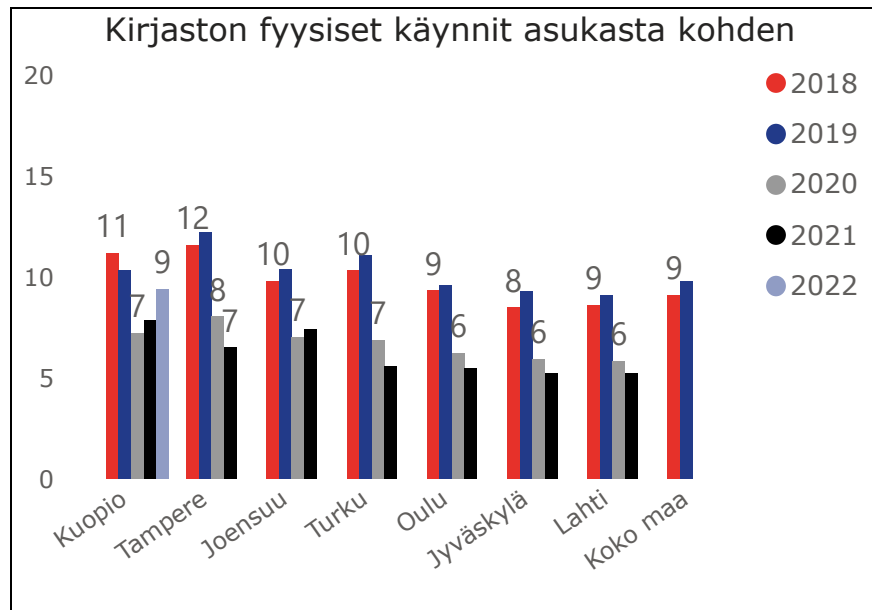

Kirjasto hyvinvoinnin edistäjänä

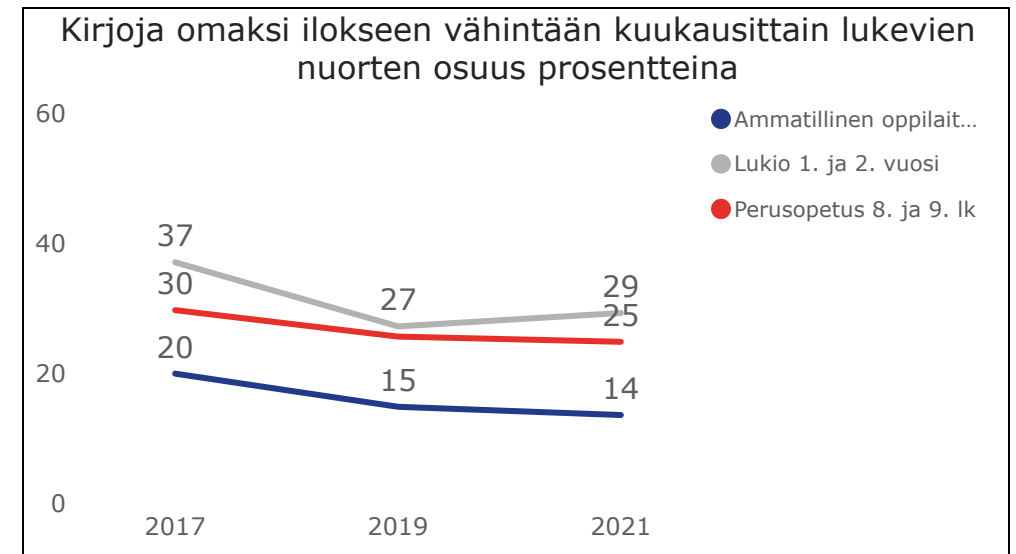
Huom! Kuopion kirjastot olivat suljettuina 16.3. - 15.5.2020 välisen ajan koronapandemian vuoksi. Tämä on osaltaan vaikuttanut myös lainausten, fyysisten käyntien ja tapahtumien määrään. Tapahtumien tilastointi on muuttunut: vuodesta 2020 lähtien tapahtumiin tilastoidaan myös verkossa järjestettävät tapahtumat.

Valitse alue, jota haluat tarkastella

Alue

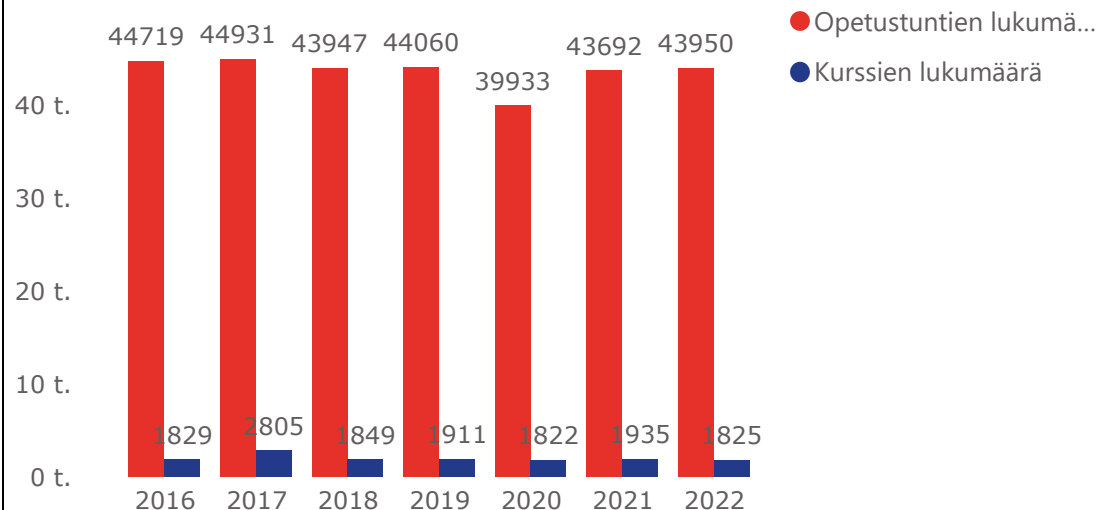
- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

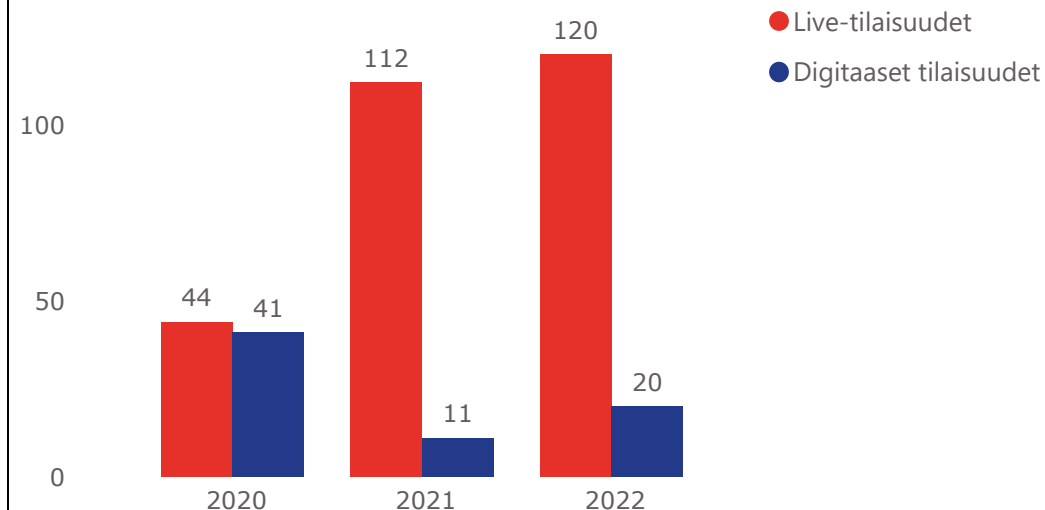

Kansalaisopisto ja kulttuuripalvelut

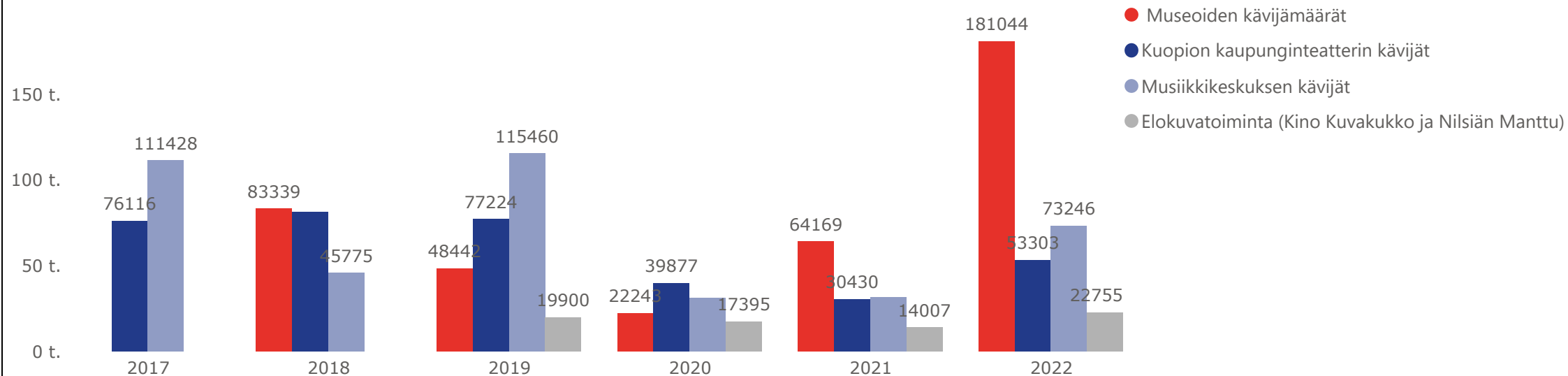
Kuopion kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä ja kurssien lukumäärä

Kuopiossa sosiaali- ja terveystilaisuuksien asiakkaille/asukkaille toteutettujen kulttuuritapahtumien määrä

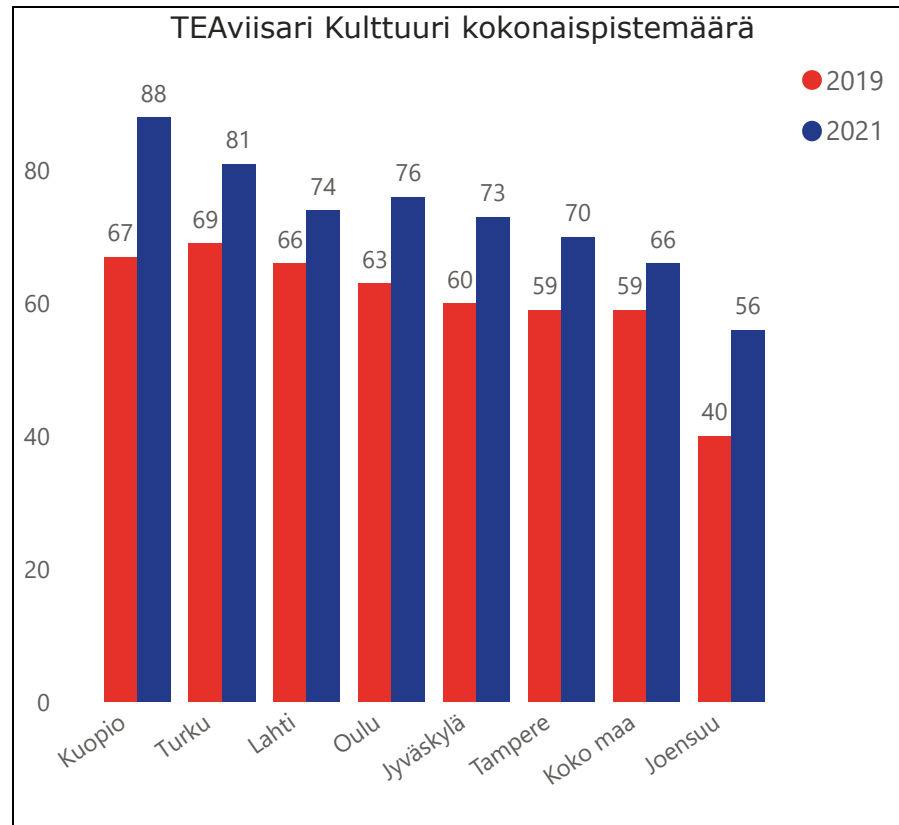
Kuopion kulttuurilaitosten kävijämäärät

Kulttuurin saavutettavuus

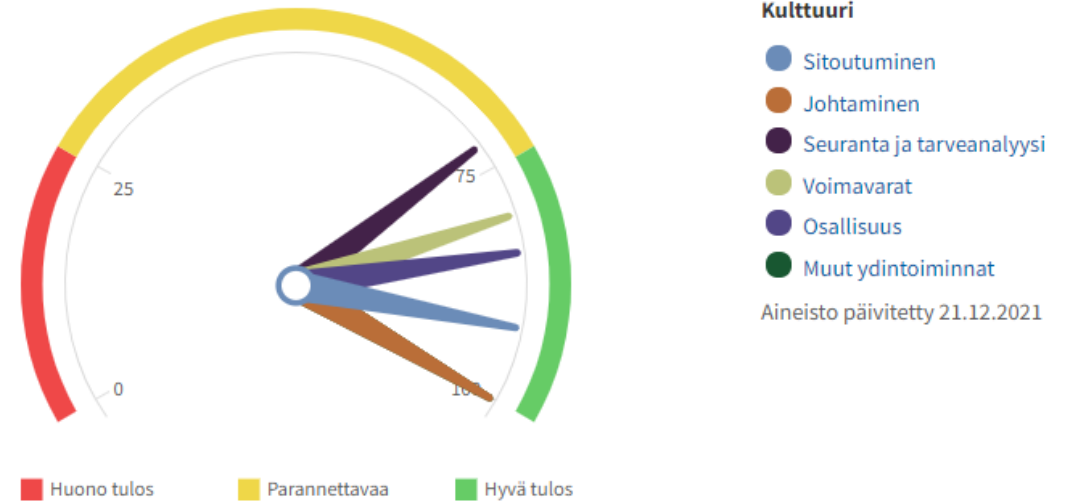
THL toteuttaa TEAviisari selvitystä kuntien kulttuuritoiminnasta joka toinen vuosi. Viimeisin selvitys on vuodelta 2021. TEAviisarissa toimintaa arvoidaan kuuden osa-alueen kautta, jotka on kuvattu alla kuvassa ja taulukossa.

Lue lisää kulttuurin [TEAviisarista](#) ja tutustu muihin [kulttuuriin liittyviin tilastoihin](#)

Takaisin valikkoon

Kulttuuri : Kuopio 2021

Taulukko: TEAviisari kulttuurin pistemäärät eri osa-alueissa Kuopiossa ja vertailupaikkakunnissa vuonna 2021

Alue	Vuosi	Kokonaispistemäärä	Sitoutuminen	Johtaminen	Seuranta- ja tarveanalyysi	Voimavarat	Osallisuus	Muut ydintoimintat
Kuopio	2021	88	92	100	72	80	84	
Turku	2021	81	100	100	52	74	100	
Lahti	2021	74	54	93	68	57	90	
Tampere	2021	70	77	88	16	92	65	
Jyväskylä	2021	73	62	83	84	72	69	
Oulu	2021	76	92	80	56	56	75	
Koko maa	2021	66	67	78	51	61	69	
Joensuu	2021	56	44	73	40	51	50	

Toimenpiteet merkityksellisen tekemisen ja kokemuksen löytämisen edistämiseksi vuonna 2022

HYVINVOIVA
KUOPIO

Vahvistetaan tiedon saavutettavuutta ja eri toimijoiden yhteistyötä asukaskeskeisten palvelukokonaisuuksien muodostamiseksi

- Kuopion seinällä on vuoden 2022 aikana ollut yhteensä n. 49 400 istuntoa ja n. 132 400 katselua (vastaavat luvut vuonna 2021 n. 43 000/110 000).
- KulttuuriKuopio -ohjelma on valmistumassa. Linkki. Osana KulttuuriKuopio ohjelman toteutusta on kerätty ajatuksia Kuopion kulttuuritoiminnan kehittämiseksi lähes tuhannelta kuopiolaiselta eri ikä- ja väestöryhmistä.
- Kuopion kulttuurifoorumi kokoontuu säännöllisesti. Foorumi kokoontui vuonna 2022 yhteensä kolme kertaa ja keräsi yhteensä 118 osallistujaa (vuonna 2021 80 osallistujaa)
- Vapaaehtoistyö.fi -sivustolla ilmoitettiin keskimäärin 34 vapaaehtoistehtävästä kuukausittain (vuonna 2021 30 tehtävää). Iloa vapaaehtoisuudesta kampanja toteutui keväällä ja syksyllä 2022 nostaten esiin vapaaehtoistoimintaa.
- Kuopiossa toteutettiin vuonna 2022 hyvinvointia tukevaa toimintaa laaja-alaisesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Alla joitain nostoja:
- Kuopion kirjastossa oli vuonna 2022 noin 1 157 800 käyntiä, n. 1 204 900 verkkokirjastoasiointia ja n. 2 071 400 lainaa. Kirjastopalvelujen lukemista ja kulttuurista vuoropuhelua edistävät etä- ja lähitapahtumat sekä opetustunnit tavoittivat 30 310 henkilöä (vuonna 2021 n. 40 000).
- Teatterin tapahtumat saavuttivat yhteensä n. 53 300 kävijää (vuonna 2021 n. 30 400). Teatterissa toteutui 371 esitystä/tapahtumaa. Teatteri tekee yhteistyötä Mieliteko-hankkeen kanssa sekä muiden teattereiden ja minimin kanssa. Toimintamuotoina teatterinäytösten lisäksi teatterileirit, teatteripolut, taidetestaajat ja työpajat päiväkotikäisistä eläkeläisiin.
- Musiikkikeskuksen kävijämäärä oli vuonna 2022 n. 73 200 kävijää (vuonna 2021 n. 31 700). Kuopion kaupungin orkesterin tapahtumat tavoittivat n. 27 900 henkilöä. Kaupunginorkesteri toteutti koko orkesterin konserttien lisäksi mm. avoimia harjoituksia lapsille ja nuorille, pienyhtyevierailuja päiväkodeissa, kouluissa ja palvelutaloissa, etämusiikkihetkiä kotihoidon asiakkaille ja hoivamuusikkotoimintaa ikäihmisten palveluyksiköissä.
- Kuopion museossa vieraili vuonna 2022 n. 181 000 kävijää (vuonna 2021 n. 64 200). Vuonna 2022 aloitettiin myös striimattujen tilaisuuksien järjestäminen mm. senioreille suunnattuna. Museo järjestö myös useita tapahtumia, luentoja ja asiantuntijaopastettuja retkiä.
- Museot edistävät kaupunkilaisten harrastustoimintaa ja fyysistä aktiivisuutta tuottamalla monipuolisia näyttelyitä, tapahtumia, oppimisleikkejä, omatoimisia ja ohjattuja julkisen taiteen kierroksia sekä asiantuntijaopastettuja retkiä. Valmistumassa sukututkijoiden palvelupolku uutena palveluna.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset

Kulttuuri ja taiteellinen toiminta on tutkimuksissa liitetty lukuisiin positiivisiin hyvinvointivaikutuksiin, kuten...

- sosiaalisen osallistumisen ja osallisuuden lisääntyminen
- syrjäytymisen ehkäisy
- sosiaalisten taitojen vahvistuminen
- positiivinen yhteys hyvään koettuun terveyteen, elämänlaatuun ja onnellisuuteen
- työhyvinvoinnin tukeminen. Kulttuuri- ja taide toiminnan on havaittu voivan vähentää stressiä sekä suojata uupumukselta
- positiivisen mielenterveyden lisääntyminen, negatiivisten tunteiden ja ahdistuneisuuden ehkäisy ja vähentäminen

Lue lisää kulttuurin [sosiaalisista vaikutuksista](#) sekä [vaikutuksista terveyteen](#).

Toimenpiteet merkityksellisen tekemisen ja kokemuksen löytämisen edistämiseksi vuonna 2022

Mahdollistetaan jokaiselle lapselle ja nuorelle harrastus

- Kuopiossa 30 koulua on osallistunut Suomen harrastamisen mallin toteutukseen lukuvuonna 2022-2023 (lukuvuonna 2021-2022 mukana oli 22 koulua). Keskimäärin koulut tarjosivat 1-3 kerhoa/koulu ja kussakin kerhossa on keskimäärän 12 osallistujaa. Perusopetuksessa on toteutunut myös kerho- ja taidekaruselli -toimintaa.
- Nuorisopalvelut ovat tarjonneet matalan kynnyksen ohjattua ja omatoimista toimintaa, kuten erilaisia kerhoja, esim. teatterin, kädentaitojen, liikunnan ja musiikin aloilta. Kuopion skeittihalli sekä skeittipuistot palvelleet isoa harrastajakuntaa. Hallin vuosikävijämäärä vajaan 7000 käyntikertaa, skeittipuistoissa kymmeniätuhansia käyntikertoja. Nuorisotoimintaa on toteutettu niin nuorisotiloissa kuin verkossakin. Liikkuvaa nuorisotyötä on toteutettu Walkers-toimintamallin mukaisesti Wauto-autolla kesäkuukausina keskustan tuntumassa, muulloin viheralueilla
- Kansalaisopisto on tarjonnut lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja kursseja yhteensä 252 kurssia (vuonna 2021 235) koko opiston toiminta-alueella. Vuonna 2022 yhteensä 19,5 % opiskelijoista oli 0-19 vuotiaita (vuonna 2021 19%). Kirjastot tukevat lasten, nuorten ja perheiden lukemisharrastusta ja monipuolisten lukutaitojen kehittymistä aineistollisesti, tilallisesti ja tapahtumallisesta, esim. satutunteja, nuorten lukupiirejä ja työpajoja järjestäen. Lasten ja nuorten lainoja toteutui vuonna 2022 n. 941 300 (vuonna 2021 n. 270 500) kappaletta ja kirjaston lasten ja nuorten tapahtumiin osallistumiskertoja oli n. 16 300 (v. 2021 lähes 28 000).
- Harrastamisen kynnystä on pyritty madaltamaan usein eri keinoin. Kuopio on muun muassa mukana [Unelmista totta -alustalla](#) lasten ja nuorten harrastamisen tukemiseksi. Liikkis-rannekkeen hankki vuonna 2022 yhteensä n. 3 850 lasta ja nuorta (alle 20 vuotiaat). Kaikukorttia ei vielä hyödynnetä Kuopiossa.

Tuetaan työikäisiä ja ikäihmisiä löytämään mielekästä tekemistä ja kokemista

- Meidän Kuopio festivaali on tuonut uuden mahdollisuuden järjestäytymättömille ryhmille tuottaa tapahtumia. Vuonna 2022 Meidän Kuopio festivaalissa tuotettiin yhteensä noin 100 tapahtumaa noin 70 toimijan voimin (vuonna 2021 123 tapahtumaa ja 52 toimijaa).
- Osana lähiöohjelmaa on selvitetty osallistavan budjetoinnin hyödyntämistä ja laadittu toimintamalli.
- Kulttuurikahviloita toteutui yhteensä 8 kertaa keräten n. 590 osallistujaa (vuonna 2021 4 tapahtumaa ja reilu 250 osallistujaa).
- Kansalaisopisto on tarjonnut työikäisille ja ikääntyneille suunnattuja kursseja yhteensä 1608 kurssia koko opiston toiminta-alueella. Kurseista kulttuuri- ja taidekursseja (sis. ilmaisutaito + kirjallisuus, kuvataide, kädentaidot, musiikki) oli 640.

HYVÄN ELÄMÄN TOIMEENTULO

- Oppiminen
- Koulutus
- Työ ja toimeentulo

Hyvän elämän toimentulo kuopiolaisilla

Tavoitteissa etenemisen arviointi

Tavoite: Työttömyys, nuorisotyöttömyys, pitkäaikaistyöttömyys ja ulkomaalaisten työttömyys laskevat

- Työttömyys ja nuorisotyöttömyys ovat laskeneet viime vuosien aikana.
- Pitkäaikaistyöttömien osuuden kehitys on melko tasaista.

Tavoite: Työkyky ja työssä jaksaminen (ml. opiskelu) vahvistuvat

- Työkykynsä heikentyneeksi arvioivien osuus on kasvanut, mutta kuitenkin niiden henkilöiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksu työskennellä vanhuuseläkeikään saakka on vähentynyt.
- Työkykynsä heikentyneeksi kokevien osuus ja niiden henkilöiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksu työskennellä vanhuuseläkkeeseen saakka vaihtelee koulutustasoittain. Erityisesti matalan koulutustason omaavilla työssä jaksamisen haasteet korostuvat.
- Työkyvyttömyyseläkettä saavien 20-64-vuotiaiden osuus on laskussa.
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on pysynyt tasaisena, mutta on Kuopiossa selvästi vertailupaikkakuntia yleisempää.
- Tuki- ja liikuntaelin sekä sidekudossairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on laskenut tasaisesti viimeisten vuosien aikana, ollen kuitenkin Kuopiossa edelleen vertailupaikkakuntia yleisempää.
- Koulu-uupumuksen kokeminen on lisääntynyt nuorilla.

Tutustu tavoitteiden toteutumiseen tarkemmin seuraavilta sivuilta.

Työllisyys

Valitse alue, ja sukupuoli, jota haluat tarkastella

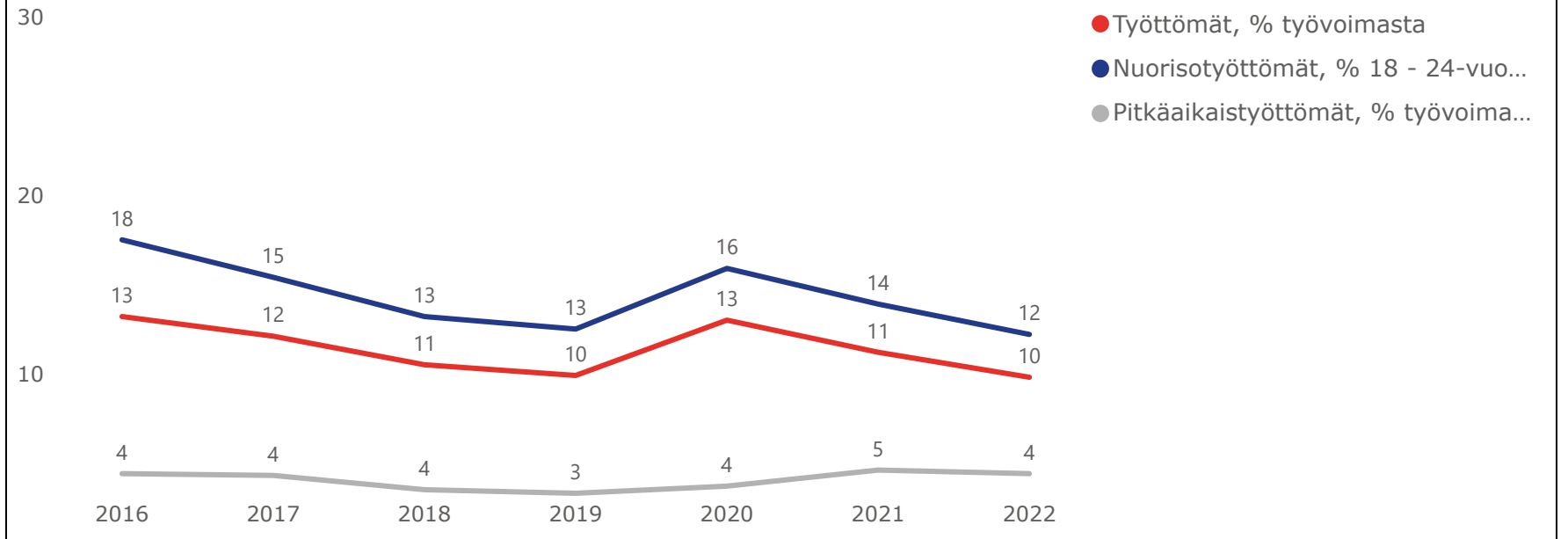
Alue

- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

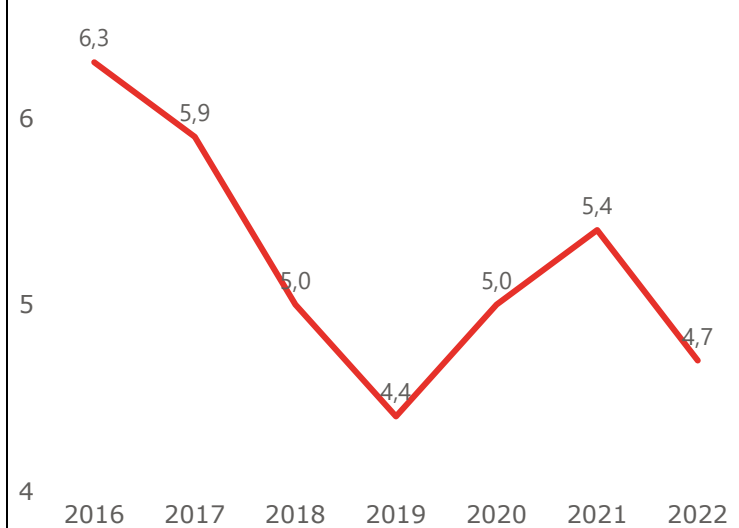
Sukupuoli

- miehet
- naiset
- yhteensä

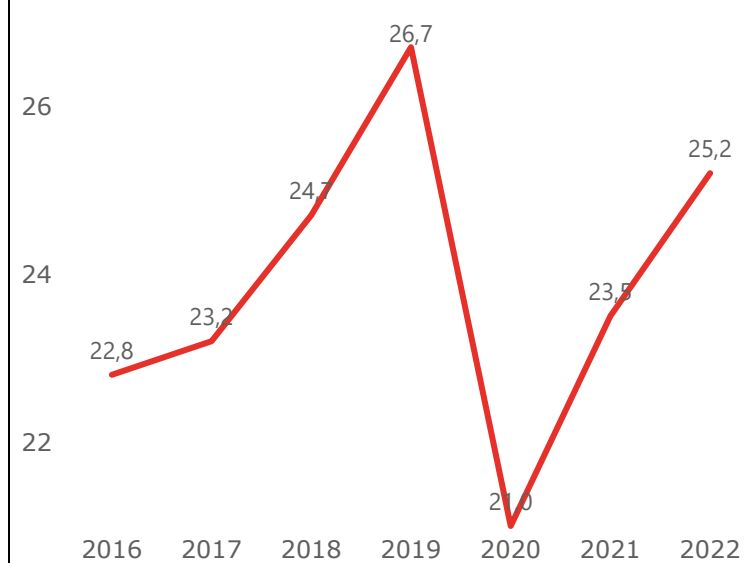
Työttömät, % työvoimasta, Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta ja Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta ja

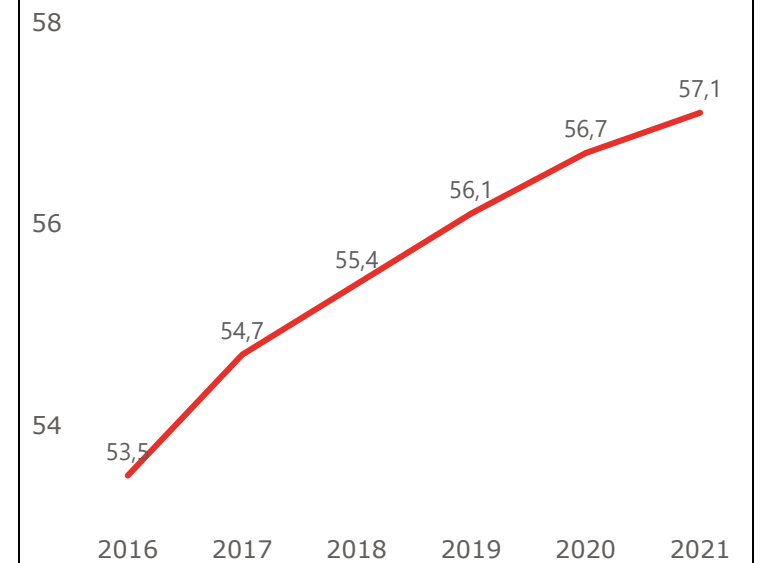
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys) % 15-64 -vuotiaista

Työttömien aktivoimisaste, %

Huoltosuhte, demografinen

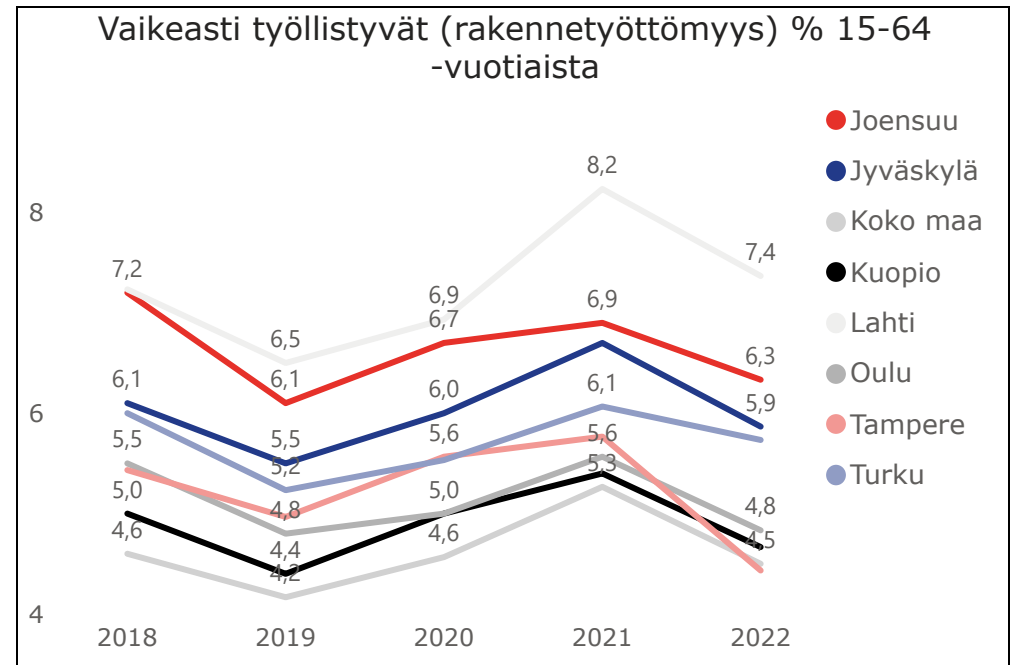
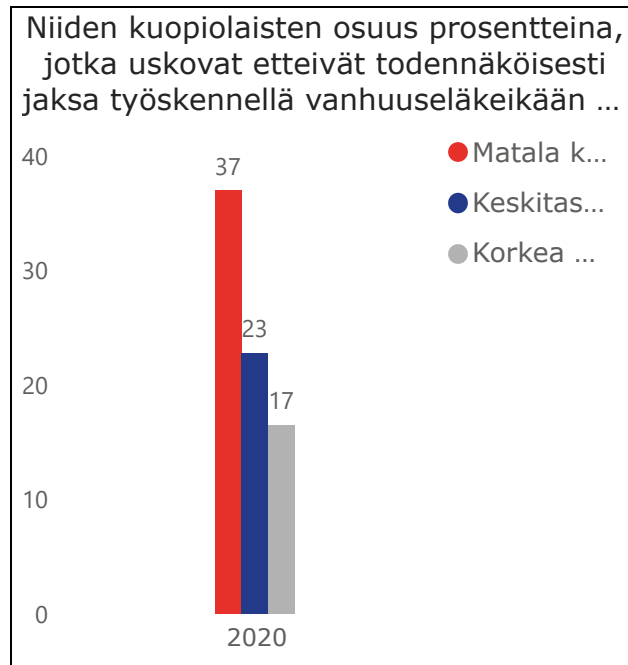
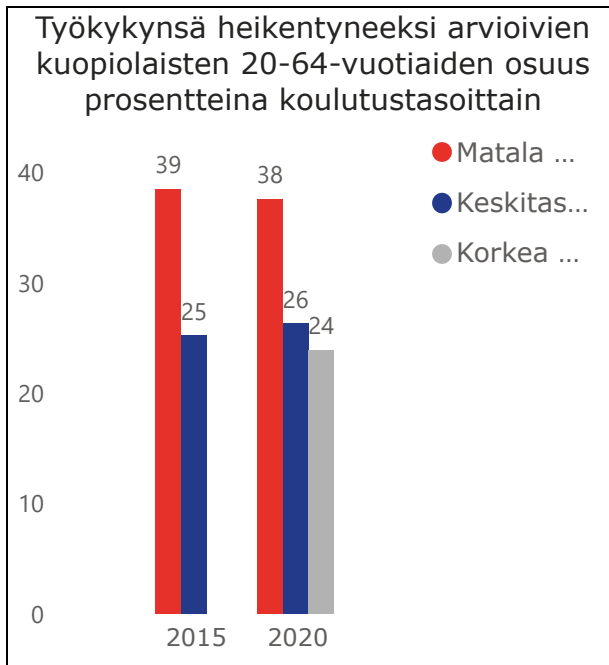
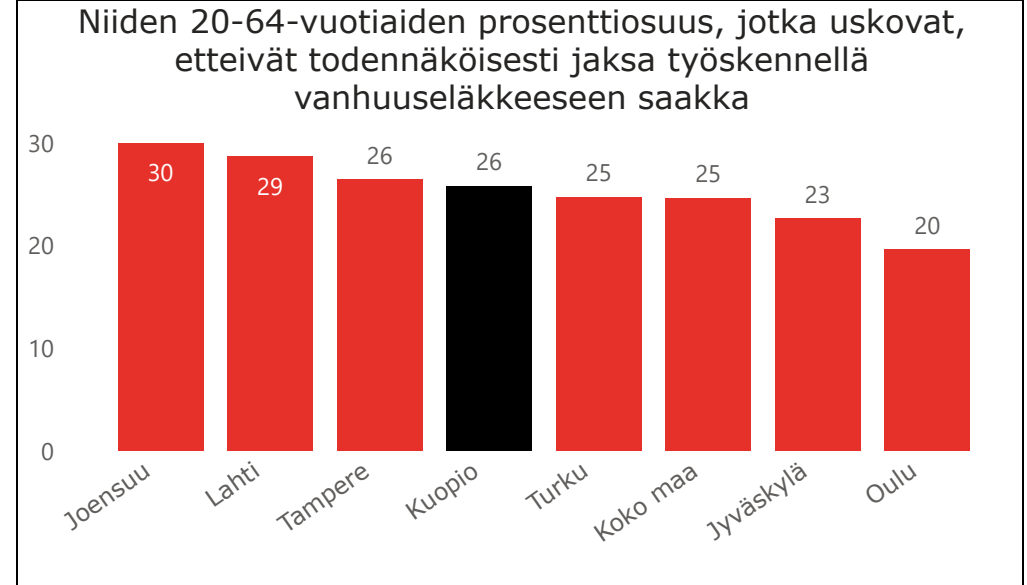
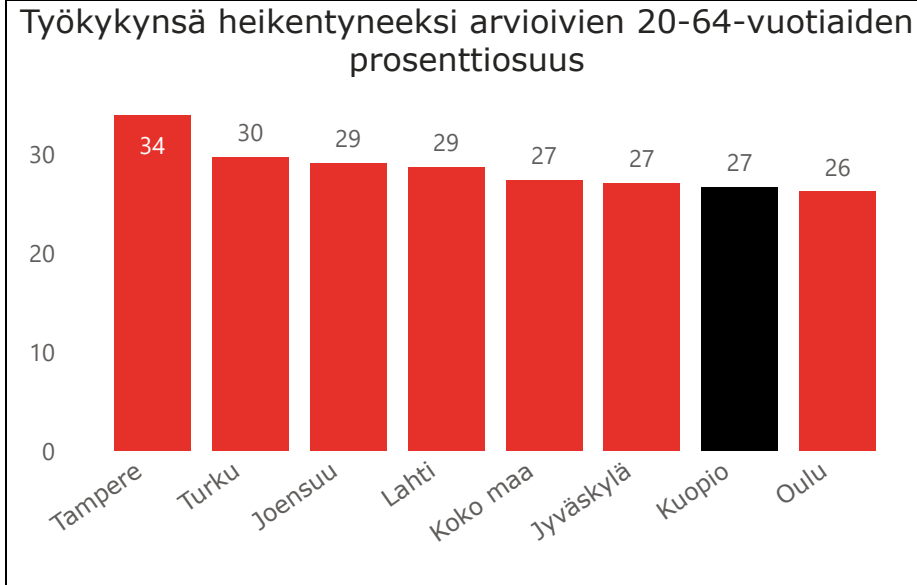

Työssä jaksaminen ja työkyky

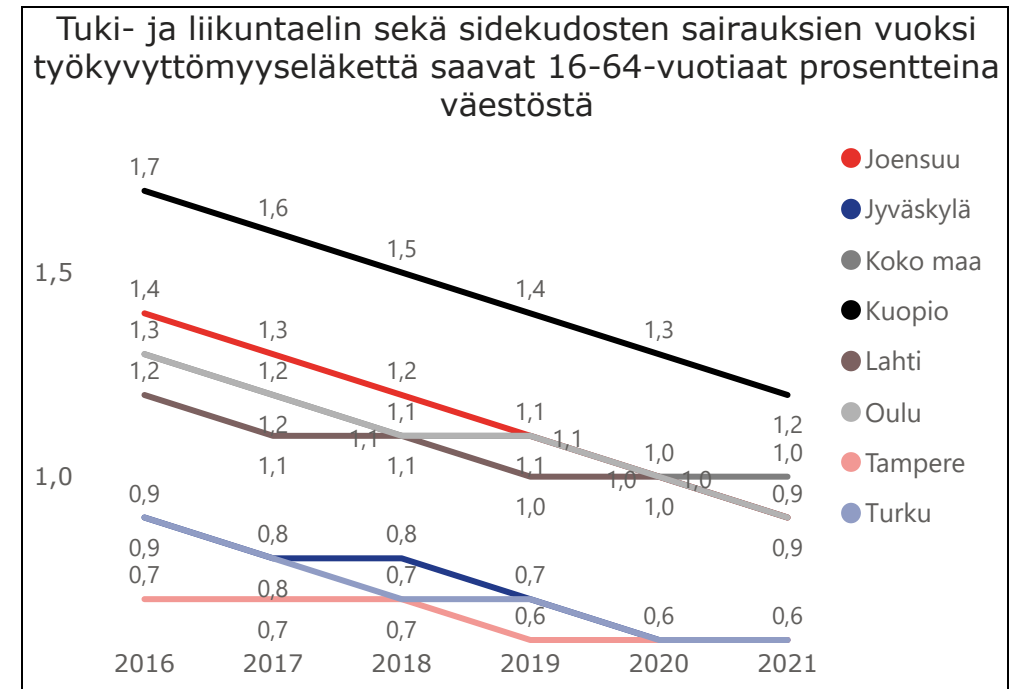
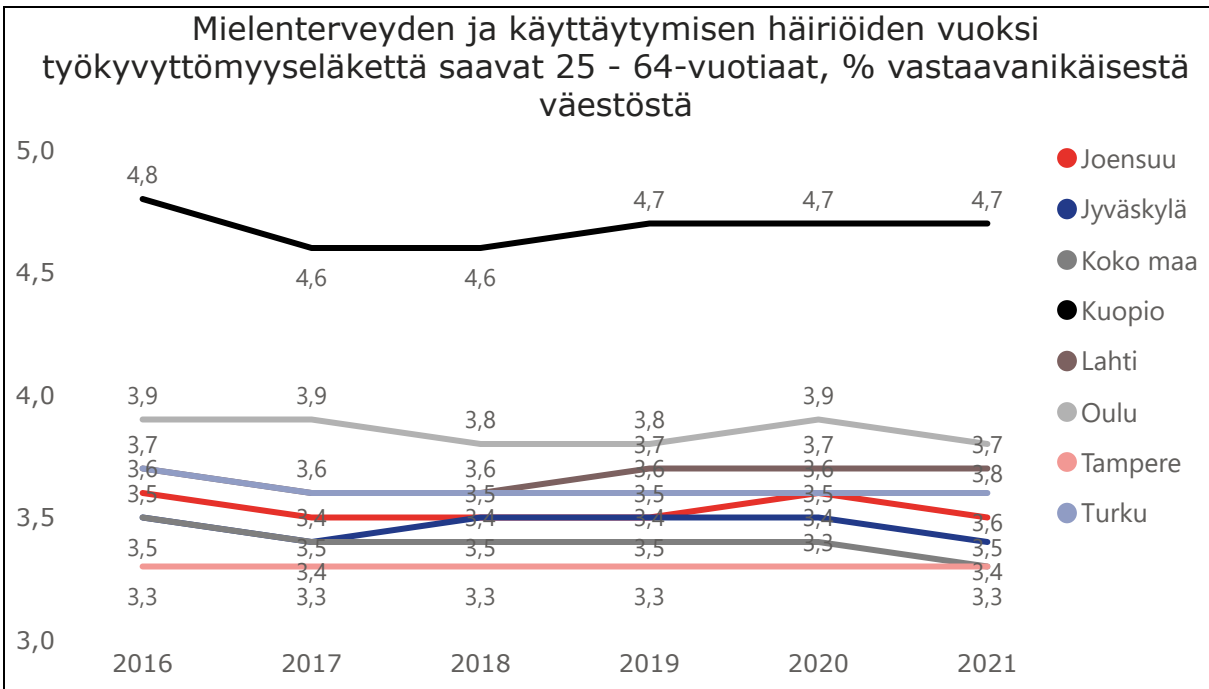
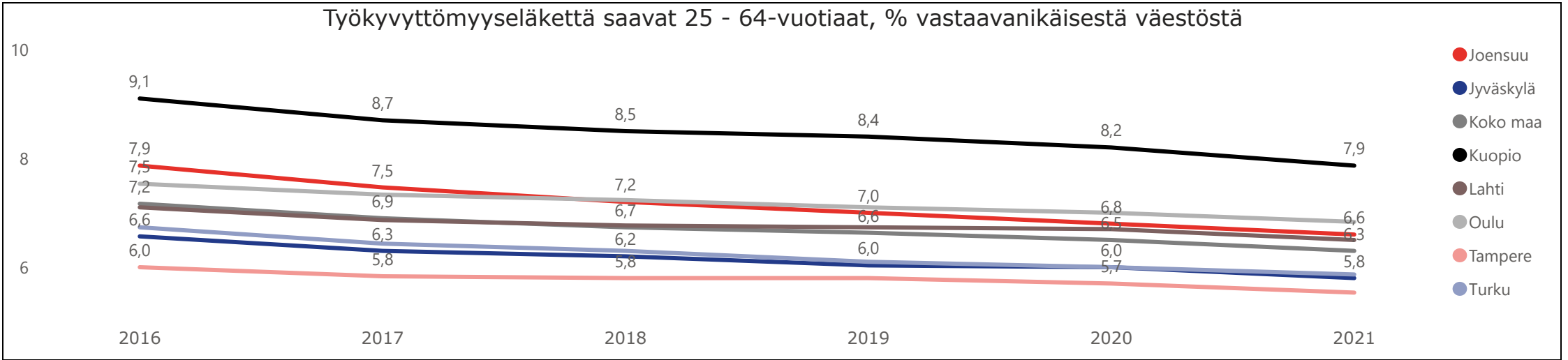
Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella

- Suku... ▾
- miehet
 - naiset
 - yhteensä

Työssä jaksaminen ja työkyky

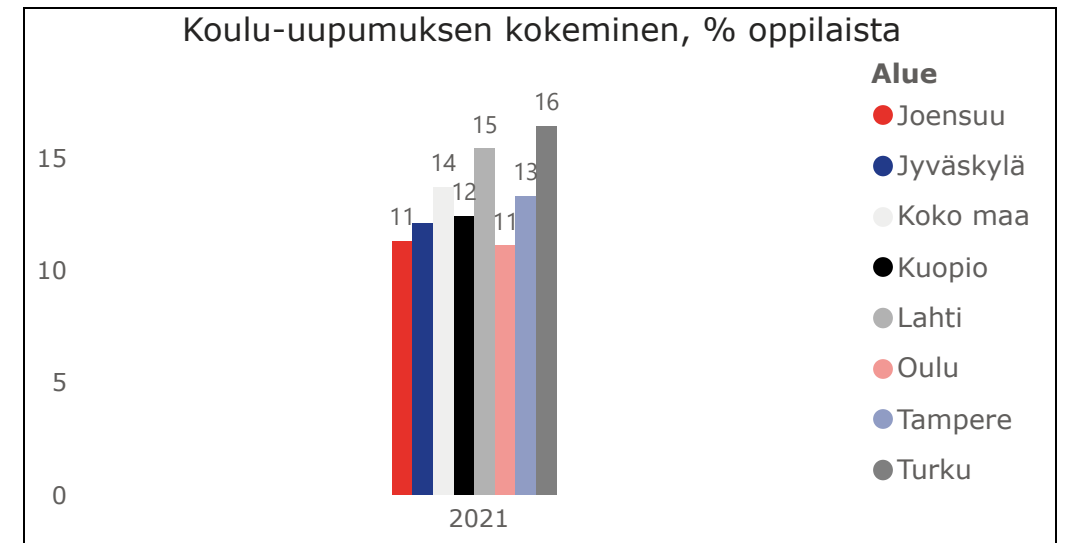
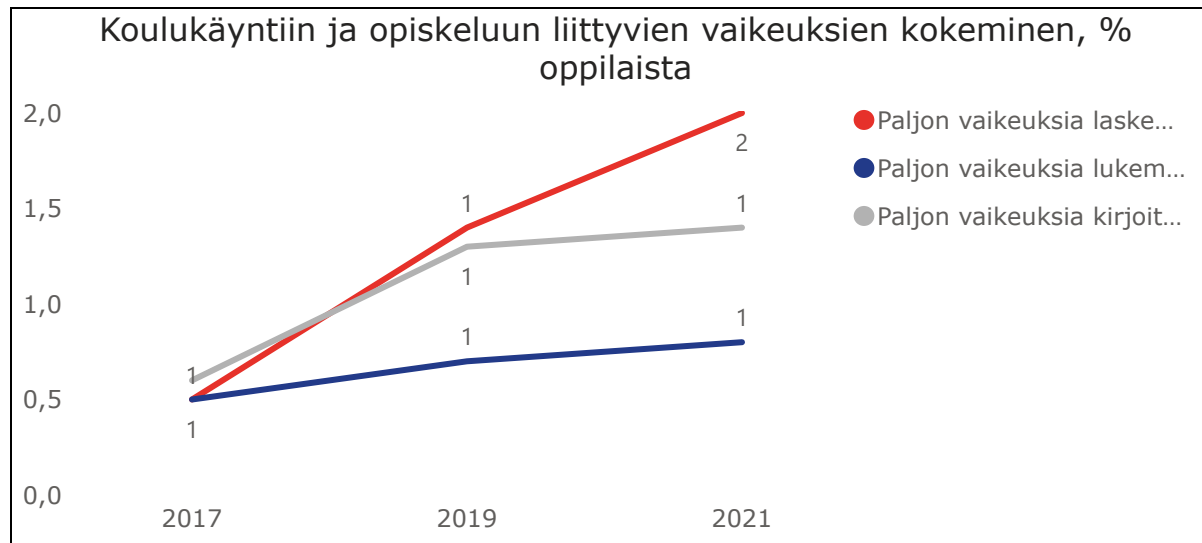
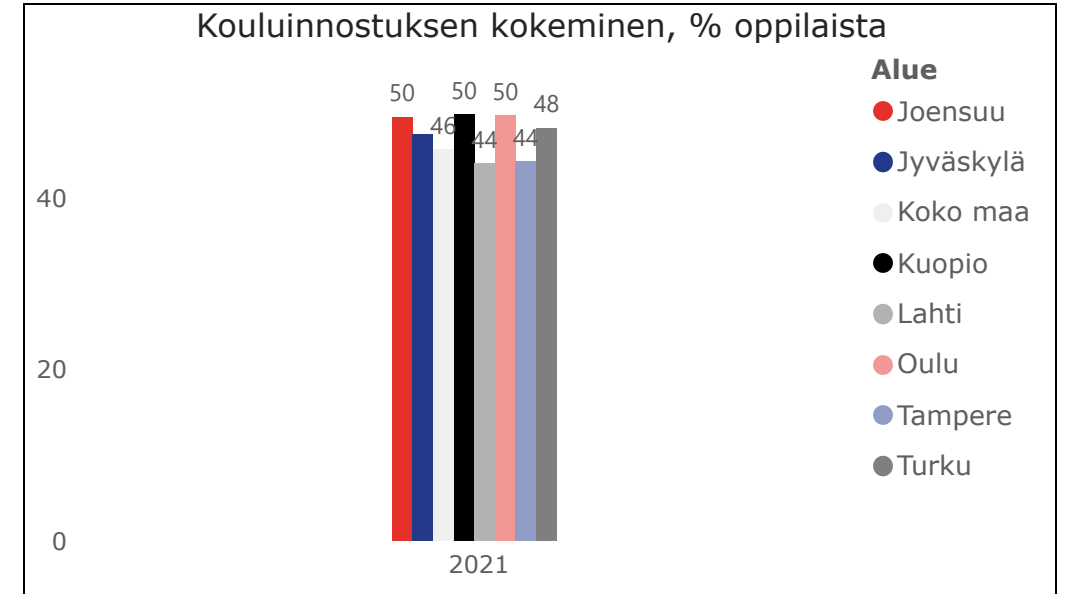
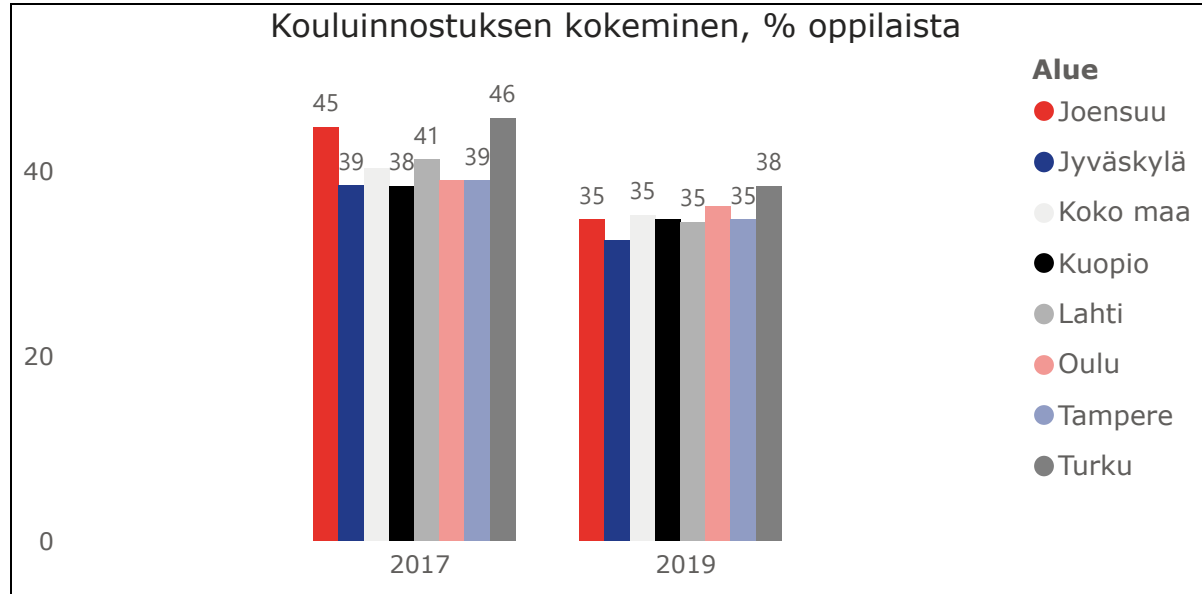

Koulunkäynti

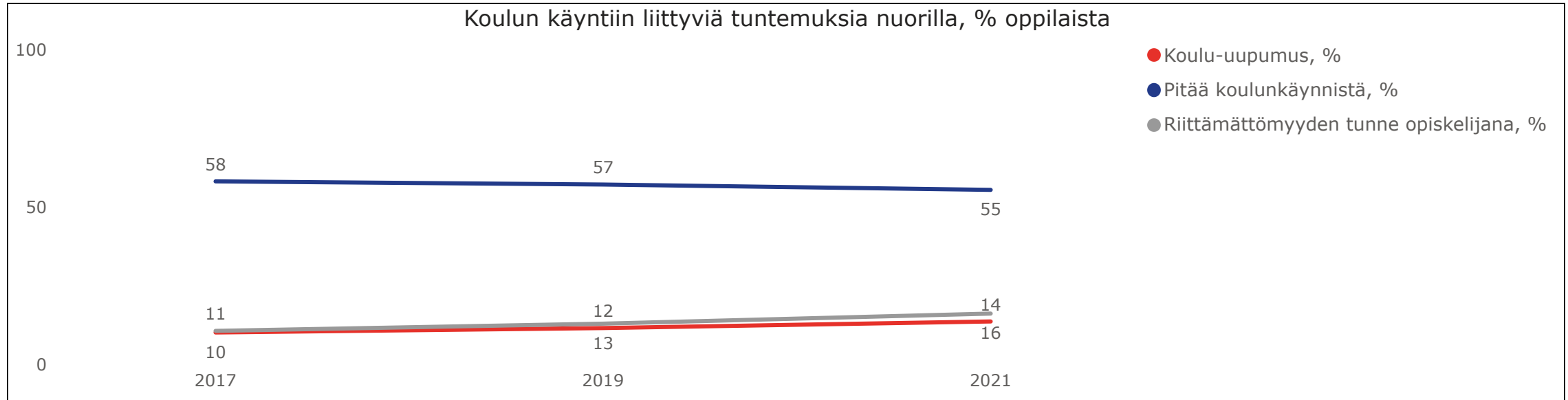
Valitse sukupuoli, joita haluat tarkastella 4. ja 5. lk oppilaiden osalta

- Sukupuoli
- Pojat
 - Sukupuoli: yhteensä
 - Tytöt

Nuorten koulunkäynti ja opiskelu

Valitse alue, luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Alue

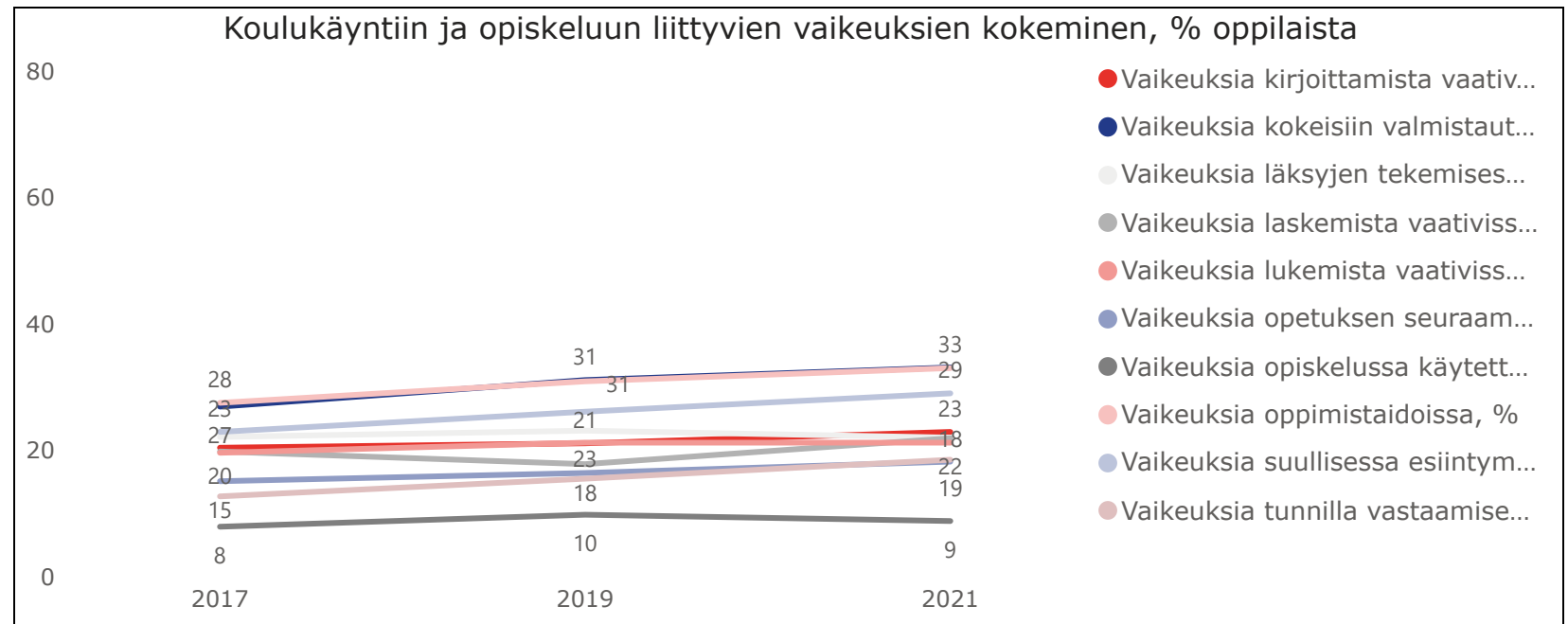
- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

Sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

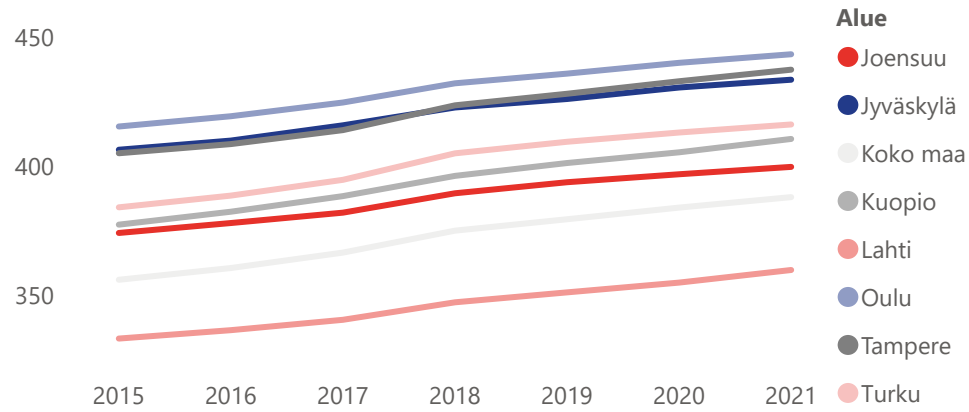

[Takaisin valikkoon](#)

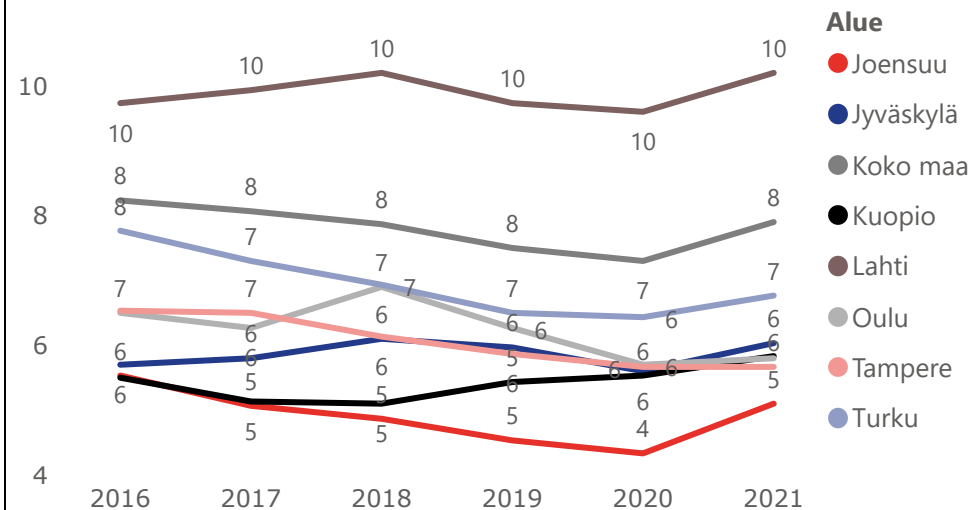
Koulutus

Koulutustasomittain

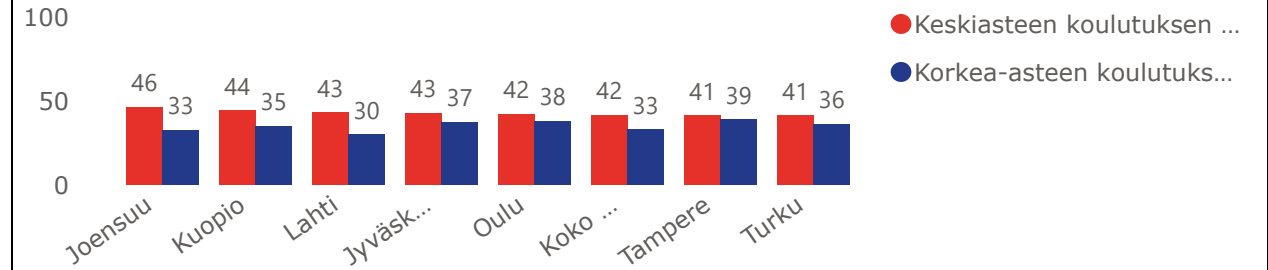

Koulutustasomittain osoittaa, että teoreettisen koulutusajan henkeä kohdin on 4 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen.

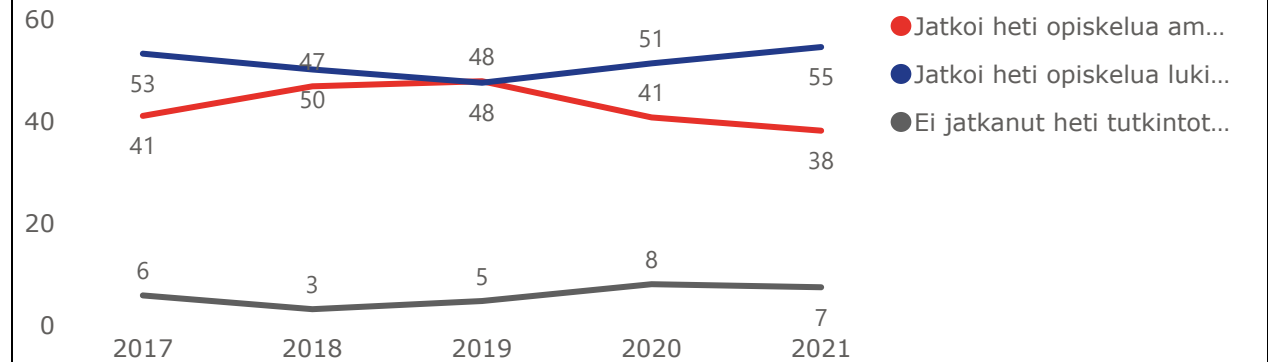
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

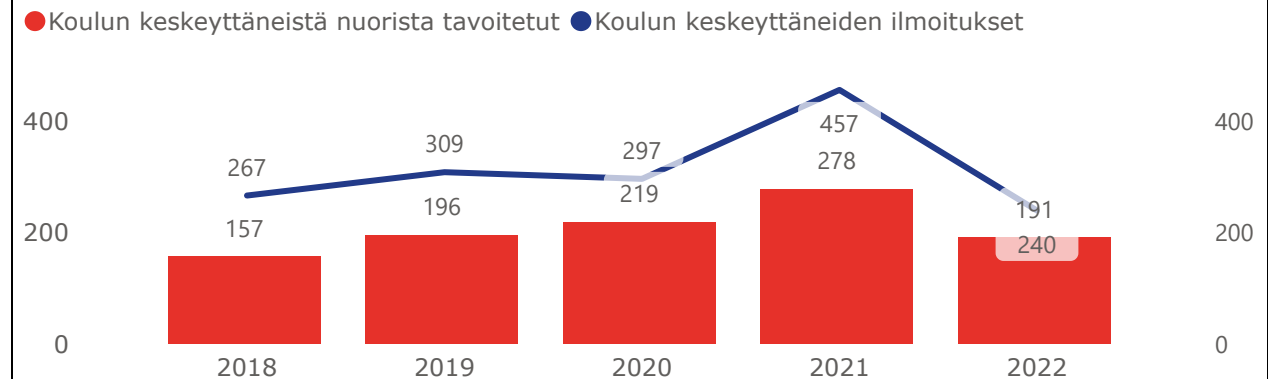
Keski- ja korkea-asteen koulutuksen saaneet 20 vuotta täyttäneet prosentteina (vuosi 2021)

Kuopiolaisten 9. lk päättäneiden sijoittuminen jatko-opintoihin

Kuopion etsivään nuorisotyöhön koulun keskeyttäneistä nuorista saadut ilmoitukset ja tavoitetut nuoret

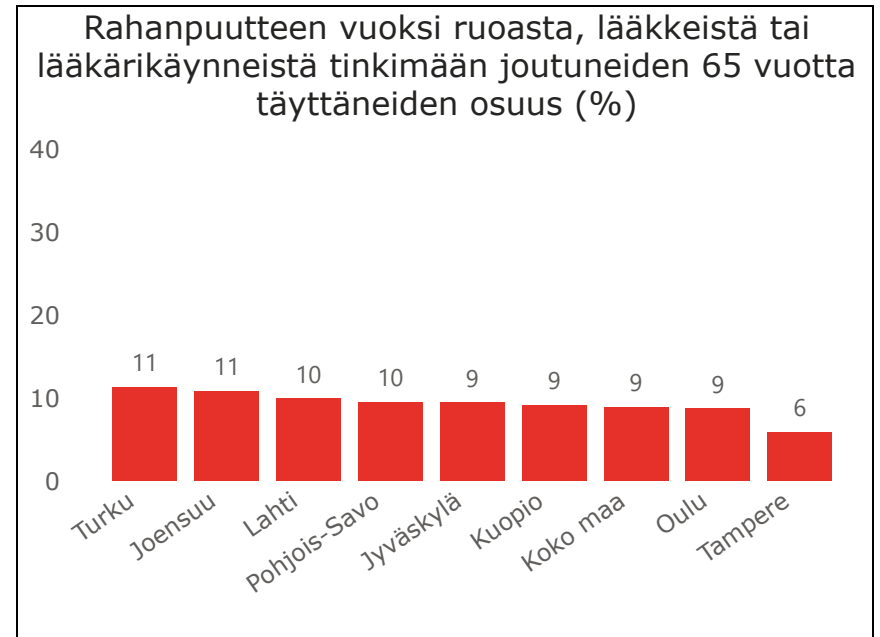
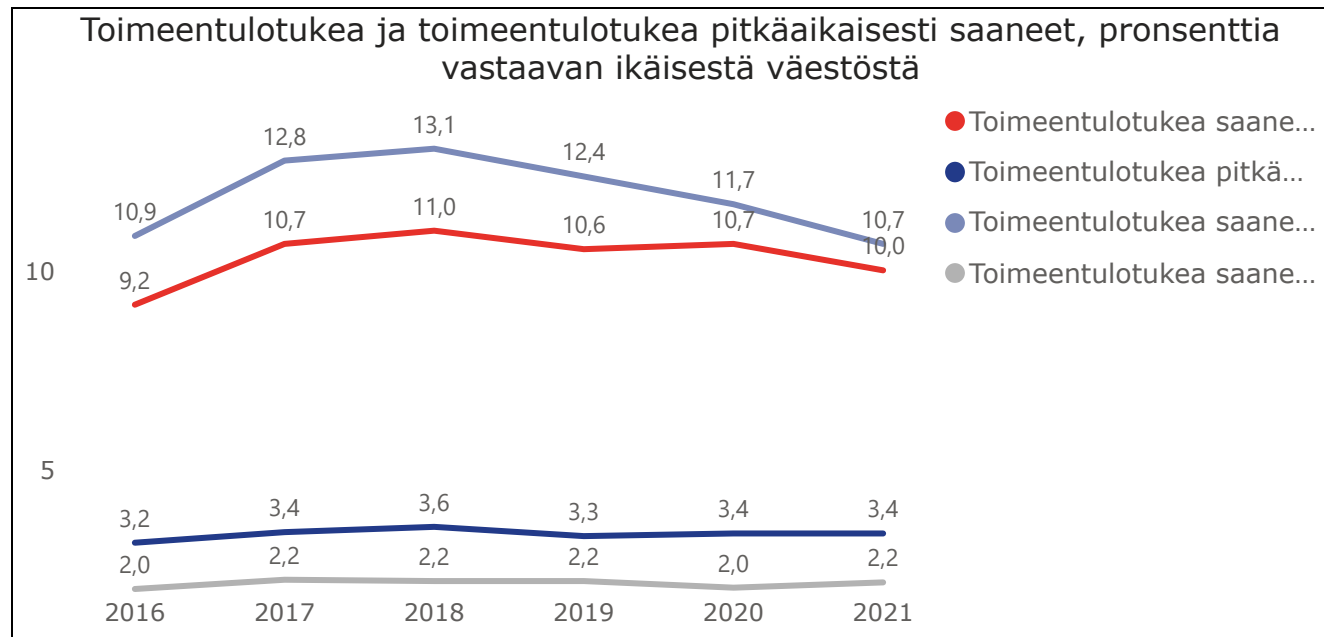
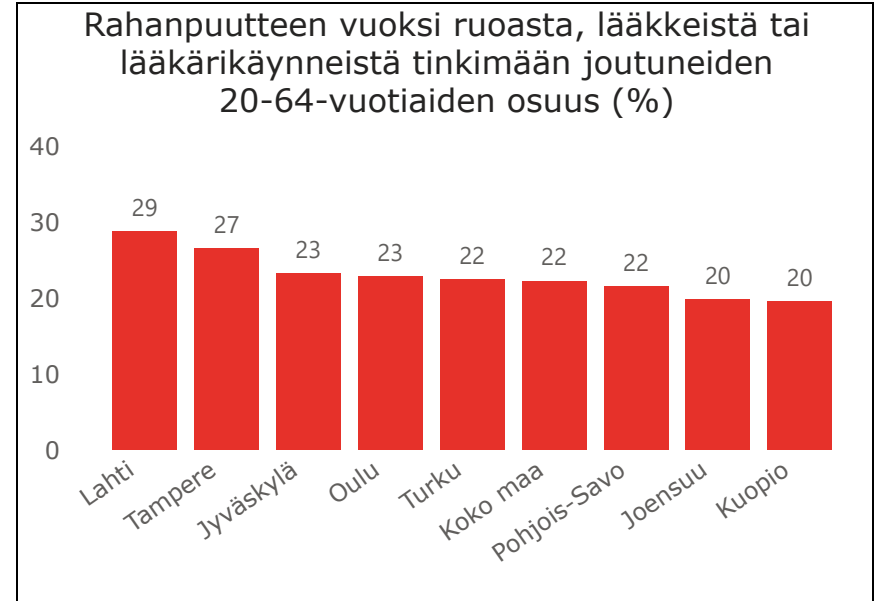
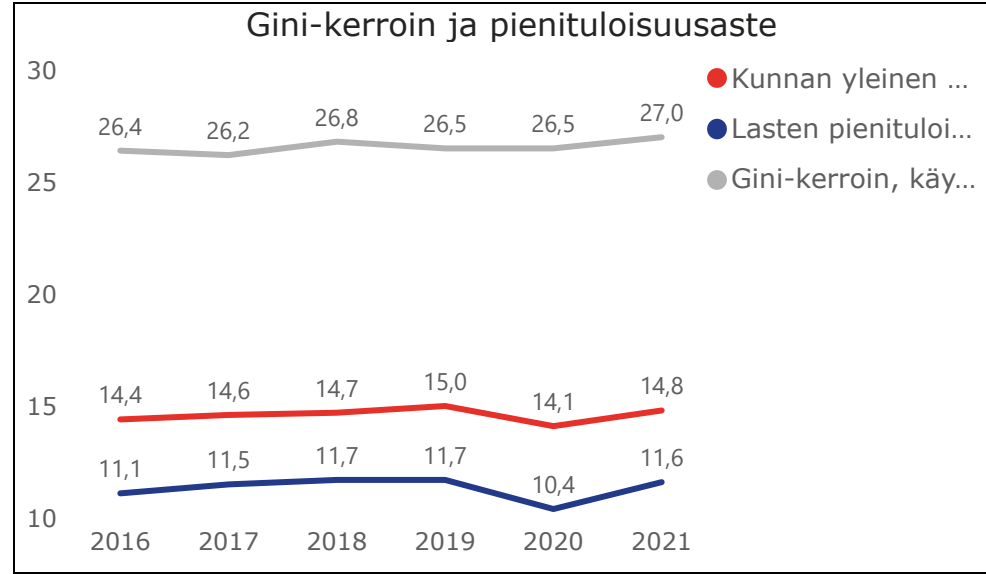

Toimeentulon riittävyys

Valitse alue, joita haluat tarkastella

Alue

- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

Toimenpiteet työttömyyden, nuorisotyöttömyyden, pitkäaikaistyöttömyyden ja ulkomaalaisten työttömyyden vähentämiseksi vuonna 2022

Kehitetään työllisyyden palveluekosysteemia

- Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyivät Kuopiossa 1.3.2021 ja niitä on toteutettu suunnitellusti. Uusi asiakaspalvelumalli astui voimaan 1.5.2022. Työllisyyspalveluissa on muokattu tiimejä sekä toimintaa lain mukaisesti, asiakaslähtöisemmäksi. Palvelutarpeen mukaisesti asiakkaita on ohjattu oikeisiin tiimeihin, jotta saavat tarvitsemaansa palvelua.
- Työllisyyspalveluissa on valmistauduttu palvelurakennemuutokseen, jossa työllisyys- ja yrityspalvelujen siirtyvät pysyvästi kuntien vastuulle vuodesta 2024 lähtien. Tähän liittyen on mm. pidetty työpajoja, jossa on ollut mukana keskeisiä toimijoita ekosysteemin ääreltä; kuten oppilaitokset, työnantajat/yritykset, palveluntuottajat. Lisäksi on toteutettu taustaselvitys ja palvelusuunnitelma ekosysteemityön pohjaksi sekä tehty sisäinen projektisuunnitelma, jonka pohjalta työskentelyä jatketaan mm. palvelutuotantosuunnitelman tekemiseksi. Myös muutosvaikutusten arviointien tekeminen on aloitettu ja valmistelutyöhön on varattu lisäresursseja (kehittämispäällikkö sekä työllisyyspalvelupäällikkö), jotta kokonaisuuteen voidaan panostaa.
- Työllisyyspalveluissa on valmistauduttu kotoutumisen palvelujen siirtymiseen kunnille. Yhteistyötä on tehty aikuissosiaalityön kanssa siirtyvän henkilöstön ja palvelujen osalta, rekrytoitu hallintosihteeri pakolaistyöhön liittyvien hallinnollisten asioiden hoitamiseksi ja lisäksi Maahanmuutto-ohjaajan rekrytointi tulossa.

Kehitetään työllisyyspalvelujen ja palveluprosessien toimivuutta, kohdentumista ja vaikuttavuutta asiakaslähtöisesti

- Työllisyyden esteet ja osaamisen kehittämistarpeet palvelumallia on kehitetty kuntakokeilussa koko ajan, jotta palveluissa tunnistetaan ja ratkaistaan nykyistä paremmin asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet. Lisäksi on kontaktoitu tehostetusti 1000 –päivää työmarkkinatukea saaneita asiakkaita ja selvitetty heidän palvelutarpeitaan.
- Kotoutumisen ja sen työllisyysvaikutusten vahvistamiseksi on vahvistettu maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelua venäjänkieltä osaavalla työntekijällä, huomioiden mm. ukrainalaisten tilanne. Marraskuussa järjestetään Sawosta maailmalle -tapahtuma yrityksille ja työnantajille (ratkaisuja osaajapulaan, kansainvälistymisellä kasvua ja elinvoimaa). Joulukuussa toteutui rekrytointitapahtuma Työtreffit kiinteistö- ja puhtaanapitoalan toimialan työpaikoista maahanmuuttajille.
- Osaamispalveluiden ja oppilaitosyhteistyön vahvistamiseksi oppilaanohjaajia on toiminut kuntakokeilussa oppilaitosyhteistyön kautta.
- Työpaikkojen ja osaajien kohtaannon parantamiseksi (mm. osatyökykyisten työllistäminen) on jalkauduttu yrityksiin ja luotu nuorille ns. Steppi –pilotti, jossa tarjotaan työnhakijalle henkilökohtaista tukea työkokeilun aikana yrityksiin ja jatkopolun suunnittelemiseksi.
- Palvelujen kehittämiseksi yhteistyössä eri toimijoiden ja asiakkaiden kanssa on aloitettu ulkoisen viestinnän rakentamista/tehostamista, tavoitteena näkyvyys ja tiedottaminen. Lisäksi on pidetty asiakasraateja Navigaattorissa ja maahanmuuttajapalveluissa (one-hanke) sekä fokusryhmäkeskusteluja Osallisena –hankkeen toimesta. Askeleen toimintamallin vakauttamista osaksi perustyötä on toteutettu ja uusien palvelujen luominen JTYPL-mukaisiksi palveluiksi.

Toimenpiteet työkyvyn ja työssä jaksamisen edistämiseksi vuonna 2022

Vahvistetaan koulussa ja opinnoissa jaksamista ja oppimisen tukea

- Kulttuuripolkujen toteuttaminen 3. luokan oppilaille, teatterin joulutarina Haapaniemen 6 –luokan kanssa vuosittain ja Taidetestaajat toiminta 8. lk Suomen kulttuurirahaston tuella. Kirjastolla oli vuonna 2022 käynnissä kolme kehittämishanketta lukemisen edistämiseen; Lukuvimma (lukemisen ja lukutaidon edistämistä erityisen tuen piirissä oleville yläkoululaisille), Sanoissa koko maailma(syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten (13-35) lukemiseen ja itseilmaisuun innostaminen) ja Lukeva perhe (Pienten kirjastojen perheiden lukemisen edistämisen hanke). Oppimisen tukea tarjotaan myös musiikkikeskuksen hankkeiden tuella sekä yhteistyössä taidelukio Lumitin kanssa. Museot ylläpitävät tietopalveluita, popularisoivat näyttelyillä ja tapahtumissa tutkimukseen perustuvaa tietoa, ja edistävät monipuolisesti yhteiskunnallista vuoropuhelua ja keskustelua. Museopalvelut edistävät osaltaan kuntalaisten monilukutaitoja.
- Inklusio-hanke on tarjonnut tukea kouluille toimintakulttuurin kehittämiseen. Hankkeessa on tuettu kouluja tuen tiimien perustamisessa ja tiimiopettajuudessa. Lisäksi on järjestetty neuropsykiatrisen osaamisen kehittämiseen tähtääviä koulutuksia (mininepsy- ja nepsy-valmentajakoulutukset).
- Kuopion lukiot ovat aloittaneet Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi –hankkeen (ESR-rahoitus). Hankkeen toteutus kestää vuoden 2023 loppuun saakka.

Tuetaan työkykyä

- Työttömien työkyvyn tukemisen toimintamalli vaatii kehittämistä ja tulee toteuttaa hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyönä. Kuopiossa työttömien terveystarkastusten toteutumista ja tilastointia tulee vahvistaa.
- Luonto-, kulttuuri- ja taidevartit arkena päivällä ja iltapäivällä – työikäisen väestön hyvinvoinnin tukemiseen. Osana näyttelyitä mahdollisuus tyhy-paketteihin. Kirjastoissa on käynyt tyhy-ryhmiä sanataidehetkissä.
- Mieliteko -ohjelma on järjestänyt mielenterveysjohtamiseen ja -osaamiseen liittyvää koulutusta Pohjois-Savon alueella, jalkautunut erilaisiin tilaisuuksiin ja palveluihin sekä järjestänyt erilaisia tapahtumia mielenhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemiseksi.

HYVÄN ELÄMÄN ASUINYMPÄRISTÖ

Meidän Kuopio

- Koti ja lähiympäristö
- Kohtaamispaikat
- Luonto
- Turvallisuus
- Osallisuus

Hyvän elämän asuin ympäristö Kuopiossa

Tavoitteissa etenemisen arviointi

Tavoite: Kuopiolaisten tyytyväisyys asuin ympäristöön säilyy korkeana

- Kuopiolaisten tyytyväisyys asuin ympäristöön on säilynyt korkeana.
- Ahtaasti asuvien asuntokuntien osuus on vähentynyt.
- Alle 25 -vuotiaiden asunnottomien määrä on vähentynyt hieman viime vuosina.
- Asuntojen vuokrataso on Kuopiossa säilynyt kohtuullisena.

Tavoite: Aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevien kohtaamispaikkojen saavutettavuus ja houkuttelevuus lisääntyvät

- Asukastoiminnan toimintamallia on uudistettu entistä vahvemmin monitoimijaiseksi asukastoiminnaksi.

Tavoite: Asukkaiden osallistuminen ja vaikuttamisen mahdollisuudet lisääntyvät

- Osallisuus Kuopion eri palvelualueiden toiminnassa toteutuu TEAviisarin mukaan hyvin (83/100 pistettä). TEAviisarin mukaan eniten kehitettävää osallisuuden edistämisessä on perusopetuksen ja sote-palvelujen osalta. Kouluterveyskyselyn mukaan lasten ja nuorten kokema koulu yhteisöön kuuluminen ja osallisuus ovat vähentyneet (vuonna 2021).

Tavoite: Arjen turvallisuus vahvistuu

- Kuopiolaiset kokevat asuin alueensa turvallisenä. Kuitenkin erityisesti julkisilla paikoilla tapahtuvaa rikollisuutta kuvaava katuturvallisuusindeksi on laskenut viime vuosien aikana.
- Liikenneturvallisuus on kehittänyt pitkäjäksoisesti myönteiseen suuntaan.
- Vähintään kerran viikossa koulukiusaamista kokevien osuus on pysynyt tasaisena (vuosi 2021).
- Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta ovat lisääntyneet (vuosi 2021).
- Ikääntyneiden kaatumisista ja putoamisista johtuvat hoitajaksot vähentyivät vuodesta 2020 vuoteen 2021.

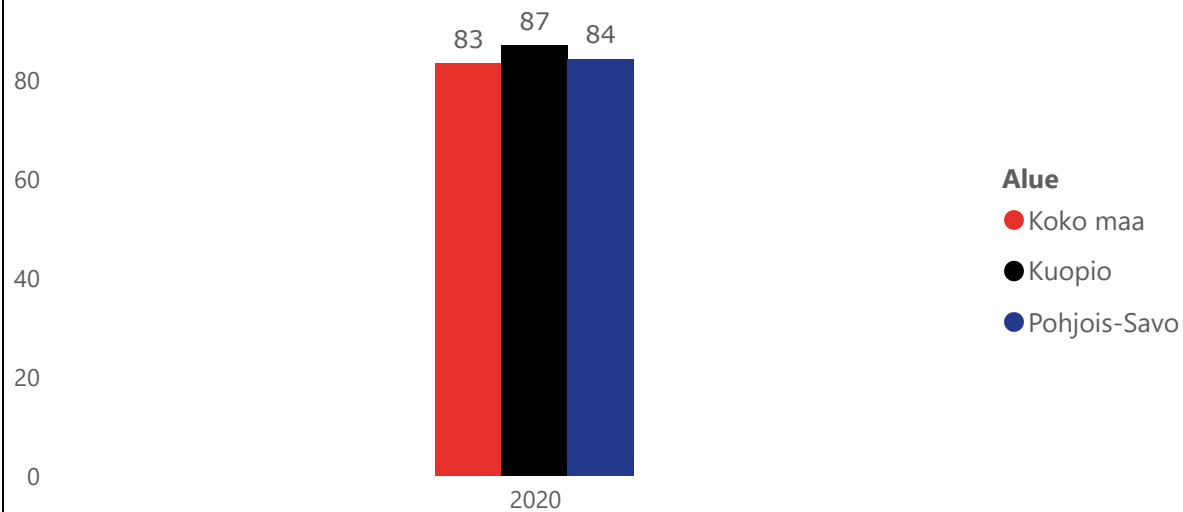

Tutustu tavoitteiden toteutumiseen tarkemmin seuraavilta sivuilta.

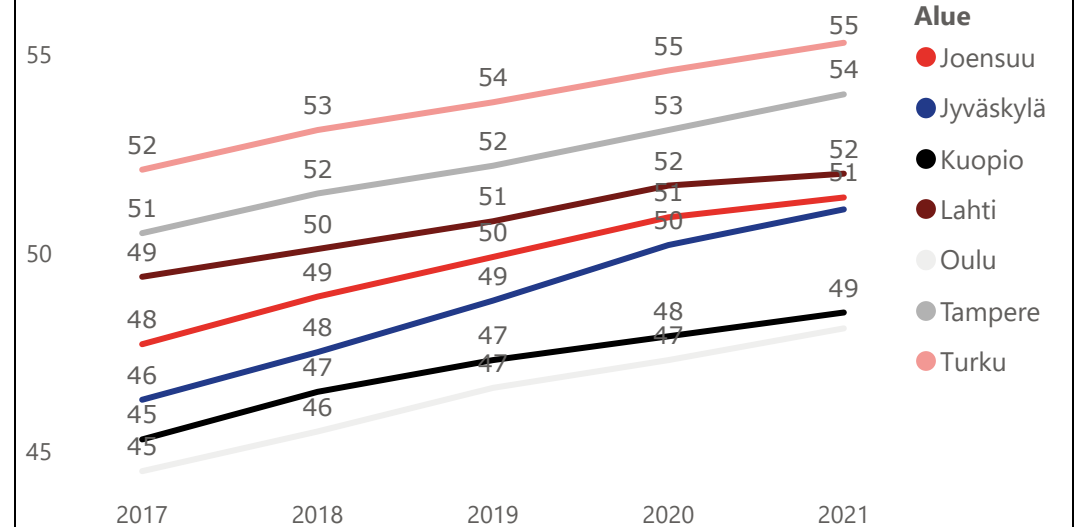

Koti ja asuminen Kuopiossa

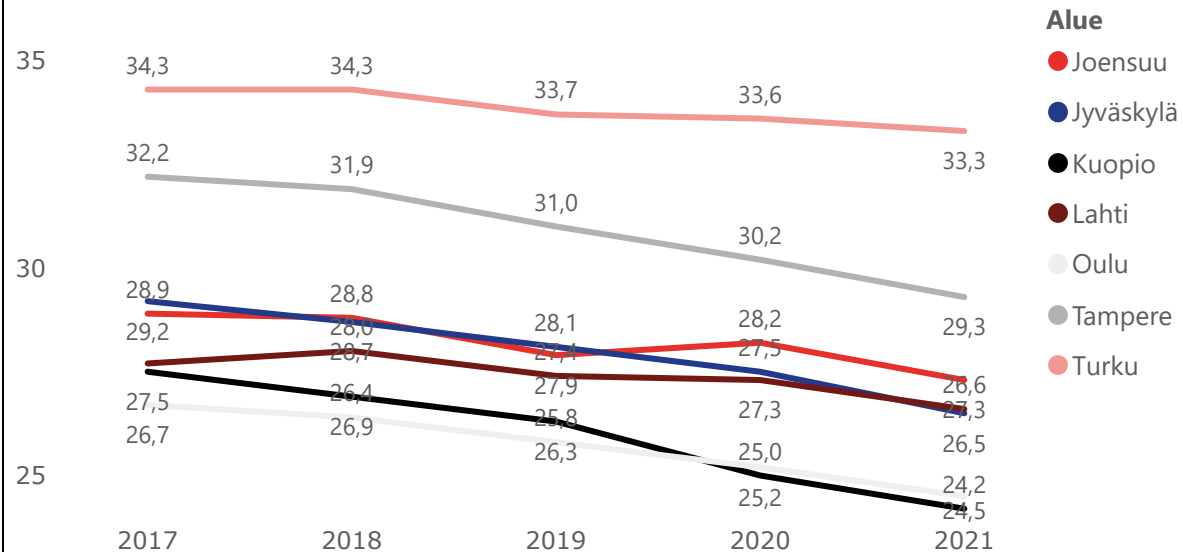
Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten yli 20 -vuotiaiden osuus, %

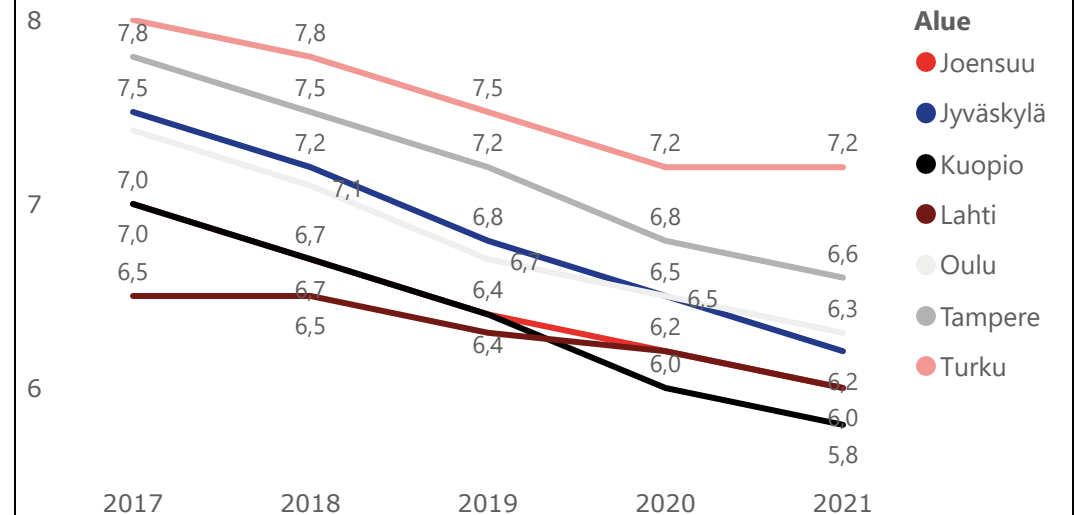
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista

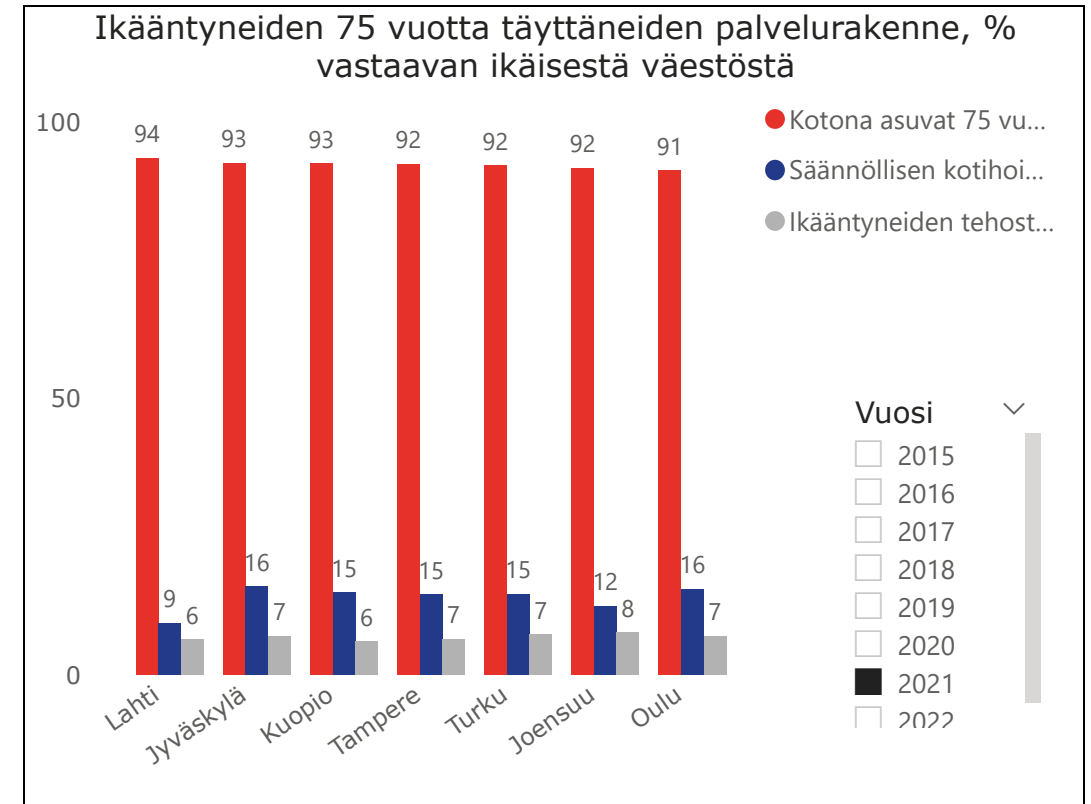
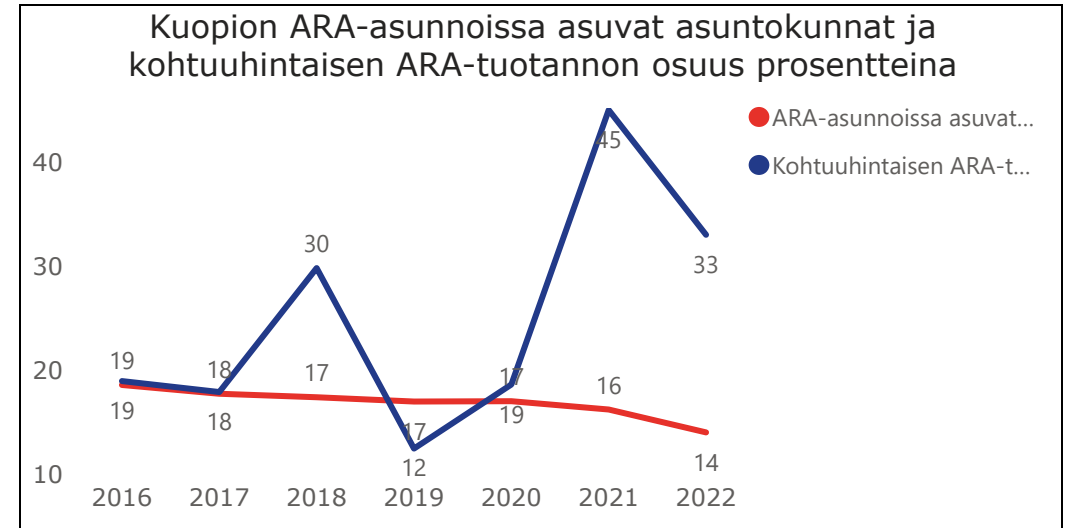
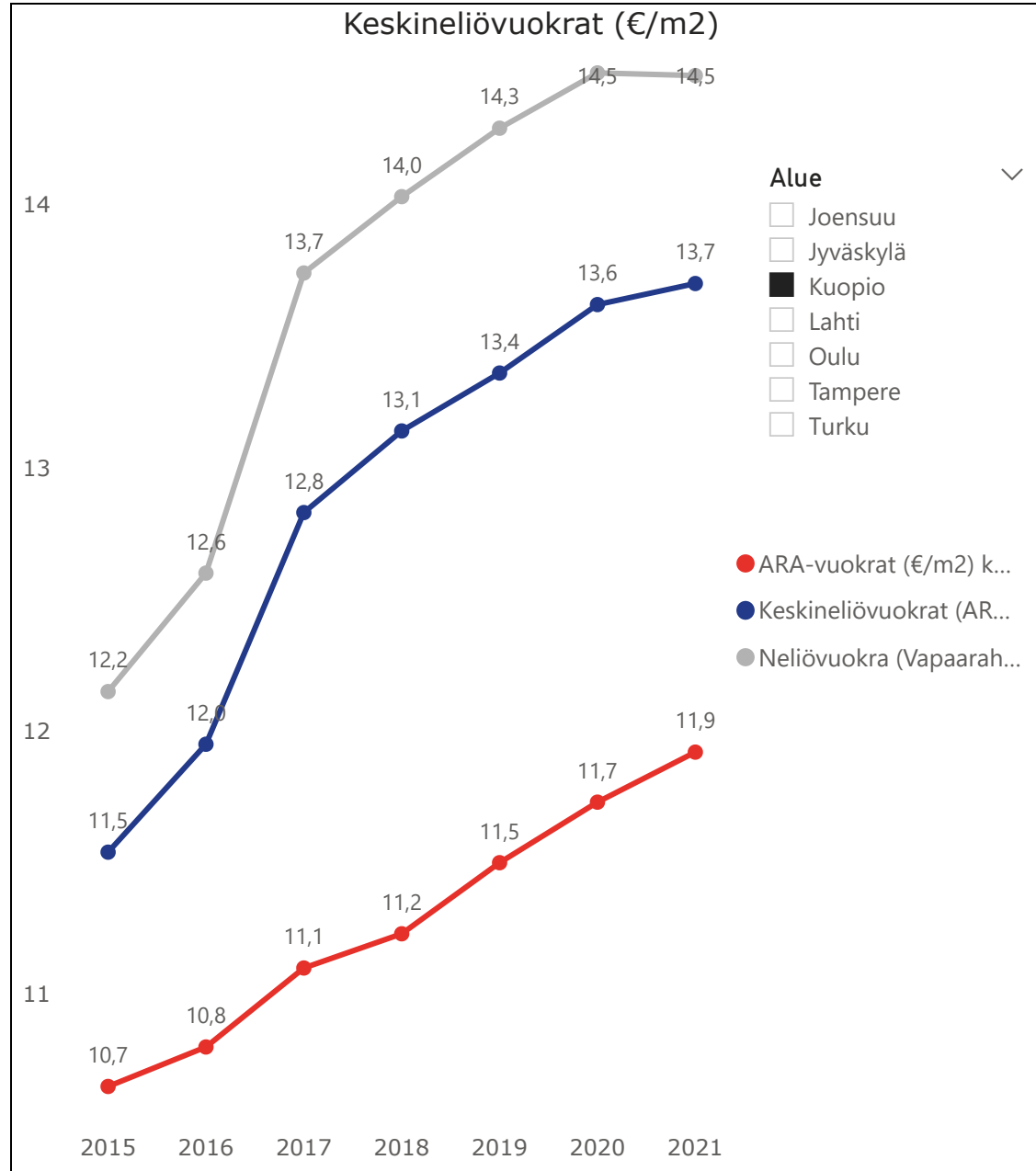

Ahtaasti asuvat lapsiasutokunnat, % kaikista lapsiasutokunnista

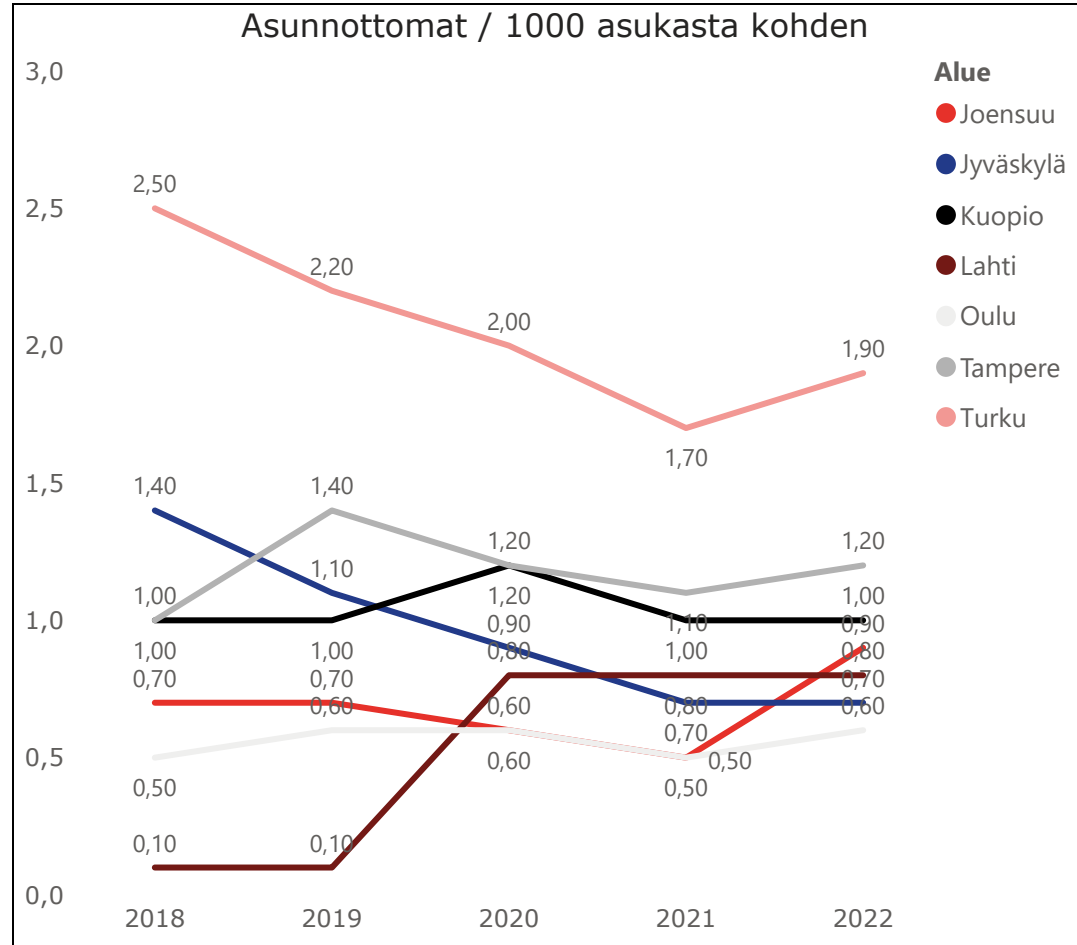

Asuminen Kuopiossa

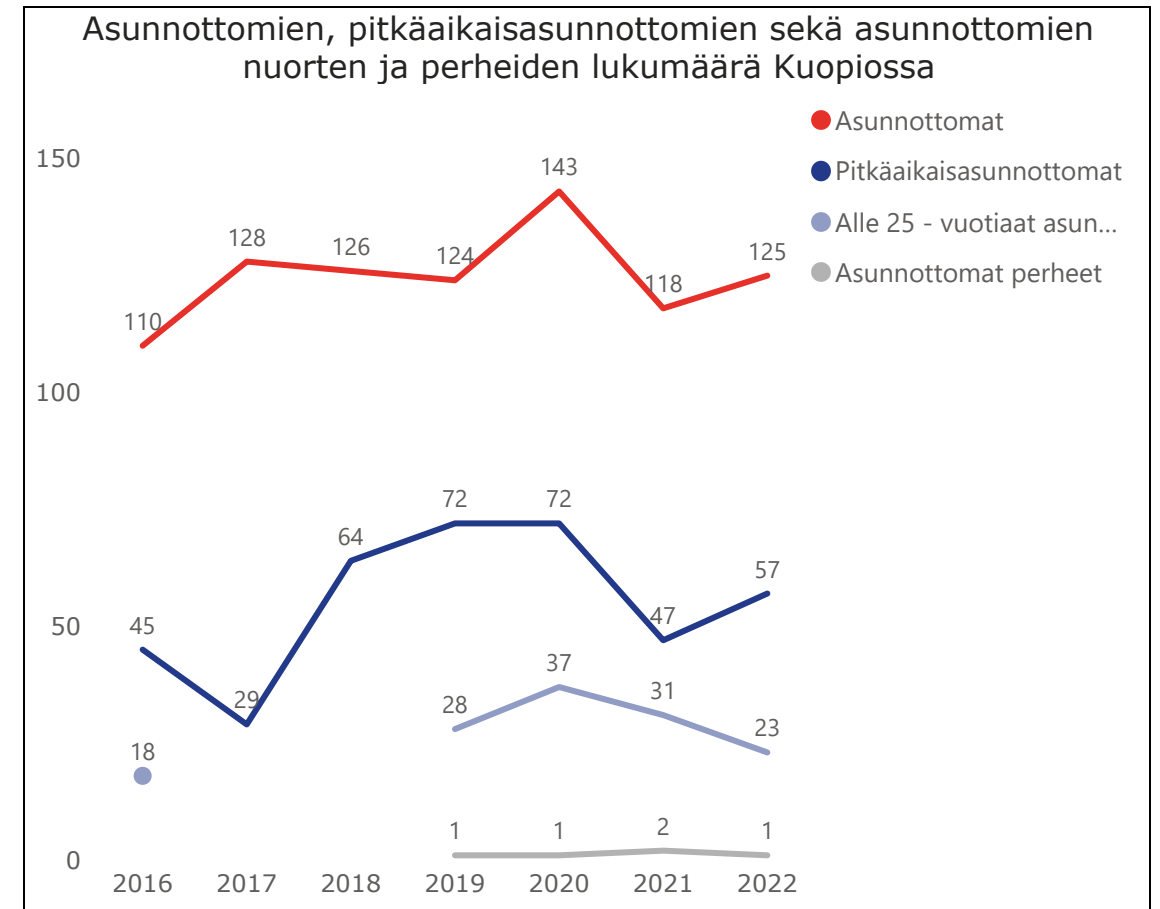
Asunnottomuus

Tutustu asunnottomuutta käsitteleviin Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus [ARA:n tilastoihin](#) tarkemmin.

Valitse alue, jonka osalta haluat tarkastella asunnottomuuden lukumääriä tarkemmin

- Alue
- Joensuu
 - Jyväskylä
 - Kuopio
 - Lahti
 - Oulu
 - Tampere
 - Turku

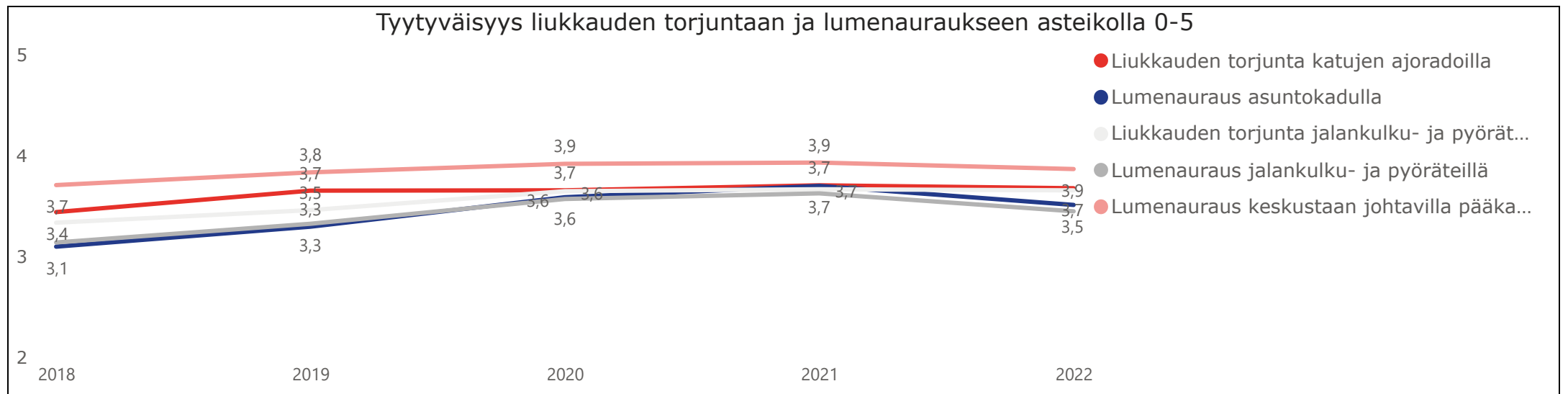
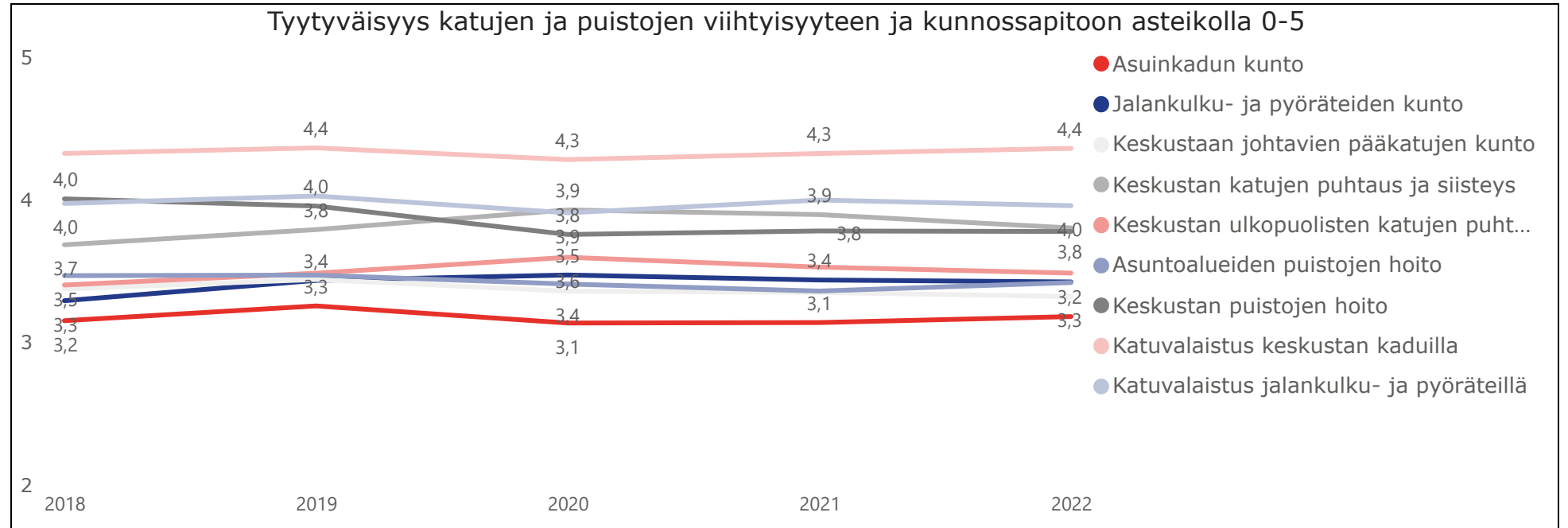

Ympäristön viihtyvyys

Valitse alue, jota haluat tarkastella

Alue

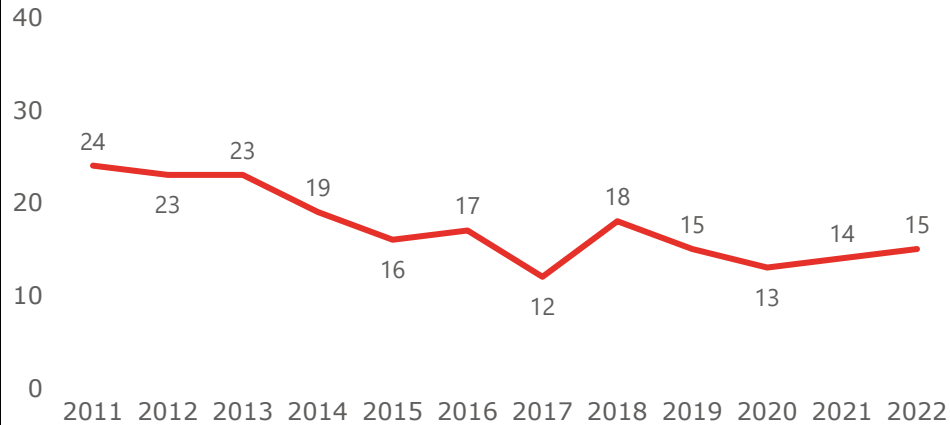
- Kunnat keskimää...
- Kuopio
- Kuopio, Eteläinen
- Kuopio, Juankoski
- Kuopio, Karttula
- Kuopio, Keskusta
- Kuopio, Läntinen
- Kuopio, Maaninka
- Kuopio, Muut
- Kuopio, Nilsjä
- Kuopio, Pohjoinen

Ympäristöterveys

Ilman hiukkaspitoisuus, PM10 vuosikeskiarvo
Tasavallankadulla, ug/m3

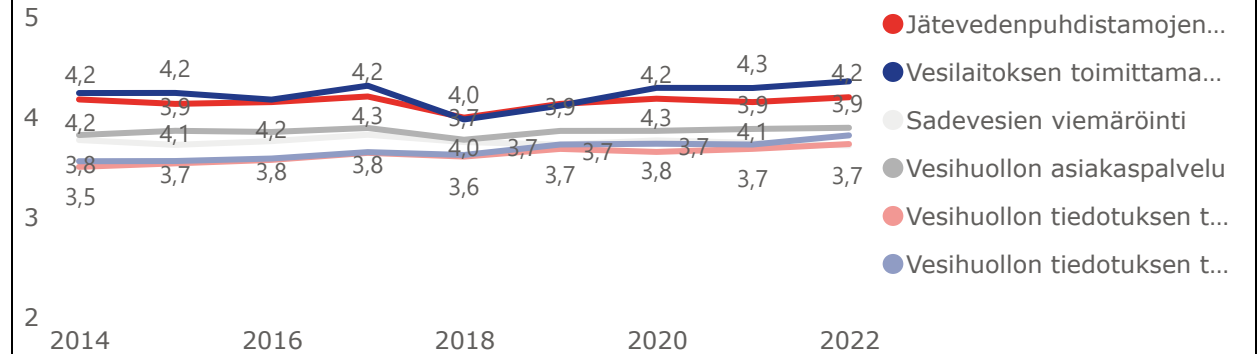
Raideliikenteen melualueella
asuvien kuopiolaisten määrä,
vuonna 2022

900

Tieliikenteen melualueella
asuvien kuopiolaisten määrä,
vuonna 2022

23 100

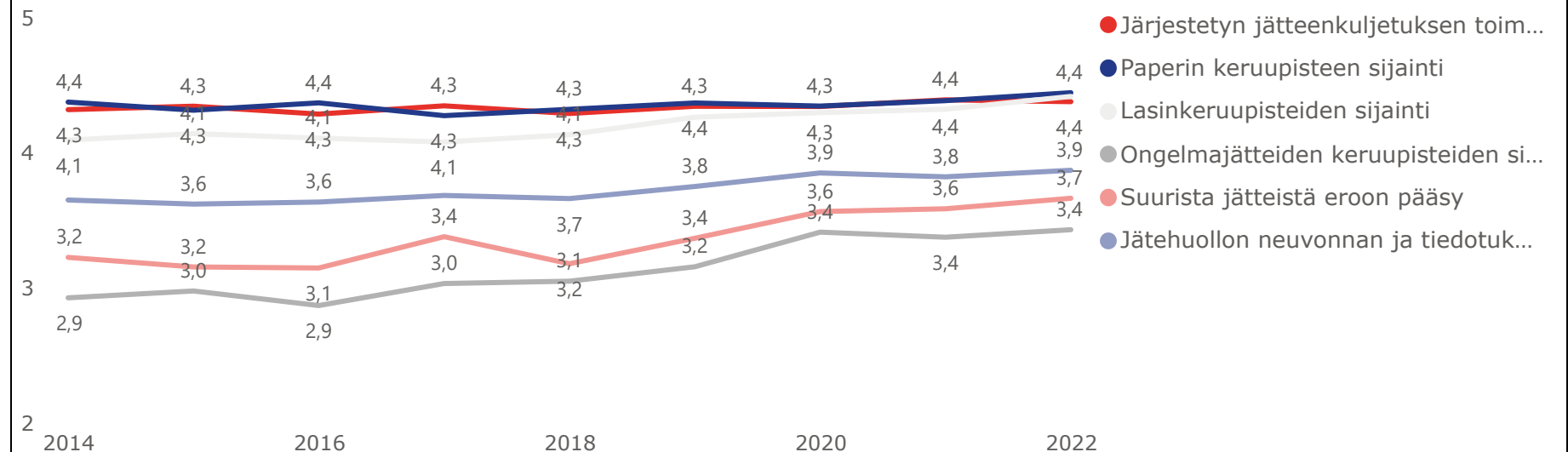
Tyytyväisyys asteikolla 0-5 jätekierrätyspisteiden sijaintiin ja jätteistä eroon pääsemiseen

Valitse alue, jota haluat
tarkastella vesi- ja
jätehuollon osalta

- Alue
- Kunnat keskimäärin
 - Kuopio
 - Kuopio, Eteläinen
 - Kuopio, Juankoski
 - Kuopio, Karttula
 - Kuopio, Keskusta
 - Kuopio, Läntinen
 - Kuopio, Maaninka
 - Kuopio, Muut
 - Kuopio, Nilsia
 - Kuopio, Pohjoinen

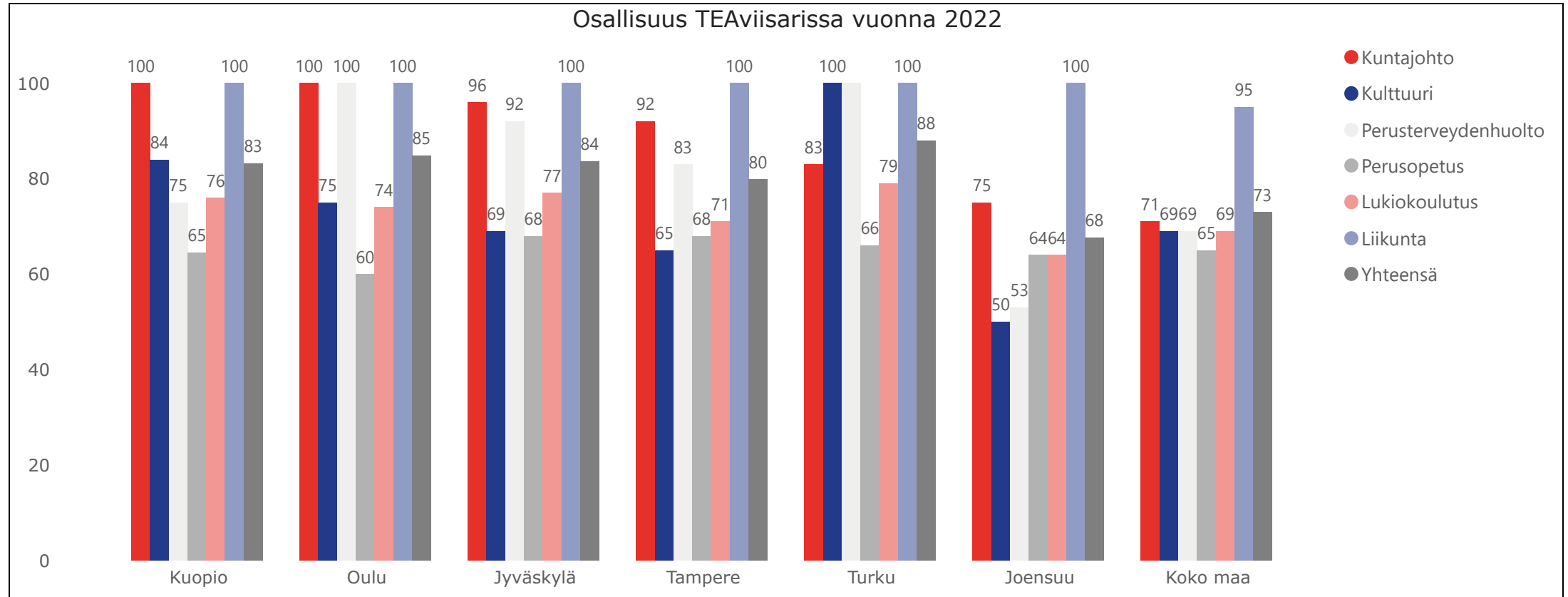
Tyytyväisyys asteikolla 0-5 jätekierrätyspisteiden sijaintiin ja jätteistä eroon pääsemiseen

Takaisin
valikkoon

Osallisuus Kuopion toiminnassa (TEAvisari)

TEAvisari on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama terveyden edistämisen aktiivisuutta mittaava selvitys. TEAvisaria toteutetaan kunnan eri toimialoille joka toinen vuosi. TEAvisarissa arvioidaan terveyden edistämisen aktiivisuuden eri osa-alueita. Yhtenä arvioitavana osa-alueena on osallisuus.

Yllä olevassa kuvassa on esitetty osallisuuden toteutuminen eri toimialoilla Kuopiossa ja sen vertailupaikkakunnilla. Yhteensä lukema on saatu toimialojen toteuman keskiarvo.

Osallisuuden kokeminen lapsilla Kuopiossa

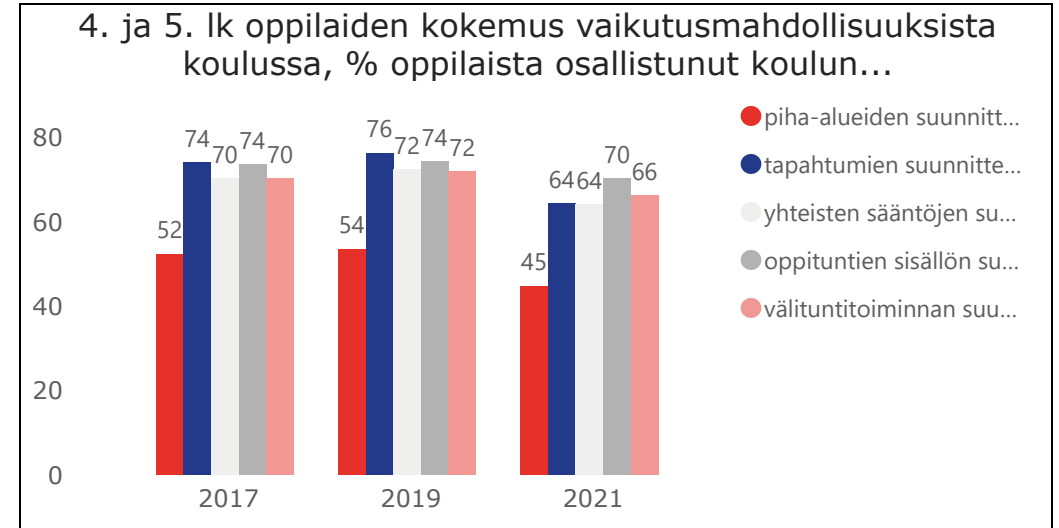
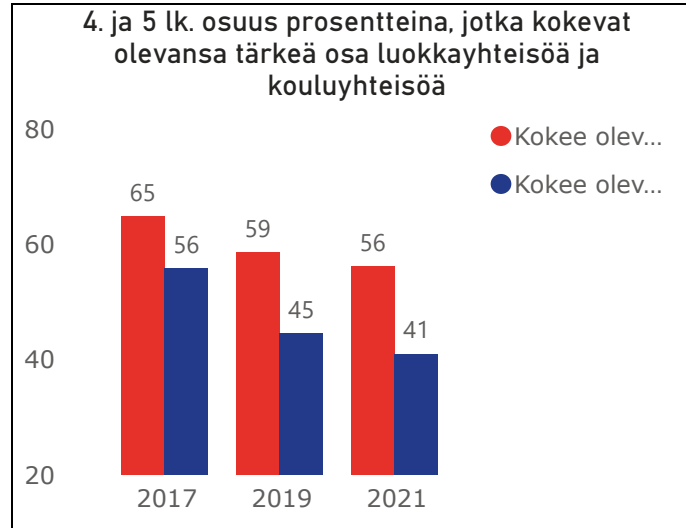
Valitse alue ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Alue

- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

Sul

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

Valitse alue, luokka-aste ja sukupuoli, joita haluat tarkastella

Alue

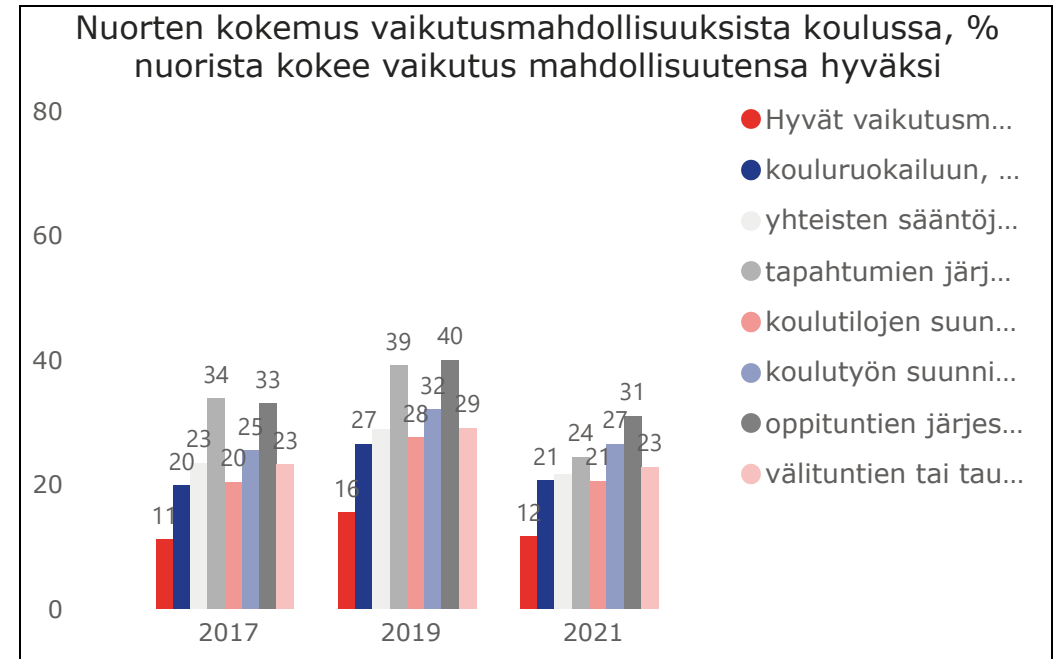
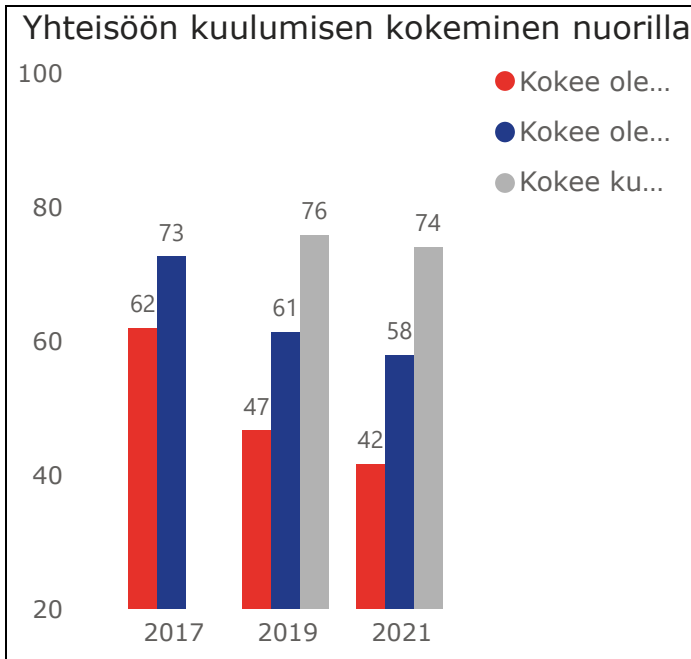
- Joensuu
- Jyväskylä
- Koko maa
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

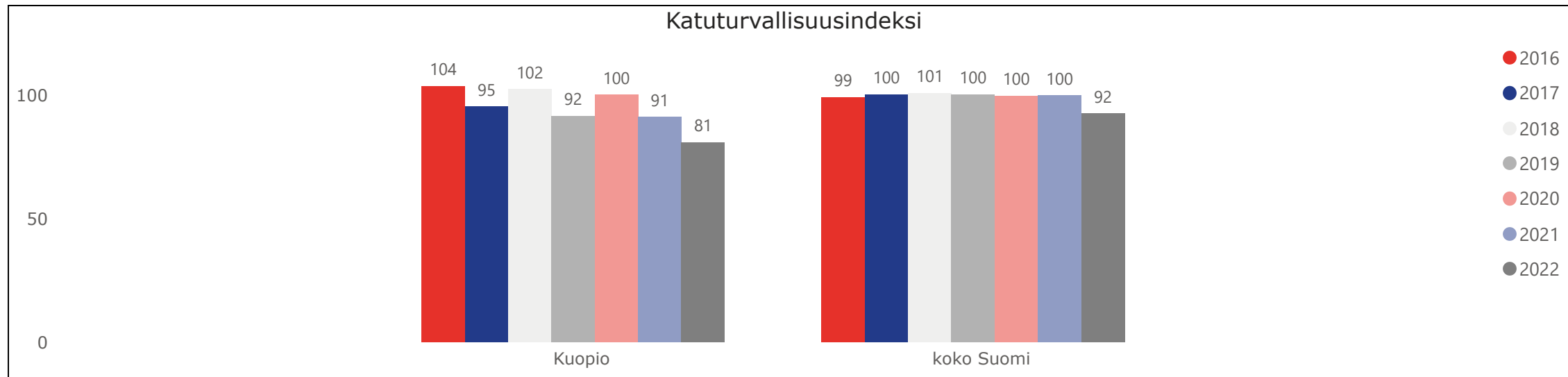
Sukupuoli

- Pojat
- Sukupuoli: yhteensä
- Tytöt

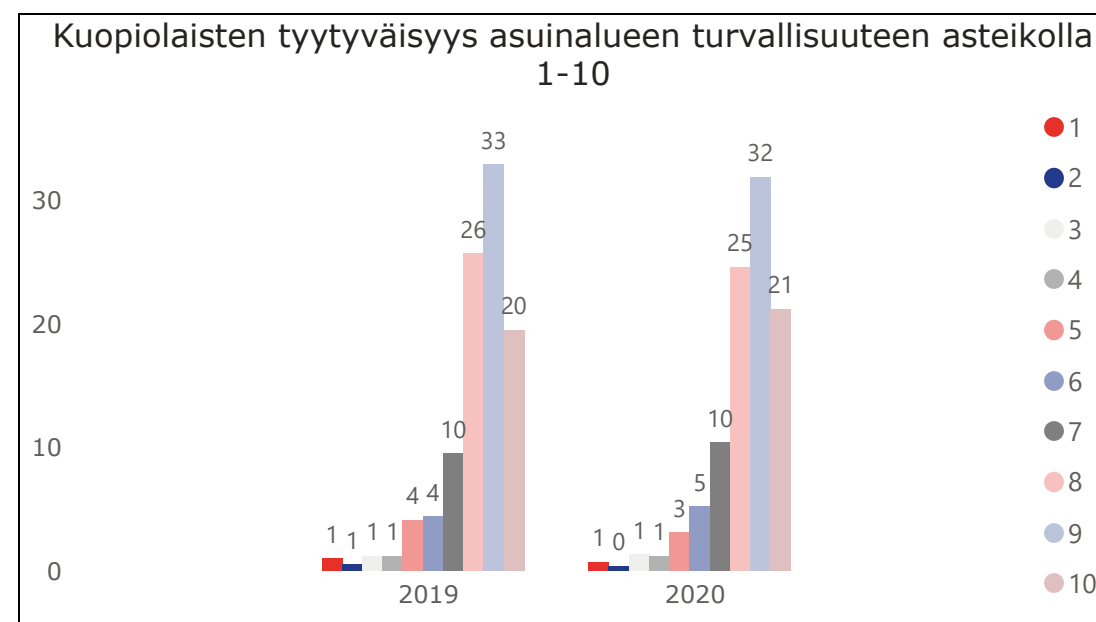
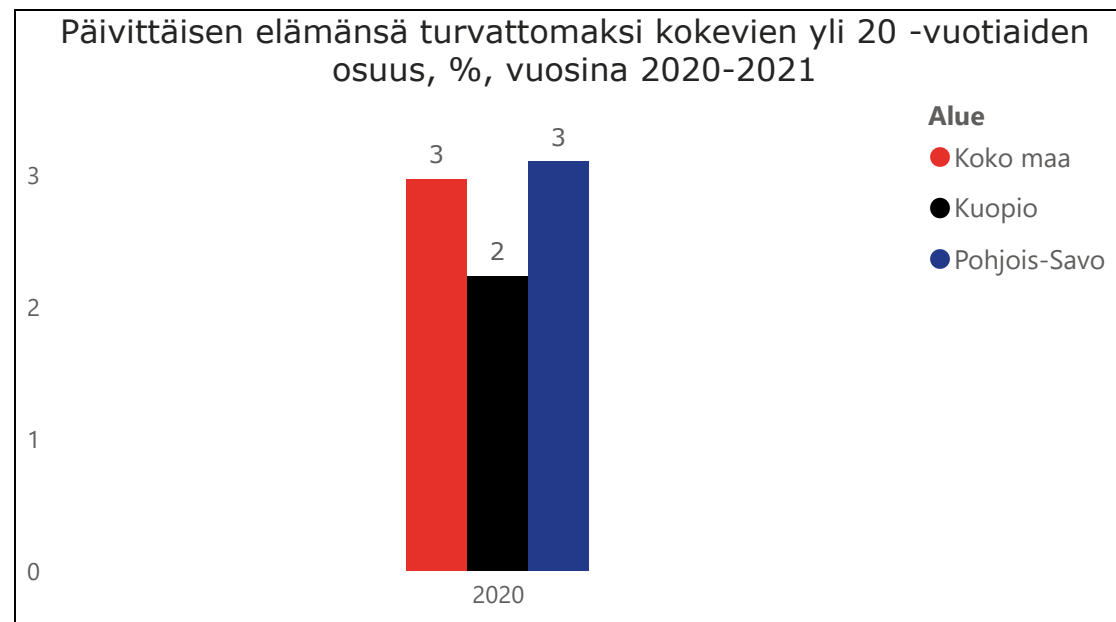

Arjen turvallisuus

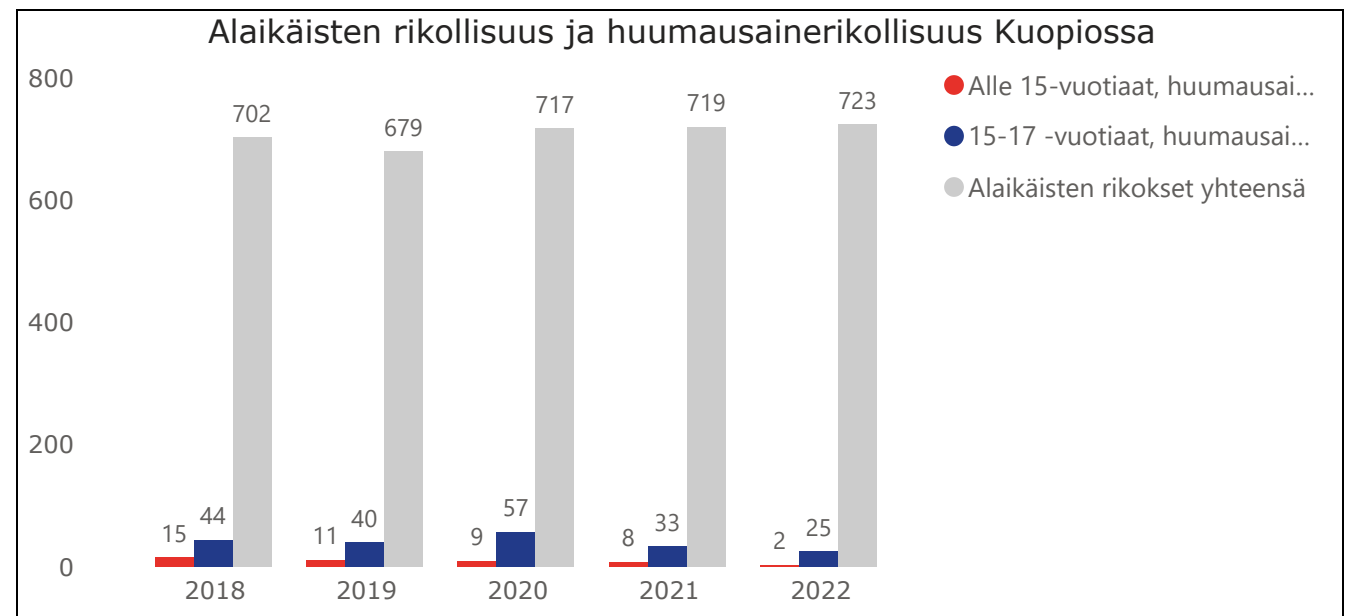
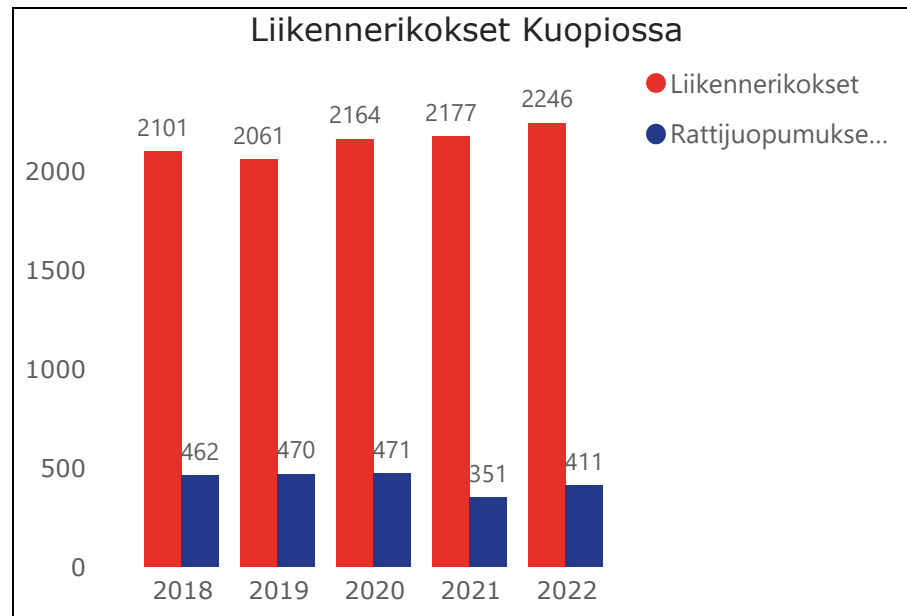
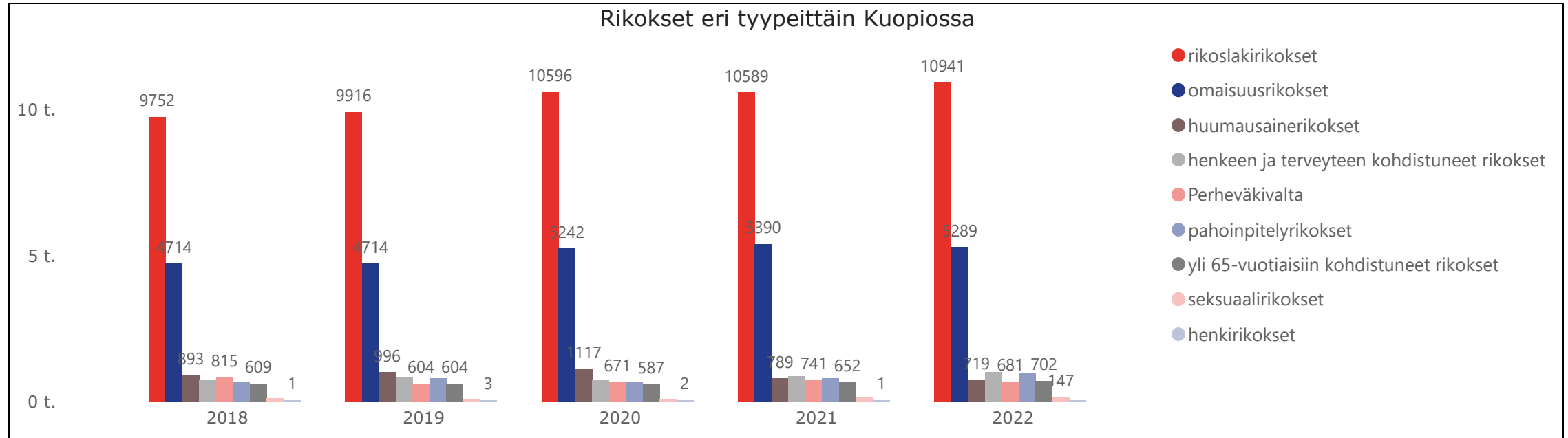

Katuturvallisuusindeksissä huomioidaan rikoksia, joita tehdään tyypillisesti julkisilla paikoilla, kuten pahoinpitelyt ja rattijuopumukset.

Arjen turvallisuus ja rikollisuus

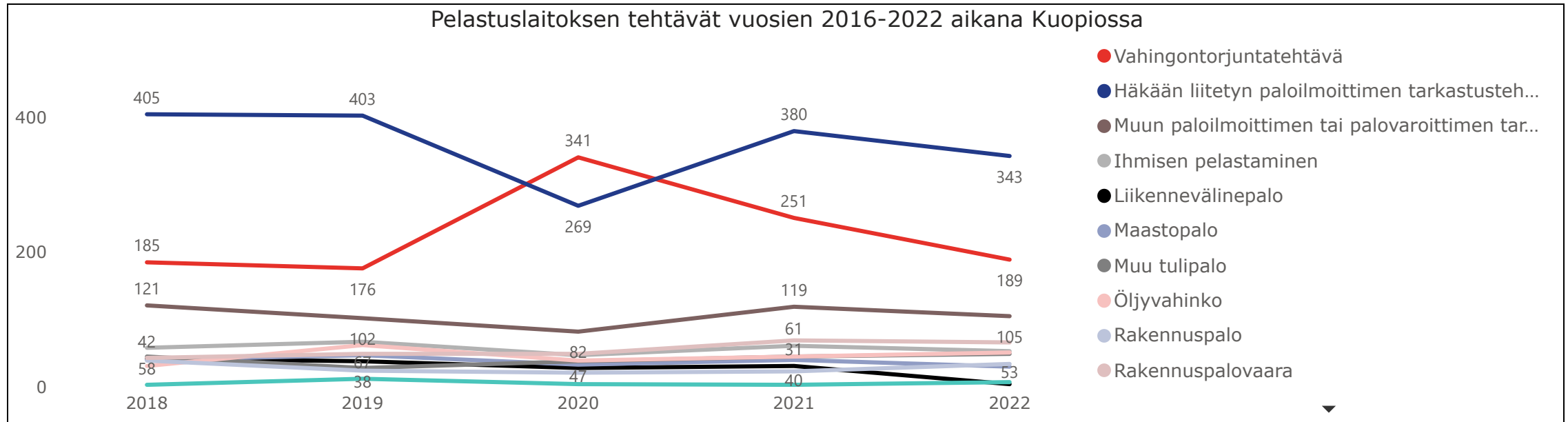
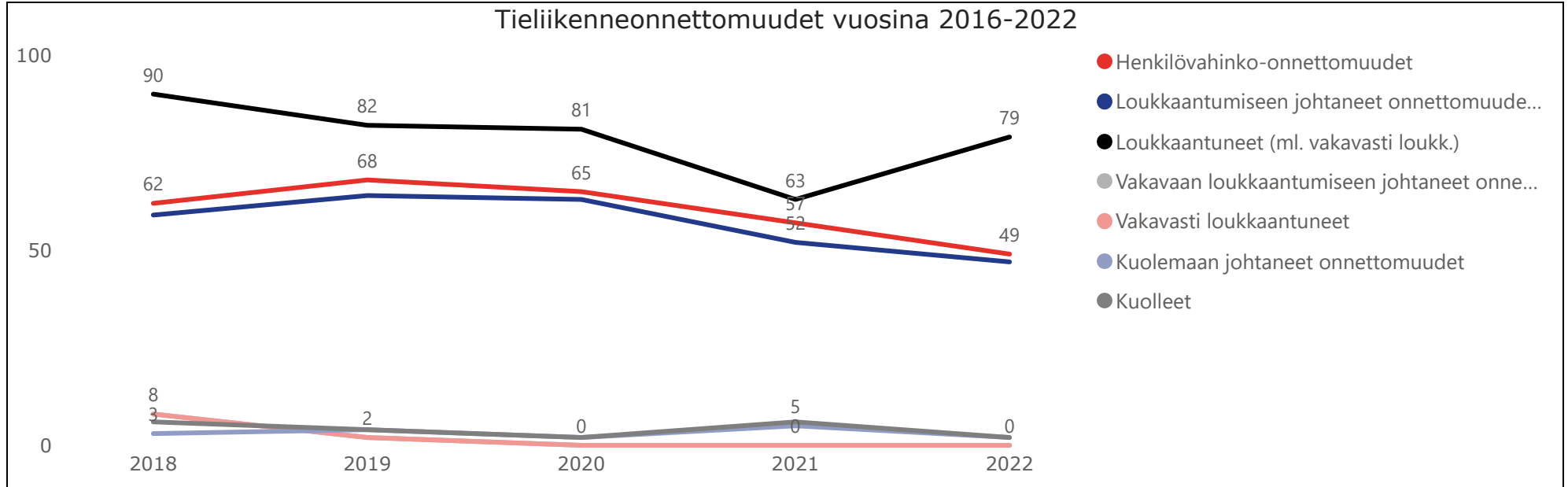

Liikenneturvallisuus ja onnettomuudet

Valitse alue, jonka osalta haluat tarkastella onnettomuuksia

Alue

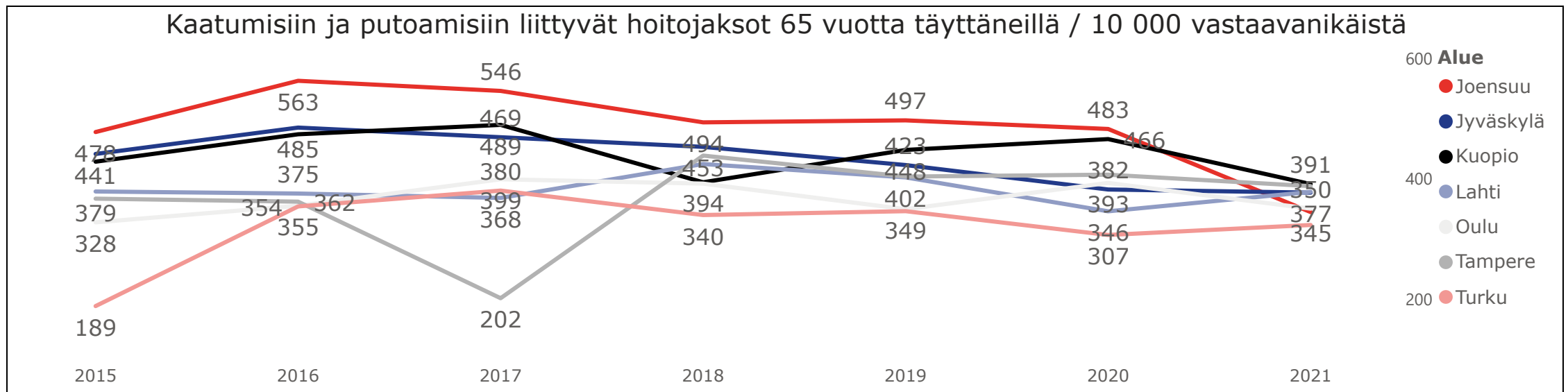
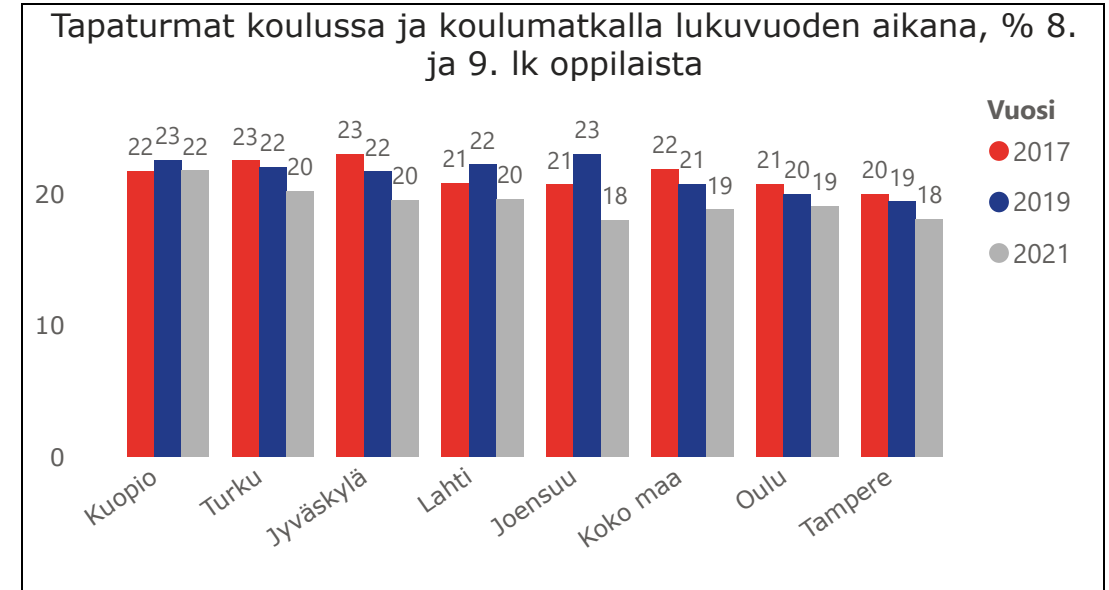
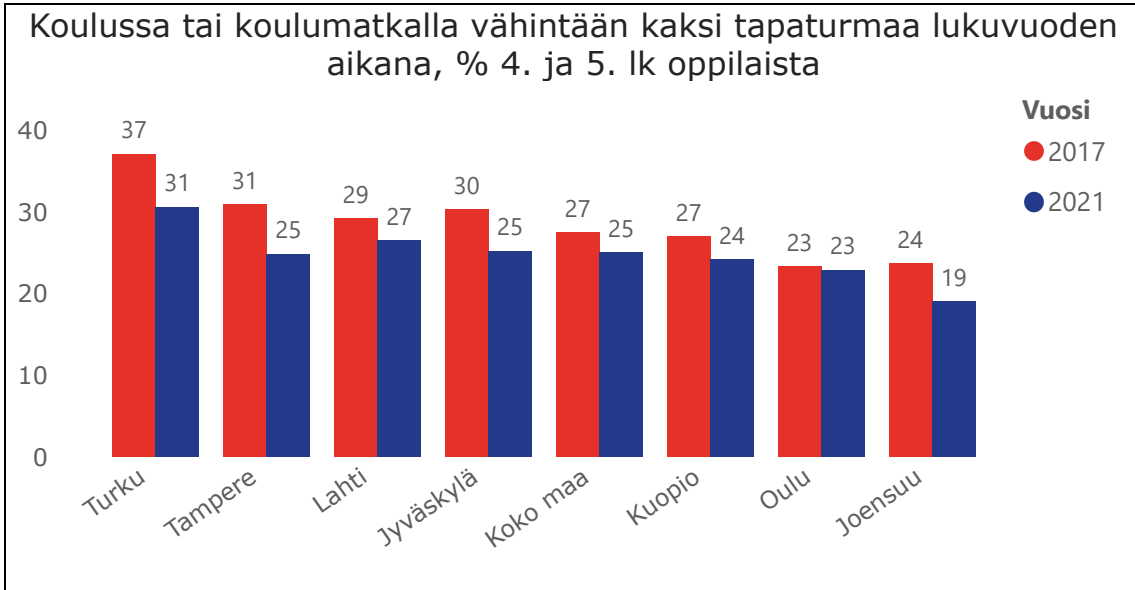
- Joensuu
- Jyväskylä
- Kuopio
- Lahti
- Oulu
- Tampere
- Turku

[Takaisin valikkoon](#)

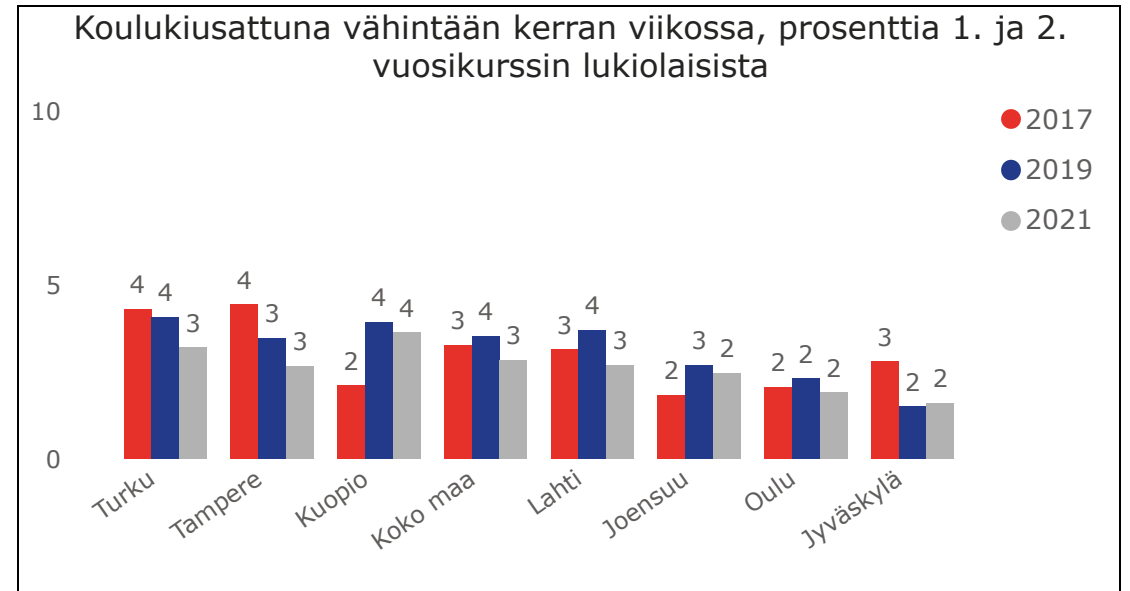
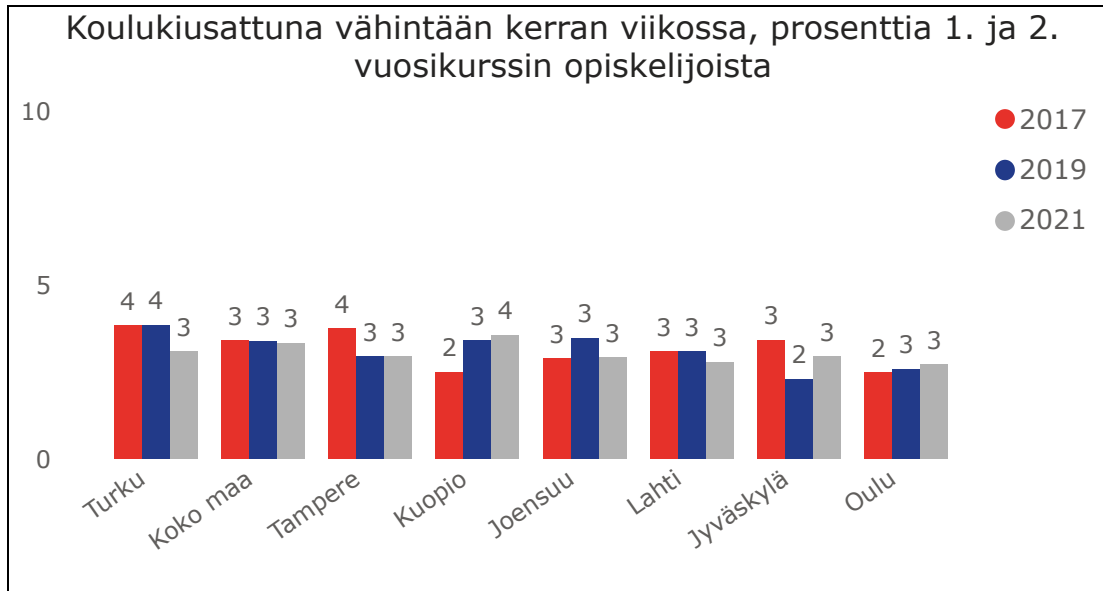
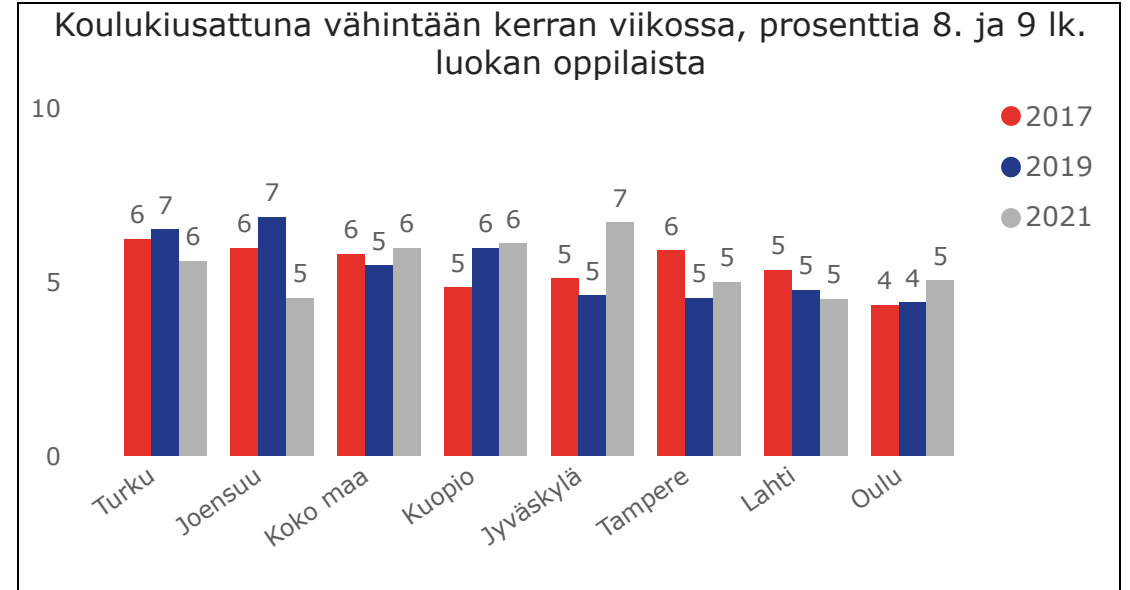
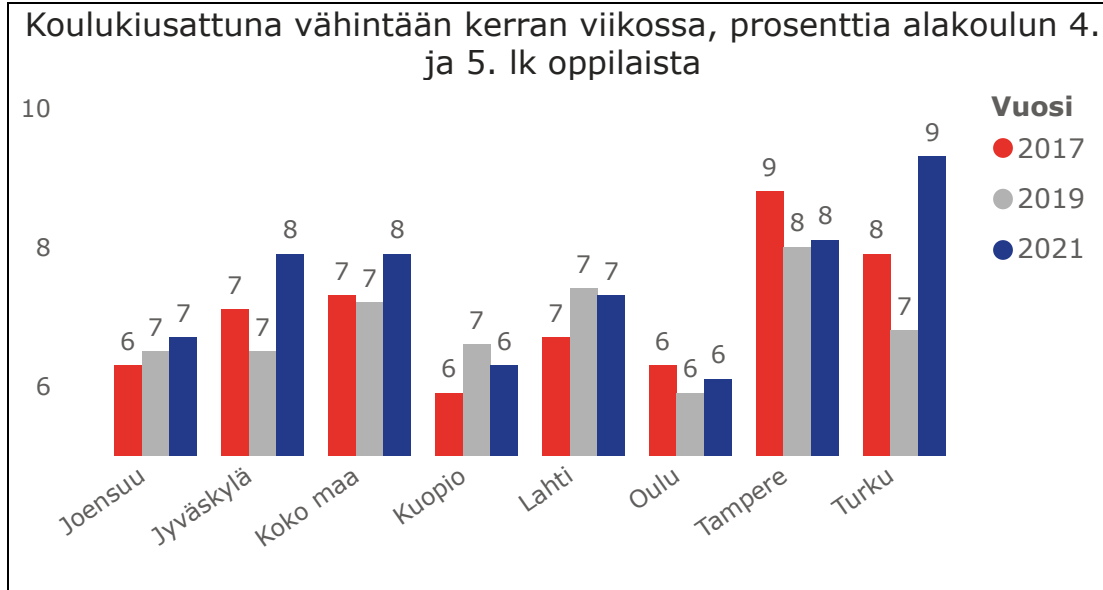

Tapaturmat koulussa ja koulumatkalla, kaatumiset ja putoamiset

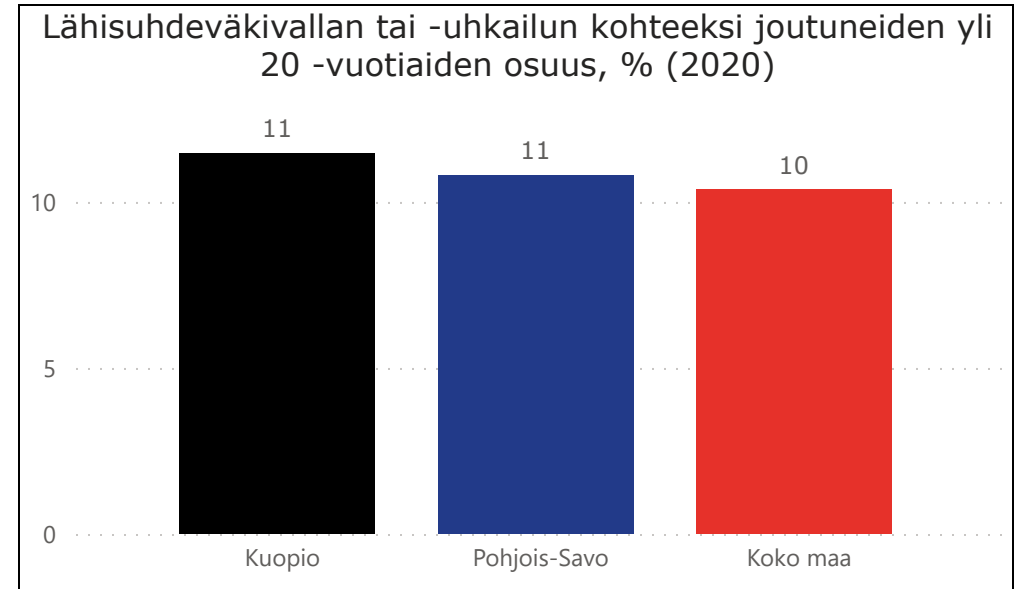
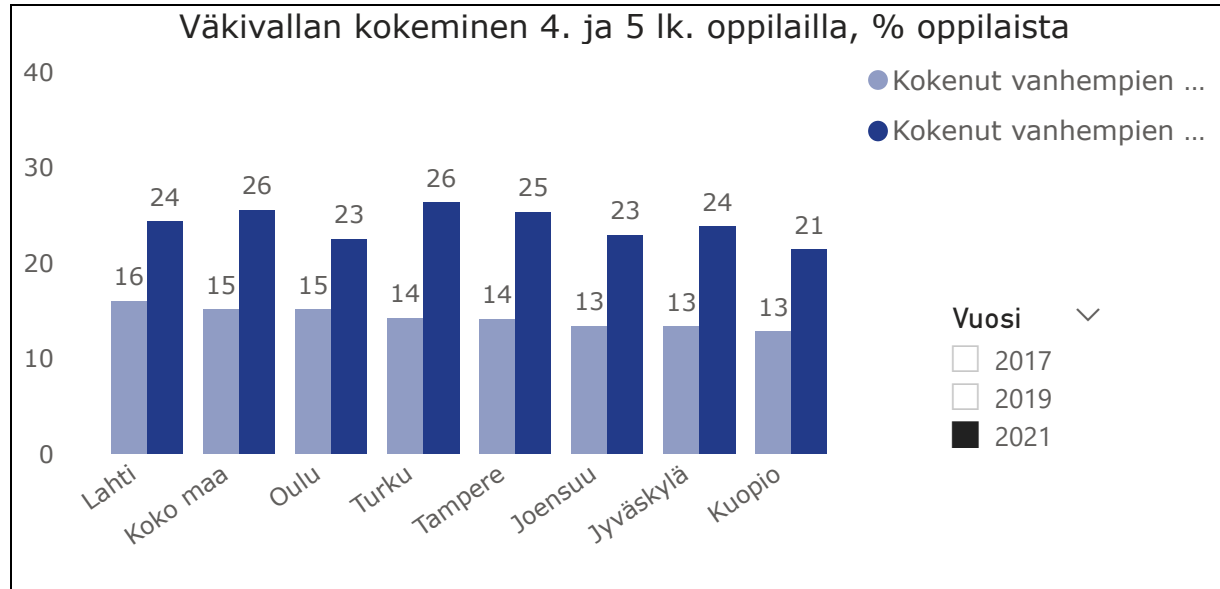

Lasten ja nuorten kokema väkivalta, koulukiusaaminen

Lasten ja nuorten kokema väkivalta

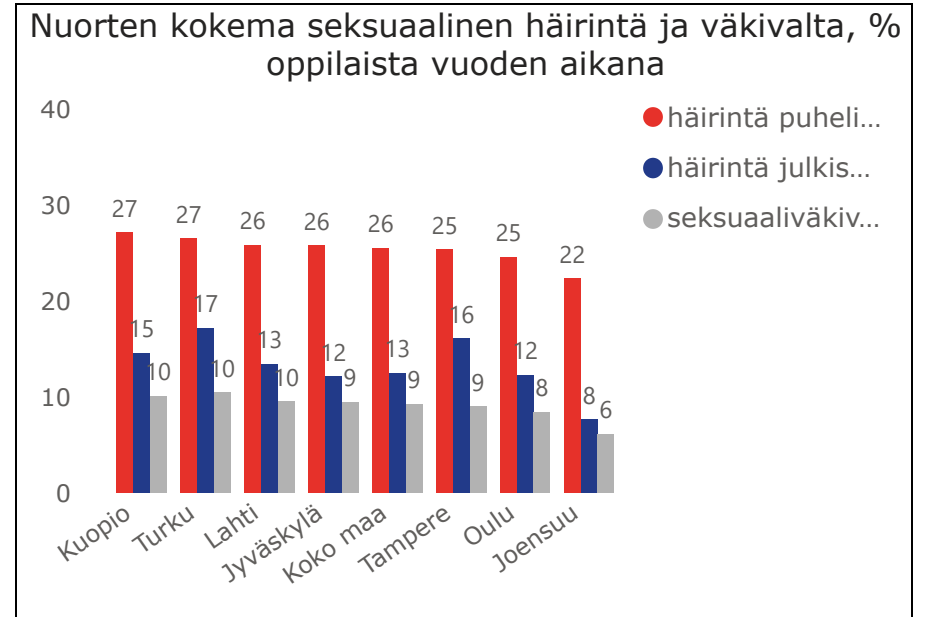
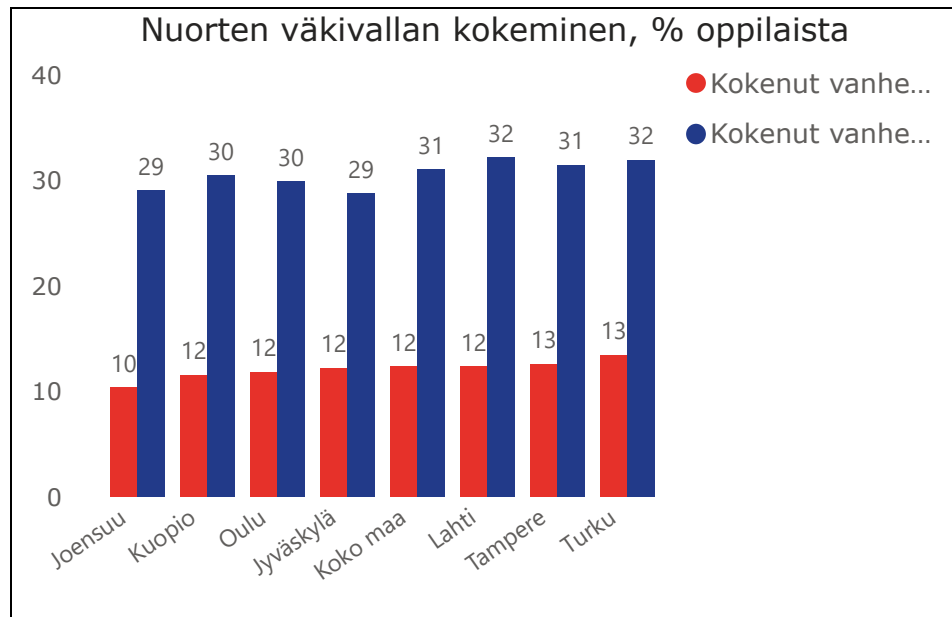
Valitse alue ja luokka-aste, jota haluat tarkastella

Luokka-aste

- Ammatillinen oppilaitos
- Lukio 1. ja 2. vuosi
- Perusopetus 8. ja 9. lk

Vuosi

- 2017
- 2019
- 2021

Toimenpiteet tukemassa kuopiolaisten tyytyväisyyttä asuinympäristöön vuonna 2022

Turvataan asumisen ja asuinympäristöjen monipuolisuus

- Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimuksen mukaan Kuopio on toteuttanut monipuolista asuntotuotantoa vuoden 2022 aikana. Erilaisia uusia asumisen muotoja on rakenteilla ja valmistumassa Kuopioon. Tämä tarkoittaa omistus-, vuokra- ja asumisoikeusasumista eri puolilla Kuopiota.
- Useat asumista sisältävät asemakaavat edistävät asuinympäristöjen monipuolisuutta (Savilahti valmistunut, useita työn alla). Tiedolla johtamista ja kehittämistä on vahvistettu laajentamalla StrateGis –menetelmän käyttöä sekä kehittämällä asuinaluekohtaista hyvinvointitiedolla johtamista
- Kuopion asumisneuvonta on aloittanut toimintansa vuonna 2022. Matalan kynnyksen maksuttomalla ja kaikille avoimella toiminnalla pyritään ennaltaehkäisemään asunnottomuutta. Tänä vuonna neuvonnan asiakasmäärät ovat kasvaneet viime vuodesta ja toiminta on pystynyt vastaamaan tavoitteisiin.
- Kuopion asunnottomuuden verkostoryhmä on kokoontunut ja asunnottomuustietoa ja kokemuksia on vaihdettu säännöllisesti. Asunnottomuustyön organisointi ja johtajien valinta on edennyt hyvinvointialueella vuoden 2022 aikana (päätöksiä saadaan loppuvuonna).

Luodaan hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysiseen aktiivisuuteen kannustavia arkiympäristöjä

- LiikkuvaKuopio ohjelma sisältää suunnitelman liikuntapaikkojen kehittämiseen liittyen Linkki.
- Väinölänniemen ulkokuntosali on valmistunut. Sammakkolammen saneerauksen avajaisia vietettiin elokuussa 2022. Hietasalon kota valmistunut elokuussa 2022.

Toimenpiteet aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevien kohtaamispaikkojen saavutettavuuden ja houkuttelevuuden lisäämiseksi vuonna 2022

Tuetaan vertaisuutta ja luodaan mahdollisuuksia kohtaamiseen

- Asukastoiminta tavoitti vuonna 2022 yhteensä n. 50 800 henkilöä (vuonna 2021 n. 48 500). Asukastoimintaa toteutetaan yhteistyössä n. 150 toimijan kanssa (vuonna 2021 reilu 80 toimijaa). Kohtaamispaikka toimintaa on kehitetty aktiivisesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Kuopiossa toimii noin 140 vertaisliikunnanohjaajaa (vuonna 2021 n. 160 henkilöä).
- Kirjastoja on kehitetty kohtaamisen paikoiksi. Niiden saavutettavuutta on parannettu mm. omatoimiratkaisujen kautta, jolloin kirjastoissa voi kokoontua ja käydä silloinkin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Kuopion kaupunginkirjastoon kuuluu tällä hetkellä 7 omatoimikirjastoa. Kirjastoautojen pysäkki- ja reittisuunnitelmaa uusitaan vuosittain asiakastarpeiden ja toiveiden mukaisesti.

Toimenpiteet asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien lisäämiseksi vuonna 2022

HYVINVOIVA
KUOPIO

Vahvistetaan osallistumista ja vaikuttamisen mahdollisuuksia kehittämällä toimintatapoja ja edistämällä saavutettavuutta

- OPS velvoittaa jokaista koulua oppilaiden osallistamiseen. Kunkin koulun osallistamisen menetelmät kuvataan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa.
- Kuopio on mukana UNICEFin Lapsiystävällinen kunta toimintamallissa. Vuoden 2022 aikana on toteutettu malliin kuuluva alkuarviointi ja laadittu toimintasuunnitelma. Kuopioon on palkattu perintövarojen turvin suunnittelija viemään eteenpäin mallin toimenpiteitä poikkihallinnollisesti. Mallin alkukartoituksessa yhdeksi keskeiseksi kehittämisen kohteeksi nousi lasten osallisuuden vahvistaminen.
- Lasten osallisuutta vahvistamaan Kuopiossa on uudistettu lapsivaikutusten arvioinnin prosessi ja tarjottu mahdollisuutta osaamisen edistämiseen työpajan järjestämisen myötä. Teeman eteenpäin viemistä jatketaan vuoden 2023 aikana.
- Lasten oikeuksia nostaa esiin myös Kuopion museon järjestämä lasten oikeuksien päivän tapahtuma. Kirjasto tekee monipuolista työtä lasten ja nuorten parissa ja kirjastojen tapahtumia suunnataan paljon lapsille, nuorille ja perheille.
- Kuopioon on laadittu Lähiö-ohjelma tukemaan alueellista kehittämistä sekä asukkaiden osallisuutta. Kuopion kirjastoissa on käynnissä Demokratiatyön askelkuvioita kirjastossa –hanke, jonka tavoitteena on yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen, kirjaston demokratiatyön vahvistaminen sekä kirjastojen vahvistaminen kohtaamispaikkoina ja osallisuuden paikkoina. Kuopion kirjaston ja museon toimintaa on kehitetty osallistamalla suunnitteluun eri käyttäjäryhmiä ja hyödyntämällä palvelumuotoilua. Mieliteko -ohjelma on järjestänyt useita asukkaita osallistavia Popup-tapahtumia. Lisäksi Mieliteko -ohjelma on yhdessä Kuopion kaupungin kanssa toteuttanut aluekehittämisen pilotointia Neulamäessä ja Petosella.

Toimenpiteet arjen turvallisuuden edistämiseksi vuonna 2022

Edistetään turvallista liikkumista ja ehkäistään kaatumisia

- Kuopion liikenneturvallisuussuunnitelma on valmistunut ja siihen voi tutustua [tästä](#).
- Kuopiossa on vuoden 2022 aikana toteutunut liikennekasvatusta muun muassa koulun ja eri sidosryhmien toteuttamana.
- Ikääntyneiden kaatumisen ehkäisyssä tiedollista ohjausta toteutuu muun muassa asukastoiminnan yhteydessä. Kuopio on mukana alueellisessa kaatumisen ehkäisyn verkostossa. Paikallisesti kaatumisen ehkäisyyn tähtäävän toiminnan järjestäytymistä tulee kehittää edelleen.
- Savilahdentien saneeraus valmistuu syksyn aikana ja siihen liittyen saadaan runsaasti uusia kävelyn ja pyöräilyn esteettömiä väyliä käyttöön. Ydinkeskustassa on tehty useita liikennevaloihin ja risteysjärjestelyihin liittyviä liikenneturvallisuutta parantavia kohteita. Joukkoliikenteen käyttöä on edistetty rakentamalla Savilahdentielle erilliset joukkoliikennekaistat ja uusimalla bussipysäkkejä keskeisellä kaupunkialueella. Nopeusvalvontakameroiden asennustyöt käynnistyivät.

Ehkäistään väkivallan, lähisuhdeväkivallan, seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen kokemista

- Jokaisella koululla malli kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen. Osalla kouluista käytössä myös useampia malleja (Prokoulu, KiVa-koulu, VERSO, koulujen omat mallit, jotka pohjautuvat edellä mainittuihin malleihin).
- Kuopiolaiset nuoret toteuttivat vuonna 2022 videon, jossa kiusaamiseen, seksuaaliseen häirintään ja päihteisiin liittyvät teemat olivat esillä: [Sisimpäni - Within Me - YouTube](#). Videon on vuoden loppuun mennessä kerännyt noin 740 katselukertaa.
- Nuorisopalvelut valmistelee yhdessä Setlementti ry:n Tyttöjen talon kanssa hanketta, jonka tarkoitus on antaa nuorille valmiuksia seksuaalisen häirinnän kohtaamiseen netissä
- Kiusaamista ehkäisyä toteutetaan myös koulunuorisotyön ja välituntitoiminnan avulla.
- Seksuaalikasvatusta ja turvataitoja on nostettu esiin kouluilla. Aiheen esille nostamista tulee kuitenkin vielä edelleen vahvistaa.
- Vuoden 2022 turvallisuusteko -palkinto jaettiin vuonna 2022 Sirkkulanpuiston jalkautuvalle päihdetyö (EPIS!)-hankkeelle. Lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamista osana toimintaa tulee vahvistaa entisestään ja tietojärjestelmiä tulee kehittää tukemaan tilastointia.
- Kiusaamisen jälkihoitoa toteutetaan Kuopiossa järjestöjen toimesta.